

Globaal Veiligheids-en Preventieplan

Inhoud

Inleiding	2
Institutioneel landschap	3
Conceptueel kader	3
Methode	4
Overkoepelende doelstellingen	6
1. Beeldvorming, monitoring en beoordeling	7
2. De opleiding van preventie- en veiligheidsactoren	7
3. Geïntegreerde veiligheidsaanpak	9
4. Communicatie en sensibilisering	10
5. Begeleiding van slachtoffers en daders	11
Thema's en maatregelen	12
1. Aantasting van de menselijke integriteit	13
2. Polarisering en radicalisering	17
3. Drugs en verslavingen	21
4. Mensenhandel en mensensmokkel	25
5. Eigendomsdelicten	28
6. Mobiliteit en verkeersveiligheid	32
7. Milieu en overlast	38
8. Financiële criminaliteit en cybercriminaliteit	41
9. Georganiseerde misdaad en goederensmokkel	44
10. Crisisbeheer en veerkracht	47
Bijlagen	50
Lijst met afkortingen	51
Lijst met maatregelen en regieën	52

Inleiding

Dit document is het eerste gewestelijke veiligheids- en preventieplan. Het plan werd opgesteld omdat de **Zesde Staatshervorming** nieuwe bevoegdheden inzake veiligheid heeft toegekend aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Institutioneel landschap

Het federale regeerakkoord van 1 december 2011 sprak in het hoofdstuk over de “intra-Brusselse vereenvoudiging” al van een **Globaal Gewestelijk Veiligheidsplan** als instrument om de toepassing van een *geïntegreerd stedelijk veiligheidsbeleid* mogelijk te maken. Nadat het ambt van gouverneur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2014 werd afgeschaft, zijn er nu twee gewestelijke autoriteiten belast met bevoegdheden in deze materie:

- De Brusselse **Minister-President** zal “de bevoegdheden uitoefenen voor de **ordehandhaving**”.
- De **Hoge Ambtenaar** is bevoegd “voor de taken van de Gouverneur in verband met de **burgerlijke veiligheid** en voor de uitwerking van **plannen voor noodtoestanden** op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”¹.

Na de Zesde Staatshervorming heeft de **Brusselse agglomeratie** onder andere de volgende nieuwe taken²:

- De **coördinatie van de veiligheidsbeleidslijnen**, met inbegrip van de **monitoring en de registratie van de criminaliteit**;
- De **coördinatie van de preventiebeleidslijnen**;
- De **uitwerking van een gewestelijk veiligheidsplan**.

Het Brusselse regeerakkoord 2014-2019 kondigt aan dat de Regering van plan is een “autonome gewestelijke veiligheids- en preventiedienst in het leven te roepen, die rechtstreeks afhangt van de Minister-President” om dit plan uit te werken³. Zo komt het dat **Brussel Preventie & Veiligheid** (BPV), een instelling van openbaar nut die centraal instaat voor het beheer van het preventie- en veiligheidsbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁴, de taak krijgt om het eerste gewestelijke veiligheidsplan op te stellen.

De Zesde Staatshervorming voorziet niet alleen in de uitwerking van dit plan, maar ook in de samenstelling

van een **gewestelijke veiligheidsraad (GVR)**: “Daartoe roept het bevoegde orgaan van de agglomeratie een gewestelijke veiligheidsraad samen, die bestaat uit het parket van Brussel, de bestuurlijke directeur-coördinator en de gerechtelijk directeur van de federale politie, de voorzitters van de politiecolleges en de korpschefs van de politiezones van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad”⁵.

Het Gewest werkt ook mee aan de richtlijnen van het **strafrechtelijk beleid**, met inbegrip van het **opsporings- en vervolgingsbeleid**, ingevolge het samenwerkingssakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid, dat voorziet in deelname van de deelstaten aan de vergaderingen van het college van procureurs-generaal⁶, om “de samenhang van het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid te verbeteren door de deelstaten, wat betreft de materies die onder hun bevoegdheid vallen, veel nauwer te betrekken bij dat beleid”⁷.

Conceptueel kader

Dit gewestelijk veiligheidsplan is te situeren tussen het **Nationaal Veiligheidsplan (NVP)**⁸, dat op zijn beurt direct resulteert uit de **Kadernota Integrale Veiligheid (KIV)**⁹, en de **zonale veiligheidsplannen (ZVP's)**. Het plan zal concrete vorm krijgen voor de periode 2017-2020 en dienen als strategisch **referentiekader** voor de verschillende **plannen op zonaal en lokaal niveau**. Het *addendum* 2017 van de ZVP's zal hier dus rekening mee moeten houden. Het gewestelijk plan bevat maatregelen die al opgenomen zijn in bepaalde zonale plannen en die nu van toepassing worden op een groter grondgebied. Methodologisch betekent dit dat alle strategische maatregelen en doelstellingen van het gewestelijk veiligheidsplan de zonale plannen moeten integreren. Daar wordt althans van uitgegaan. De zonale plannen kunnen echter afwijken van het globaal

¹ Bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming, artikel 53, in het bijzonder de wijzigingen aangebracht aan artikel 48 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen: “De regering kent een hoge ambtenaar die zij, op eensluidend advies van de federale regering, bepaalde van deze opdrachten toewijst, in het bijzonder de opdrachten betreffende de civiele veiligheid en de uitwerking van de plannen voor noodtoestanden, en met uitsluiting van de opdrachten betreffende de ordehandhaving, de coördinatie van de veiligheid en de harmonisering van de gemeentelijke politiereglementen”.

² Wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet - Wijziging van de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten (titel 5, hoofdstuk 2). Artikel 14 somt de taken van de Brusselse agglomeratie op. Naast de hierboven genoemde taken, worden de volgende taken toegevoegd voor de Brusselse agglomeratie: “oefent de bevoegdheden uit als bedoeld in de artikelen 128 en 129 van de provinciewet, alsook de bevoegdheden die in specifieke wetten worden toegekend aan de provinciegouverneur, behalve indien deze specifieke wetten er anders over beschikken”; “oefent het toezicht uit op de begrotingen van de politiezones”; “moedigt het samenvoegen van administratieve diensten van de politiezones aan, alsook het beroep door deze diensten op de aankoopcentrale voor de aankoop van materiaal” en “stelt een harmoniserende tekst voor de politiereglementen voor, met inachtneming van de specifieke kenmerken van de gemeenten”.

³ Brussels regeerakkoord 2014-2019, p. 60.

⁴ Gecreëerd door de ordonnantie van 28 mei 2015, B.S. 10 juni 2015.

⁵ Wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet, B.S. 31 januari 2014) - Wijzigingen van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (titel 5, hoofdstuk 5), art. 20 tot invoeging van een nieuw artikel 37bis in de genoemde wet van 7 december 1998.

⁶ Samenwerkingsakkoord van 7 januari 2014 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid. Wet van 12 mei 2014 (B.S. 17 juni 2014) houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid.

⁷ Ordonnantie van 26 maart 2015 houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende het strafrechtelijk beleid en het veiligheidsbeleid.

⁸ <http://www.police.be/files/fed/files/ORG/INT/NVP2016-2019.pdf>.

⁹ http://www.police.be/files/fed/files/ORG/INT/Kadernota_IV_NL_DEF.pdf

plan voor bepaalde specifieke fenomenen die volgens een objectieve analyse geen significante rol spelen in de betreffende zone.

Om een oplossing te bieden voor de fragmentering van de bevoegdheden en om de doeltreffendheid van het veiligheidsbeleid te vergroten over de bestuurlijke grenzen heen, worden alle gewestelijke, zonale en lokale actoren ingeschakeld. Deze **overkoepelende visie** op de aanpak van veiligheidsfenomenen in het gewest heeft ertoe geleid dat het plan werd omgedoopt tot **Globaal Veiligheids- en Preventieplan** (GVPP). Dit plan is dus geen strikt politieplan. De bedoeling is een **globaal strategisch kader** te bepalen voor **alle actoren**.

Immers, om een echt integraal en versterkt stedelijk veiligheidsbeleid te kunnen ontwikkelen, moet de hele **veiligheidsketen** in overleg samenwerken, **van preventie tot reactie**, om het uitoefenen van individuele vrijheden en de eendracht binnen de samenleving te garanderen. De interventie en het **partnerschap** van alle betrokken actoren (lokale overheden, besturen, preventiediensten en -ambtenaren, gemeenschapswachten, maatschappelijk middenveld, politie en justitie) zijn het concrete antwoord op de vaststelling dat de openbare orde beter wordt gehandhaafd en de regels beter worden nageleefd als de traditionele veiligheids- en preventieactoren beter samenwerken. Deze aanpak ligt in de lijn van de filosofie van het NVP, dat in de basisprincipes benadrukt dat samenwerking tussen de geïntegreerde politie en andere partners zich meer dan ooit opdringt.¹⁰ Gezien de nieuwe bevoegdheden van het Gewest heeft het thema 'crisisbeheersing' van nature een plaats in dit globale plan, naast de andere hierna besproken thema's, zoals aantasting van de menselijke integriteit en

eigendomsdelicten.

Derhalve zijn de algemene doelstellingen van het GPVP erop gericht een einde te maken aan de compartimentering ten voordele van een **concrete samenwerking tussen de actoren op het terrein en de institutionele actoren**, door de **sociopreventieve actoren**, die integraal deel uitmaken van de veiligheidsketen, te integreren en te valoriseren. Deze samenwerking heeft ook tot doel de inclusieve samenleving te versterken, bij te dragen aan eerbied voor diversiteit in een optiek van sociale rechtvaardigheid, bemiddeling en het vreedzame oplossen van conflicten te bevorderen en aan te moedigen tot maatregelen die bijdragen aan de totstandkoming van harmonieuze banden op lokaal niveau. **Betrokkenheid van de burger** en georganiseerde actoren vergroot de weerbaarheid op het gebied van preventie en veiligheid.

De nadruk ligt op **de territoriale verankering**, de nabijheid en **de toegankelijkheid van de openbare diensten**, met name via geïntegreerde veiligheidsantennes op lokaal niveau (LISA)¹¹, waarvan de inplanting gesteund zal worden door het Gewest, net als het **werk op wijkniveau**, overeenkomstig het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO). Er zullen **prioritaire interventiezones** worden vastgelegd met de politiezones en zij zullen het voorwerp uitmaken van gerichte acties op lokaal niveau, afhankelijk van de bijzonderheden, gekoppeld aan een zichtbare aanwezigheid van de openbare diensten.

Hoewel het Gewest aanzienlijk wat middelen heeft vrijgemaakt voor de lokale besturen, zullen de bevoegde autoriteiten de Federale Regering blijven sensibiliseren voor de problematiek van de financiering van de politiezones, met name in verband met de KUL-

norm¹² en de bijzonder belangrijke demografische evolutie die het Brusselse gewest doormaakt.

Supralokale prioriteiten worden door iedereen in coördinatie vanuit een gewestelijke zetel behandeld. Lokale problemen zullen worden behandeld op het niveau van de gemeenten, aangezien zij het best geplaatst zijn om de plaatselijke omstandigheden te begrijpen. De gemeenten kunnen daarbij echter rekenen op de steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze werkfilosofie wordt toegepast in het GPVP en primeert al in het **Brussels Buurt- en Preventieplan** (BBPP), dat integraal deel uitmaakt van het GPVP en dat aanzienlijk versterkt is door het Gewest om het voortbestaan van de lopende projecten en een afstemming op intergemeentelijke projecten te garanderen. Er wordt een vierjaarlijkse projectoproep voor een bedrag van meer dan 125 miljoen euro aan de Brusselse gemeenten gericht voor de ontwikkeling van projecten rond vijf assen:

1. De preventie van polarisering alsook de preventie en bestrijding van radicalisering;
2. De zichtbare en geruststellende aanwezigheid in openbare ruimtes, o.m. in het openbaar vervoer;
3. De conflictbemiddeling in openbare ruimtes;
4. De bestrijding van schoolverzuim;
5. De preventie en de bestrijding van verslavingen.

Methode

De uitwerking van het GPVP is een ambitieus en vernieuwend project waarvoor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan steunen op de ervaring die het heeft opgedaan toen het meewerkte aan de opstelling van de KIV en het NVP. In deze context heeft BPV de algemene structuur van het GPVP ontwikkeld door de **thema's** vast te leggen op basis van de structuur van de twee strategische referentiedocumenten en

analyses die met name verricht zijn door het Brussels **Observatorium** voor Preventie en Veiligheid (BOPV), en ook op basis van overleg en uitwisseling met de **directeur-coördinator** van de Federale Politie en de **procureur des Konings** van Brussel. Vervolgens werden alle **partners** geraadpleegd door middel van een vragenlijst. De volgende stap in de opstelling van het GPVP was het samenroepen van **werkgroepen van experts** (WG). Deze leggen zich toe op één thema en worden geleid door een externe **leider**, in samenwerking met leden van BPV. Aan het einde van deze werkzaamheden werden er **maatregelen** geformuleerd voor elk van de tien gekozen thema's.

In het kader van de **uitvoering**, de **opvolging** en de jaarlijkse **beoordeling** van het plan moet er gekeken worden naar drie niveaus.

De eerste die in actie komt is de **Gewestelijke Veiligheidsraad**, waarvan de samenstelling is vastgelegd in art. 37bis van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus en die uitgebreid kan worden met andere leden van de regering of een andere betrokken bestuurlijke overheid (art. 3 van het huishoudelijk reglement van de Gewestelijke Veiligheidsraad). Meer bepaald zal de Gewestelijke Veiligheidsraad voor de uitvoering van dit plan regelmatig vergaderen in een uitgebreide samenstelling met de 19 burgemeesters. De Veiligheidsraad wordt *“regelmatig samengeroepen om de uitvoering van het gewestelijk veiligheidsplan op te volgen.”*¹³.

Daartoe wordt hij bijgestaan door een **coördinatiecomité**¹⁴ voor preventie en veiligheid dat is opgericht binnen BPV. Om dit werk te vergemakkelijken, zal er een **contactpunt** aangeduid worden binnen elke partnerdienst en zal er een lijst opgesteld worden van alle contactpunten van de partners die betrokken zijn bij de fenomenen die behandeld worden in het plan.

Dit coördinatiecomité, dat de Gewestelijke Veiligheidsraad steunt, vervult tevens een rol van voortdurende bindende schakel tussen de Gewestelijke Veiligheidsraad en de **themawerkgroepen**, waarop opnieuw een beroep zal worden gedaan in het kader van de uitvoering van het plan. De **regies** die worden voorgesteld voor elke maatregel worden daar besproken en **indicatoren** worden vastgelegd, samen met de ontvangende partijen en de partners, zodra het plan is goedgekeurd door de Gewestregering. De mogelijkheid om binnen deze werkgroepen kleinere groepen aan te duiden om bepaalde **specifieke fenomenen** binnen een soms breed themagebied gericht te kunnen behandelen, moet worden overwogen (bijvoorbeeld: intrafamiliaal geweld (IFG), binnen het thema “aantasting van de menselijke integriteit” of het openbaar vervoer, binnen het thema “mobiliteit”).

Er zal ook een beroep worden gedaan op de partners om zich een **beeld** te kunnen vormen van de fenomenen, met name om een beeld op het moment nul te hebben en de evolutie van de verschillende situaties continu te kunnen volgen. Dit is een belangrijk en overkoepelend doel van dit plan.

¹⁰ NVP 2016-2019, p. 17.

¹¹ Het Engelse letterwoord « LISA » voor « Local Integrated Security Antenna » verwijst naar een wijkinfrastructuur gedeeld door de verschillende partners van de veiligheidsketen, met name de politie, de preventieambtenaren en de andere lokale actoren (personeel dat instaat voor de openbare netheid enz.), om de bewoners een punt te bieden waar ze in contact kunnen treden met de diensten die instaan voor de veiligheid in de ruimste zin van het woord.

¹² Zie het koninklijk besluit van 7 april 2005.

¹³ Art. 37bis van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, ingevoegd door art. 20 van de wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming inzake de aangelegenheden bedoeld in artikel 77 van de Grondwet (B.S. 31 januari 2014).

¹⁴ Dit comité is samengesteld uit personeelsleden van BPV, vertegenwoordigers van de instellingen of preventie- en veiligheidsactoren en externe experts (aangeduid door de BHR op eensluidende voordracht van de Gewestelijke Veiligheidsraad, voor de twee laatste categorieën) (art. 2, huishoudelijk reglement van de Gewestelijke Veiligheidsraad).

Overkoepelende doelstellingen

Het Globaal Preventie- en Veiligheidsplan (GPVP) omvat **vijf overkoepelende of transversale doelstellingen**. Deze beantwoorden aan de noodzaak in te staan voor de opvolging en de beoordeling van de plannen die zijn opgesteld op basis van een voorafgaand beeld van de fenomenen, de behoeften aan opleiding van de personen die in het dagelijkse leven instaan voor het beheer en het behoud van de veiligheid, de invoering van een geïntegreerde aanpak en gegevensuitwisseling, een op de burger gerichte aanpak, met bijzondere aandacht voor communicatie en sensibilisering, en ten slotte, slachtofferonthaal.

1. Beeldvorming, monitoring en beoordeling

Brussel Preventie & Veiligheid heeft veranderingen op gang gebracht op het gebied van coördinatie en centralisatie van het beheer van het veiligheidsbeleid in ruime zin. Een van deze veranderingen is het belang van het **Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid (BOPV)** binnen BPV. De opdrachten van het Observatorium zijn met name de **verbetering van de kennis** van de Brusselse criminaliteit en de uniforme **registratie** op gewestelijk niveau, **de opvolging en de beoordeling van de beleidslijnen** inzake preventie en veiligheid - waaronder de maatregelen van dit plan - en de opstelling van een **jaarverslag** waarin de werkzaamheden, de resultaten en de aanbevelingen voor de regering en de betrokken actoren zijn samengevat¹⁵.

Het BOPV heeft al een eerste **“Rapport 2015”** opgesteld waarin een reeks studies en analyses en actuele cijfers van politie- en criminaliteitsstatistieken zijn opgenomen. Dat rapport levert een bijdrage aan het **beeld van de gewestelijke veiligheid** en de uitwerking ervan in samenwerking met de actoren die gegevens verstrekken. De continue actualisering van de cijfers is nodig om de ontwikkelingen op de voet te volgen. Dit werk kadert in een **structurele uitwisseling met de partners die gegevens verstrekken** van de geïntegreerde politie en het parket en op het gebied van het openbaar vervoer, met name de MIVB.

Er vindt uitwisseling plaats van de gegevens van de **gemeenten**, met name van de gemeentelijke administratieve sancties, die het voorwerp uitmaken van analyses, en in het kader van de toekenning van de subsidies van het Brussels Preventie- en Veiligheidsplan (BPV). Er zijn ook verschillende contacten gelegd

met het **verenigingsleven**. Deze samenwerking maakt het mogelijk informatie van het terrein terug te koppelen, wat zal bijdragen tot de observatie en de nauwgezette analyse van de plaatselijke realiteit op een globale manier. Meer algemeen zal de samenwerking met de **academische wereld** versterkt en geïnstitutionaliseerd worden door middel van verschillende projecten.

Het BOPV ontwikkelt ook een **gewestelijke Veiligheidsmonitor** waarin het slachtofferschap en het onveiligheidsgevoel zijn opgenomen, om het geregistreerde beeld van de criminaliteit te vervolledigen, het dark number terug te dringen en alle bevoegde actoren te informeren en zich te voorzien van de gegevens die nodig zijn voor de complete beoordeling van de veiligheidskwesties op het gewestelijke grondgebied. Dit onderzoek zal zich concentreren op het **onveiligheidsgevoel en de victimisatie rekening houdend met de 145 wijken van de gewestelijke “wijkmonitoring”**, waarbij de nadruk wordt gelegd op tegelijkertijd de lokale verankering en de gelokaliseerde intergemeentelijke dynamische krachten¹⁶.

Het beeld van de verschillende fenomenen die aan bod komen in dit plan, zal worden opgesteld in **overleg met de themawerkgroepen**. BPV groepeerde de gegevens die worden verkregen van deze verschillende partners. In dit kader zal er overkoepelend aandacht besteed worden aan de **genderkwestie**, met een verbetering van de genderstatistieken tot doel, zowel wat betreft het personeel in veiligheids- en preventieberoepen, als wat betreft de slachtoffers van de verschillende fenomenen die worden bestudeerd op dit vlak.

Ten slotte **zal BPV studies en analyses verrichten**, op

middellange en lange termijn, die rechtstreeks verband houden met de in dit plan besproken thema's en maatregelen.

2. De opleiding van preventie- en veiligheidsactoren

Omdat de vormen van criminaliteit en onveiligheid voortdurend evolueren is het nodig dat de preventie- en veiligheidsactoren gesensibiliseerd en opgeleid worden, zodat ze de fenomenen, de realiteit op het terrein en de betrokken personen begrijpen en zo adequaat en efficiënt mogelijk kunnen ingrijpen. De opleidings- en sensibiliseringsmaatregelen maken dus integraal deel uit van het GPVP. Ze vormen een overkoepelende as die de aanbevelingen omvat voor elk van de thema's die aan bod komen in dit plan.

Het Gewest besloot in 2016 de **Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen (GSV)** op te richten, die de volgende taken heeft:

- Een geïntegreerde en multidisciplinaire visie op de openbare veiligheid in de brede zin in de praktijk brengen;
- De verschillende scholen steunen die betrokken zijn bij de opleiding van preventie- en veiligheidsactoren door de gemeenschappelijke benutting van gemeenschappelijke processen (zoals een pedagogische cel, ICT-ondersteuning, logistiek enz.);
- De scholen ondersteunen door een gemeenschappelijke en multidisciplinaire infrastructuur ter beschikking te stellen waarmee de cursisten kunnen worden opgevangen en voor ieder vakgebied geïntegreerde en/of specifieke oefeningen kunnen worden georganiseerd;
- De aanwerving en het jobbehoud voor buurtpersoneel bevorderen bij de Brusselse openbare diensten die deel uitmaken van de openbare

¹⁵ Ordonnantie van 28 mei 2015, art. 8.

¹⁶ De kritische criminologie benadrukt het belang van de geleefde plaats, met name omdat het gebruik van de ruimte andere relatiedimensies inhoudt (zie J.-F. DONNERMEYER “Without place, is it real ?” International Journal for Crime, Justice and Social Democracy, vol. 5 (nr. 3), 2016

veiligheidsberoepen (waaronder prioritair de geïntegreerde politie) met inachtneming van de federale regels inzake aanwerving en statuut;

- De bestaande kennis en infrastructuur ter beschikking stellen van openbare en zelfs privé-organisaties voor zover hun activiteiten beantwoorden aan de opdrachten van de school.

De GPVP vormt dus de **visie** waarop het opleidingsaanbod geïnspireerd moet zijn, met als oogmerk een **professionalisering** van de preventie- en veiligheidsactoren en ook een **ontzuiling** van de verschillende benaderingen (delen van goede praktijken, uitwisseling van processen enz.).

In dat opzicht zal de GSV - en via deze school ook de Politieschool, het Opleidingscentrum van de Brusselse Brandweer, het Instituut voor Opleidingen in Dringen, de Medische Hulpverlening en de Gewestelijke School voor Openbaar Bestuur - naast een regionaal overzicht van de scholen en de beschikbare cursussen, ook het volgende aanbieden:

1. **Interdisciplinaire gezamenlijke** opleidingen en oefeningen (crisisbeheersing, multimodale oefeningen, eerstehulpverlening, delen van procedures en interventiemethodes enz.) zowel tussen leerlingen en aspiranten, teneinde een globale operationele cultuur te verankeren, als tussen beroepsmensen, om de partnerschapsaanpak te versterken;
2. Modules met betrekking tot de specifiek Brusselse problematiek: het openbaar vervoer, de aanpak van de diversiteit, de multiculturaliteit en de kwetsbare groepen, belaging in de openbare ruimte;
3. Nieuwe leer- en informatietechnologieën, die het

werken in een netwerk bevorderen, en de beveiliging van de digitale hulpmiddelen en het internetgebruik;

4. Modules die verband houden met de aanbevelingen van het GPVP, zoals:
 - Op het gebied van **radicalisme**: de actoren op het terrein opleiden met betrekking tot de definitie van het fenomeen, de verduidelijking van de rollen en tussenpersonen afhankelijk van het beroep, het beheer van de polarisering in een geïntegreerde en algehele aanpak;
 - Op het gebied van **verslavingen**: de eerstelijnsactoren opleiden inzake druggebruik en de aanpak om de oriëntatie van de gebruikers te verbeteren en de risico's voor de gezondheid en de openbare veiligheid te verminderen;
 - Op het gebied van mensenhandel en -smokkel (**MH**): de eerstelijnsdiensten sensibiliseren voor het opsporen van tekenen van MH en de kwaliteit van de registratie van de gevallen verbeteren;
 - Op het gebied van de inachtneming van de **menselijke integriteit**: zorgen voor opleidingen om het onthaal van personen in de politiekantoren en de benadering van slachtoffers van discriminatie en familiaal en seksueel geweld te verbeteren, met inbegrip van de nieuwe wetgeving inzake belaging in de openbare ruimte;
 - Op het gebied van **eigendomsdelicten**: de kwaliteit van de opleiding tot diefstalpreventieadviseur verbeteren; het veiligheidspersoneel van het openbaar vervoer en de politie opleiden inzake gaudiefstal;
 - Op het gebied van **verkeersveiligheid**: de functie verkeer hervaloriseren bij het politiepersoneel en de functie bemiddeling bij weggebruikers;
 - Op het gebied van het **openbaar vervoer**: een

kennis- en opleidingspool creëren met het specifieke doel de praktijken te professionaliseren ten voordele van alle actoren die betrokken zijn bij het vervoer;

- Op het gebied van **milieu en overlast**: preventie-, controle- en sanctionerende ambtenaren opleiden in bemiddelings- en conflictbeheersingstechnieken voor hun contacten met overtreeders en gecertificeerde opleidingen in milieukwesties organiseren;
- Op het gebied van **financiële criminaliteit en cybercriminaliteit**: specifieke en multidisciplinaire opleidingen organiseren op het gebied van financiële criminaliteit, rekening houdend met de kennisoverdracht tussen de diensten gelet op de duur van het onderzoek;
- Op het gebied van **georganiseerde misdaad en goederensmokkel**: de eerstelijnsactoren sensibiliseren voor het opsporen van vervalste documenten en frauduleuze goederen;
- Op het gebied van **crisisbeheersing en weerbaarheid**: aanvullend op de organisatie van regelmatige gezamenlijke oefeningen op basis van reële scenario's voor veiligheids- en reddingsactoren, het personeel opleiden in het gebruik van communicatiemiddelen (Astrid, digitaal platform) en crisisbeheersing.

Het doel is de **overdracht van kennis en praktijken** tussen de actoren te versterken, de kennis van de **Brusselse realiteit** te optimaliseren, het **partnerschap** tussen de interveniënten te bevorderen en de **Brusselse expertisecentra** te benutten (bijvoorbeeld: de ordehandhaving en het genegotieerd beheer van de publieke ruimte, interventies in het openbaar vervoer, intersectorale aanpak van sommige kwesties enz.).

Er zal een **gezamenlijke opleidingsmodule** worden gecreëerd en voorgesteld aan alle veiligheids- en preventieactoren die actief zijn in het Brusselse gewest, om ze te sensibiliseren voor de gewestelijke context en het institutionele kader, en de interventieprincipes die gebaseerd zijn op transversaliteit en een geïntegreerde aanpak, te implementeren. Om de specialisatie op het gebied van opleiding te versterken, zullen de **integratie van de bestaande partnerships** en de ontwikkeling van nieuwe akkoorden beschouwd worden als de succesfactoren van het project. In dit opzicht zullen er samenwerkingsverbanden met **universiteiten** worden tot stand gebracht, met name in het kader van specifieke opleidingen (bijvoorbeeld inzake cybercriminaliteit of computerbeveiliging).

De synergie-effecten met de onderwijswereld, de openbare diensten voor beroepsopleiding en hun partners zullen worden versterkt, teneinde de **specialisatie van de verschillende actoren** te vergroten, en ook de veiligheidsberoepen **aantrekkelijker te maken** voor Brusselse kandidaten, met als doel hun **aanwerkingspercentage** binnen de sector te verhogen.

3. Geïntegreerde veiligheidsaanpak

De geïntegreerde veiligheidsaanpak bestaat erin **op de best afgestemde manier te reageren** op de problemen waarmee de autoriteiten geconfronteerd worden. Deze aanpak maakt het mogelijk andere partners dan de traditionele veiligheidsactoren, zijnde politie en justitie, te mobiliseren. Het doel is **synergie-effecten tot stand te brengen tussen de verschillende partners van de veiligheidsketen** en de fenomenen die in dit plan aan bod komen, transversaal aan te pakken met inachtneming van de prerogatieven en opdrachten van elke van deze partners.

De grondvesten van de geïntegreerde aanpak zijn gebaseerd op de onvermijdelijke convergentie tussen de criminele activiteit en het maatschappelijke middenveld: criminaliteit kan zich slechts zelden ontwikkelen zonder interactie met het maatschappelijke middenveld voor huisvesting, opslag van materiaal, communicatie, het verkrijgen van diverse vergunningen enz. De verschillende autoriteiten hebben de mogelijkheid **de controles te verrichten of deskundigheid uit te wisselen en informatie te delen**, om de criminele activiteiten terug te dringen of een halt toe te roepen. Ze kunnen ook bijzondere maatregelen of administratieve sancties opleggen die de ontwikkeling van sommige illegale of criminele activiteiten zullen afremmen of bemoeilijken.

Deze aanpak is het resultaat van **samenwerking** tussen gerechtelijke instanties, bestuurlijke overheden, sociale, economische en fiscale diensten. Het lokale bestuur is vaak een partner van de eerste orde, aangezien het dicht bij de dagelijkse realiteit staat. Voor alle bijzondere thema's die hen aanbelangen (zoals radicalisering, verkeer, mensenhandel enz.) zal er een **permanente coördinatie** zijn, waarbij de **verschillende betrokken bestuurlijke diensten** worden uitgenodigd deel te nemen, met als doel **goede praktijken** uit te wisselen en **synergie-effecten** te creëren. Eenmaal wederzijds versterkt kunnen de gerechtelijke en bestuurlijke instanties gemakkelijk **informatie delen**. Dit delen draagt bij tot een geïntegreerd en efficiënter stedelijk veiligheidsbeleid.

De **prijs-David Yansenne** is een goed voorbeeld van een initiatief van het Gewest om de geïntegreerde veiligheidsaanpak te bevorderen: ieder jaar worden projecten bekroond die passen in een overkoepelend en geïntegreerd gewestelijk beleid met betrokken-

heid van alle actoren van het Gewest: de burgers, de verenigingen, de gemeentediensten voor preventie en jongeren, de politiediensten en de gewestelijke diensten.

Diverse **instrumenten** kunnen worden gebruikt in het kader van deze geïntegreerde stedelijke aanpak. Om te beginnen worden er in de maatregelen voor verschillende thema's in dit plan **wetswijzigingen voorgesteld** die nodig blijken voor de goede werking van de instellingen in het kader van de uitvoering van het gewestelijke preventie- en veiligheidsbeleid.

Vervolgens besteedt het plan aandacht aan de ontwikkeling van de **nieuwe technologieën**¹⁷, die een belangrijk hulpmiddel zijn om niet alleen het dagelijkse leven (bereikbaarheid en beschikbaarheid van het wifinetwerk, e-loketten van bestuurlijke diensten, intelligente openbare verlichting enz.), maar ook de veiligheid (ANPR-camera's, videobewaking en applicaties als "Fix my street" op het gebied van overlast) van de stadsbewoners te verbeteren. Van ons Gewest een **smart city** maken, is momenteel een prioriteit en dit plan moedigt de ontwikkeling van een innovatief onderzoek in deze materie aan: sociale media of nieuwe applicaties kunnen bijvoorbeeld gebruikt worden om woningen te beschermen tegen inbraak of om van crisissituaties te beheren.

In deze optiek is het aangewezen samen met de partners na te denken over een **aangepast instrument om informatie te delen** tussen de verschillende actoren (justitie, politie, verenigingen enz.) rekening houdend met de opdrachten die aan elk van deze actoren zijn toegewezen.

In het kader van het plan zal er meer bepaald een

¹⁷ Het gebruik van nieuwe technologieën vereist ook dat men in staat is de veiligheid van de gegevens te garanderen. Hier wordt nader op ingegaan bij de behandeling van het thema cybercriminaliteit.

gemeenschappelijk informaticabeheer voor de zes politiezones ingevoerd worden (bijvoorbeeld: ontwikkeling van een videoconferentiesysteem tussen de verschillende partners), door middel van een partnerschap met BPV, CIBG en de gemeenten, met bijzondere aandacht voor de beveiliging van de gegevens. Er zal ook technologische **apparatuur** aangekocht worden om te voorzien in de verschillende overkoepelende behoeften.

Een **harmonisering van de regelgeving** zal worden uitgevoerd op gewestelijk niveau met inachtneming van de lokale bijzonderheden en de bevoegdheden van de bestuurlijke overheden.

Ten slotte wordt er een **Communicatie- en crisiscentrum** opgericht binnen BPV¹⁸. Deze nieuwe infrastructuur zal plaats bieden aan de centrale van de Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (CS 100) en het Communicatie- en Informatiecentrum (CIC 101), alsmede verschillende gewestelijke operatoren op het gebied van veiligheid en mobiliteit. De opstelling van vaste en mobiele ANPR-camera's (*Automatic Number Plate Recognition*) voor verschillende toepassingen wordt geïntegreerd in het Communicatie- en crisiscentrum, om de synergie-effecten te vergroten. Deze brede bemazing van de bewakingscamera's en het delen van de beelden op gewestelijk niveau vergemakkelijken de voortzetting van kritieke activiteiten in de stad en de reactie van de verschillende partners in geval van een incident. Dit centrum moet uitgerust worden met moderne communicatietechnologieën (informatica- en communicatiemodules) voor de bevoegde autoriteiten en diensten. Het centrum wordt een essentiële schakel in de nieuwe veiligheidsarchitectuur en zal werken volgens het principe van de "*l'intelligence led policing*"¹⁹ dat wordt

ontwikkeld over het hele grondgebied met een gewestelijke visie en een lokale verankering die complementair zijn als ondersteuning voor alle betrokken actoren. Het zal een essentiële rol spelen bij de versterking van de coördinatie en de interactie met de partners en operatoren die actief zijn op het terrein.

De bekroning van de geïntegreerde aanpak is de oprichting van de **Gewestelijke Veiligheidsraad**, die de autoriteiten en de actoren die instaan voor de veiligheid op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, samenbrengt onder één koepel.

4. Communicatie en sensibilisering

Het Gewest beschikt over communicatie, sensibilisering en informatieverstrekking als actiemiddelen om de verschillende doelgroepen te mobiliseren met het gemeenschappelijke doel een geruststellend beeld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bevorderen. Deze acties die uiteenlopende praktijken omvatten, dragen bij tot de totstandbrenging van een geruststellende leefomgeving door aan te zetten tot dialoog tussen de preventie- en veiligheidsactoren, door de angsten van de inwoners te verlichten wat betreft fenomenen die een onveiligheidsgevoel opwekken en informatie te verstrekken over de bestaande socio-preventieve diensten en diensten van de geïntegreerde politiediensten.

Bij de uitoefening van haar bevoegdheden organiseert de gewestelijke overheid een gecoördineerde, samenhangende en geharmoniseerde communicatie. In functie van de situaties of evenementen waarmee zij worden geconfronteerd, worden de lokale overheden geïnformeerd en betrokken zodat zij kunnen communiceren met alle beschikbare informatie.

Meer specifiek zal voor dit globaal plan een gerichte informatiecampaagne opgezet worden om de strategische visie duidelijk te maken aan de instellingen en instanties van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Zeker tijdens evenementen die uitzonderlijk zijn door hun aard of hun omvang²⁰ vereist de communicatie een brede participatie van alle actoren van het maatschappelijk middenveld. Ze vereist een aanpak die zowel globaal als gericht is, gaande van uitwisseling tussen partners inzake crisisbeheersing tot de verstrekking van duidelijke, niet mis te verstane informatie aan de bevolking.

In dit kader is het wenselijk dat men kan beschikken over de nodige middelen om te informeren, op te leiden en te communiceren. De overkoepelende maatregelen beogen de terbeschikkingstelling van instrumenten die een doeltreffende communicatie mogelijk maken door de toegang tot informatie te optimaliseren en te vergemakkelijken, en een gemakkelijke contactlegging tussen alle partners van de veiligheidsketen. Het gewestelijke communicatie- en crisiscentrum zal alle autoriteiten kunnen ondersteunen bij de opvolging en het beheer van crisissituaties. Alle partners zullen beschikken over gepaste technologische middelen, met name dankzij een geïntegreerd platform voor de uitwisseling van videobewakingsbeelden. Daarnaast zal er een website voor BPV ontwikkeld worden die zal dienen als communicatiekanaal voor enerzijds het grote publiek en anderzijds, via een beveiligde toegang, de sociopreventieve en veiligheidsactoren.

Om een invloed te hebben op het onveiligheidsgevoel en te leiden tot significante gedragsveranderingen, moet de behandeling van de preventie- en veiligheidsthema's opwegen tegen de actuele mediabelangstelling, waarin het belang van bepaalde fenomenen buitenproportioneel wordt *uitvergroot*, dit ten koste van een objectieve en aan feiten gebonden berichtgeving.

Sensibilisering en informatieverstrekking zijn de eerste stappen die leiden tot verandering. De maatregelen betreffen campagnes die zich richten tot het grote publiek en betrekking hebben op de belangrijkste preventie- en veiligheidsthema's (respect voor elkaar, non-discriminatie, weerbaarheid) en campagnes die zich richten tot een specifiek publiek (scholen, gebruikers van het openbaar vervoer, toeristische sector (horeca en toeristen) enz.), via specifieke media. Deze informatie kan in grote mate bijdragen aan een betere perceptie van de bestaande diensten, wat van essentieel belang is voor de concrete uitoefening van de individuele rechten en om de doeltreffendheid van de maatregelen te garanderen.

5. Begeleiding van slachtoffers en daders

Slachtofferonthaal en -opvolging vormen een overkoepelende doelstelling die momenteel al functioneel is op een aantal gebieden. Voor de concrete uitoefening van de individuele rechten en het onthaal van de slachtoffers is het van essentieel belang dat de burgers op de hoogte zijn van de diensten die bestaan. De toegankelijkheid van deze diensten moet afgestemd zijn op het doelpubliek en in elke fase rekening houden met de eventuele kwetsbaarheid van dat publiek. De bevoegde opleidingsinstellingen moeten specifieke aandacht besteden aan de opleiding ter zake en aan de verspreiding van goede praktijken (bijvoorbeeld: slecht nieuws melden).

Wat betreft slachtofferonthaal zijn er al verscheidene actoren vermeld in de samenwerkingsakkoorden voor slachtofferbegeleiding tussen de Federale Overheid en de Deelstaten:

- De politiediensten, bijgestaan door de diensten voor politionele slachtofferbejegening binnen de lokale en federale politie, zijn verantwoordelijk voor de eerste opvang en het onthaal van slach-

offers en hun naasten en ze verstrekken basisinformatie aan het slachtoffer.

- De diensten voor slachtofferonthaal van de justitiehuizen bieden in ieder individueel dossier specifieke informatie aan slachtoffers en hun naasten, zowel tijdens het gerechtelijk onderzoek als tijdens de strafuitvoering. Ze bieden of organiseren ook de nodige ondersteuning bij emotioneel moeilijke momenten tijdens de gerechtelijke procedure.
- De diensten voor slachtofferhulp bieden sociale hulp en psychologische begeleiding aan de slachtoffers en hun naasten. De diensten zijn erkend en worden gesubsidieerd door de deelstaten (Services d'Aide Sociale aux Justiciables, Centrum voor Slachtofferhulp, Vertrouwenscentra kindermishandeling, Equipes SOS Enfants, Jeugdhulp enz.).

Ook de begeleiding van de daders overkoepelt verschillende thema's, zowel wat betreft de monitoring door de strafinrichtingen als wat betreft de herinschakeling na de strafuitvoering of de psychosociale begeleiding na het plegen van het misdrijf.

18 Dit Communicatie- en crisiscentrum zal het voorwerp uitmaken van een apart protocol met de gemeenten en de politiezones.

19 Intelligence led policing is een dynamisch begrip dat reeds gebruikt wordt in veiligheidsdiensten en dat stelt dat elke handeling uitgaat van een voorafgaande omschrijving van een "beeld" op basis van beschikbare gegevens en op grond waarvan overheden en bevoegde actoren de gepaste maatregelen kunnen nemen.

20 Hier bedoeld in de zin van "noodsituatie", als gedefinieerd in het K.B. van 16 februari 2006 betreffende de nood- en interventieplannen (B.S. 15 maart 03), art. 6 §2: "elke gebeurtenis die schadelijke gevolgen voor het maatschappelijk leven veroorzaakt of veroorzaken kan, zoals een ernstige verstoring van de openbare veiligheid, een ernstige bedreiging ten opzichte van het leven of de gezondheid van personen en/of ten opzichte van belangrijke materiële belangen, en waarbij de coördinatie van de disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of om de schadelijke gevolgen te beperken".

Thema's en maatregelen

Voor ieder thema is er eerst een algemene inleiding. Deze wordt gevolgd door een voorstelling van de strategie en ten slotte worden er maatregelen geformuleerd. Deze maatregelen worden voorgesteld volgens drie assen, als opgenomen in het volgende schema:

Aantasting van de menselijke integriteit

Aantasting van de menselijke integriteit gaat over geweld in al zijn vormen.

De Raad van Europa definieert geweld als: *“iedere daad of nalatigheid gepleegd door een persoon (of een groep) als hij schade berokkent aan het leven, aan de lichamelijke of fysieke integriteit of aan de vrijheid van een persoon (of van een groep) of de ontwikkeling van zijn persoonlijkheid ernstig in gevaar brengt en/of zijn financiële zekerheid benadeelt”*.

Het geweld kan zich voltrekken in de privésfeer of in de openbare ruimte. Het kan verbaal, psychologisch, lichamelijk of seksueel van aard zijn. Het geweld kan zich manifesteren in woorden, gedragingen, handelingen of bewegingen.

Het Strafwetboek stelt de meeste misdrijven tegen personen strafbaar in *“Titel VIII - Misdaden en wanbedrijven tegen personen”*. De tenlasteleggingen zijn met name het opzettelijk doden en het opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, foltering, onmenselijke behandeling, ontorende behandeling en schuldig verzuim. In *“Titel VII - Misdaden en wanbedrijven tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid”* stelt het Strafwetboek naast verkrachting en aanranding van de eerbaarheid, ook voyeurisme en een gedwongen huwelijk strafbaar.

Het **Sociaal Strafwetboek** bestraft inbreuken tegen de persoon van de werknemer via de psychosociale risico's op het werk, waaronder geweld en pesterijen en ongewenst seksueel gedrag en aantasting van het privéleven.

De **algemene politiereglementen**, die worden goedgekeurd door de gemeenten, bevatten ook regels met betrekking tot de eerbiediging van personen, waarvan de overtreding kan leiden tot een gemengde inbreuk als het feit ook strafbaar is gesteld in het Strafwetboek. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen de gemeentelijke sanctionerende ambtenaren daardoor overtredingen behandelen als handtastelijkheden of licht geweld.

De **wetgeving ter bestrijding van racisme en discriminatie, ook op seksueel vlak**, voorziet ten slotte in specifieke misdrijven die verschillende materies, onder andere van het Strafwetboek, overkoepelen, door de straf te verzwaren in geval van een verwerpelijke drijfveer/beweeegreden²¹. Deze strafverzwaring is ingevoerd voor aanranding van de eerbaarheid, verkrachting, doodslag, het opzettelijk doden, niet doodslag genoemd, het opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel, het verzuim hulp te verlenen aan iemand die in gevaar verkeert, aanslag op de persoonlijke vrijheid en op de onschendbaarheid van de woning, gepleegd door bijzondere personen, belaging, aanranding van de eer of de goede naam van personen.

²¹ Artikel 405quater van het Strafwetboek: “Wanneer een van de drijfveren van de misdaad of het wanbedrijf bestaat in de haat tegen, het misprijzen van of de vijandigheid tegen een persoon wegens diens zogenaamd ras, zijn huidskleur, zijn afkomst, zijn nationale of etnische afstamming, zijn nationaliteit, zijn geslacht, zijn geslachtsverandering, zijn seksuele geaardheid, zijn burgerlijke staat, zijn geboorte, zijn leeftijd, zijn fortuin, zijn geloof of levensbeschouwing, zijn huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, zijn taal, zijn politieke overtuiging, zijn syndicale overtuiging, een fysieke of genetische eigenschap of zijn sociale afkomst (...)”

Strategie

De partners verbinden zich ertoe, overkoepelend, de **sensibilisering** te bevorderen en maatregelen te nemen om discriminatie en geweld in al hun vormen terug te dringen. **Bemiddeling** en de **zichtbare aanwezigheid** van de autoriteit in de openbare ruimte (twee van de assen van het Brussels Buurt- en Preventieplan (BBPP)) zijn belangrijke hefboomen die moeten worden ingezet.

We moeten een beter **beeld** krijgen van de geweldfenomenen in hun verschillende verschijningsvormen en van het dader- en slachtofferprofiel. Een betere kennis van de realiteit zal leiden tot een kleiner dark number en een preventieve aanpak bevorderen, waarbij vroegtijdig gericht wordt ingegrepen, ondersteund door naar geslacht uitgesplitste statistieken voor de daders en de slachtoffers, overeenkomstig de wettelijke bepalingen inzake *gender-mainstreaming*.

Gezien het brede spectrum van de fenomenen die vallen onder aantasting van de menselijke integriteit, moet de ontwikkeling gepland worden van werkgroepen die de verschillende actoren van de veiligheidsketen per fenomeen (geweld in de openbare ruimte, intrafamiliaal geweld (IFG), discriminatie en haatmisdaden) met elkaar in contact brengen, ten einde de gegevensuitwisseling en de coördinatie van de acties te vergemakkelijken en een geïntegreerde aanpak van de fenomenen die tot eenzelfde cluster behoren, te verzekeren.

Op het gebied van **geweld in de openbare ruimte** beoogt de strategie de complementariteit van alle interventie- en preventieactoren, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare personen en ook voor risicoplaatsen en het openbaar vervoer. In dit kader is het belangrijk de bijdrage van de gemeenten te benadrukken, die met name via preventiediensten zorgen voor een verankering van de openbare dienst in de wijken, een zichtbare aanwezigheid en preventieve interventies, met name door hun gemeenschapswachten.

Het **intrafamiliaal geweld** vereist een aangepaste aanpak voor ieder individueel geval van geweld. Er moet onder andere gezorgd worden voor een klimaat van onthaal, waarin de slachtoffers een luisterend oor, een zekere bescherming en ook informatie over hulpmogelijkheden vinden. Ook de daders van het geweld moeten worden opgevolgd en effectief bestraft.

Op het gebied van **discriminatie en haatmisdaden** beoogt de strategie in de eerste plaats de slachtoffers te sensibiliseren voor hun rechten, aangezien blijkt dat deze feiten slechts zelden gemeld worden en dus onzichtbaar blijven. De preventie, vroegtijdige opsporing en interventie, de hulpverlening en de effectieve uitvoering van de straffen moeten worden bevorderd en versterkt.

Voor de daderbegeleiding is het belangrijk dat er koppelingen zijn tussen de penitentiaire instellingen en de verenigingen die zich inzetten voor gedetineerden, zodat de gedetineerden wanneer ze de gevangenis verlaten, op de hoogte zijn van het bestaan van deze verenigingen.

De prioriteiten inzake het terugdringen van geweld en discriminatie zijn:²²

- **Het opsporings- en vervolgingsbeleid uniformiseren;**
- **Alle betrokken actoren sensibiliseren**, met name de magistraten, de politie, de justitiehuisen en de sociale inspectiediensten;
- **De samenwerking** en informatie-uitwisseling tussen politie en justitie, UNIA en het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (IGVM) optimaliseren;
- **Het onthaal en de opvang van slachtoffers en de registratie van klachten verbeteren en zorgen voor een gedegen opvolging van de daders;**
- **Geweld tegen gezagsdragers strafbaar stellen.**

²² Op basis van de prioriteiten van de KIV, p. 90.

Maatregelen

A. Preventie

M1.1: In het kader van de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen en in samenwerking met de partners, de mogelijkheid bestuderen om **opleidingen of sensibiliserings** ten behoeve van de verschillende preventie- en veiligheidsactoren (basis- of voortgezette opleidingen) en justitie in te voeren, te verbeteren of zo nodig uit te breiden, met bijzondere aandacht voor:

- De antidiscriminatiewetgeving en het samenleven;
- Het onthaal en het optekenen van de getuigenis van het slachtoffer, met name als het gaat om seksueel geweld;
- Zedenfeiten;
- Echtelijk en intrafamiliaal geweld;
- Kindermishandeling (met name genitale verminking van vrouwen - VGV);
- Gedwongen huwelijken, belaging in de openbare ruimte (straat, openbaar vervoer), seksisme.

M1.2: In het geval van **cyberhaat** de webhosts of moderators van websites sensibiliseren voor haatboodschappen.

B. Reactie

M1.3: In het kader van de prioriteiten van het vervolgingsbeleid, prioritair aandacht besteden aan zaken die samenhangen met echtelijk of intrafamiliaal geweld.

M1.4: In het geval van echtelijke conflicten of het vermoeden daarvan, het slachtoffer zijn woonplaats

laten behouden, zodat zijn rechten behouden blijven (om schrapping van ambtswege te voorkomen).

M1.5: Het onderzoeks- en vervolgingsbeleid inzake **discriminatie en haatmisdaden** een tandje hoger schakelen²³:

- Het invoeren van netwerken op lokaal niveau tussen de politie en het parket en actoren van het maatschappelijk middenveld die partners kunnen zijn in de omgang met probleemsituaties, met inachtneming van hun voorrechten en opdrachten;
- Overleg plegen op gewestelijk niveau om de sterke punten, de moeilijkheden en de mogelijke oplossingen op te sporen.

M1.6: Uitwerken van en meewerken aan een project van mystery shopping (valse kandidaten) in het kader van **discriminatie bij de aanwerving** in samenwerking met het gewestelijke bestuur voor tewerkstelling, en eveneens inzake discriminatie bij toegang tot het wonen. Dit instrument zal uitsluitend worden ingezet bij ondernemingen waartegen al meermaals een klacht is ingediend en waarvoor een reëel vermoeden van de discriminatie bestaat.

M1.7: Op het gebied van de **slachtofferbegeleiding** sensibiliseren en bewustmaken voor het belang van het onthalen, opvangen, steunen, informeren en beschermen van de slachtoffers en de noodzaak alle klachten op te tekenen:

· Voor de **politieambtenaren**:

- Erop letten rekening te houden met de slachtoffers, met name in het geval van een vereenvoudigd proces-verbaal (VPV)²⁴, aangezien het slachtoffer in dat geval niet verhoord wordt;
- De slachtoffers door de *ad-hoc* diensten informeren over de maatregelen die genomen worden om hen te beschermen (uithuisplaatsing);
- Als de dader bij de politie wordt geroepen, beseffen dat het slachtoffer mogelijk af te rekenen zal krijgen met vergelding en dus zich er vooraf van vergewissen dat het slachtoffer in veiligheid is of kan worden gebracht;
- De **slachtoffers** aanmoedigen om een klacht in te dienen en de beroepsmensen sensibiliseren om daartoe bij te dragen;
- De **getuigen** van agressie of intimidatie, met name van seksistische aard, sensibiliseren voor de rol die ze kunnen spelen door het slachtoffer te steunen en gerust te stellen en ook aan te moedigen om klacht in te dienen.

M1.8: Op het gebied van **echtelijk en intrafamiliaal geweld** bijdragen tot en zich vergewissen van:

- Coördinatie van de diensten in de periode die volgt op de klachtneerlegging door het slachtoffer;
- De introductie van een alarmdienst bij de sociale partners, vanaf de informatieverstrekking tot de uitvoering van concrete oplossingen ten dienste van gezinnen;
- Een voldoende aanbod aan opvangplaatsen en aangepaste begeleiding (luisteren, steunen,

²³ Cf. COL 13/2013.

²⁴ Er wordt een VPV opgesteld als de dader onbekend is en als er geen gerechtelijk onderzoek wordt ingesteld na de melding van de feiten. Een lijst van de VPV's wordt naar het parket gestuurd. Als er een VPV is opgesteld, ontvangt het slachtoffer dus geen kopie van zijn verhoor, maar wel een attest van klachtneerlegging.

therapie enz.) voor de slachtoffers of getuigen met bijzondere aandacht voor de kinderen;

- De systematische opstelling van een eerstelijns-informatiebrochure.

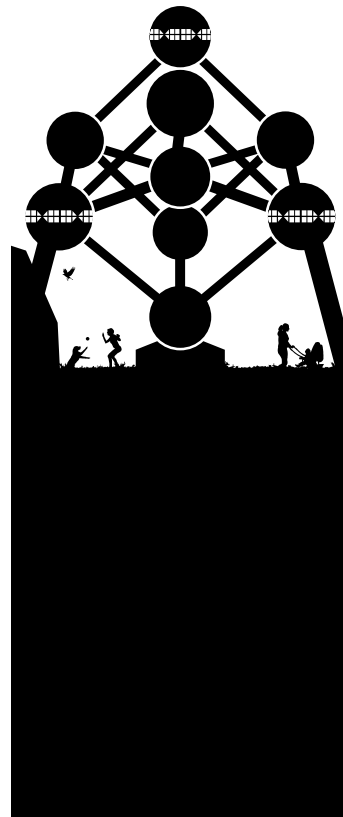
M1.9: Op het gebied van **daderbegeleiding** in samenwerking met de bevoegde autoriteiten de invoering bevorderen van bijstand en ondersteuning bij herinschakeling in het arbeidsproces tijdens de overgangsperiode tussen het ontslag uit de gevangenis en de terugkeer naar het maatschappelijk leven en met name het aanvatten van een opleiding.

C. Follow-up

M1.10: De **statistische gegevens** inzake **echtelijk en intrafamiliaal geweld** verbeteren (cf. M1 KN 4.6.1):

- Naar geslacht uitgesplitste statistieken over het fenomeen opstellen;
- Op basis van de nieuwe registratierichtlijnen²⁵ een nieuw statistisch rapport opstellen over de geregistreerde gevallen van partnergeweld;
- Een specifieke analyse maken van de evolutie van het aantal klachten dat door de politiediensten wordt geregistreerd.

M1.11: Een studie doen naar recidive in het kader van de versnelde procedure, waarbij een stand van zaken wordt opgemaakt om het fenomeen adequaat te bestrijden.

²⁵ Cf. COL 4/2006.

Polarisering en radicalisering

De **radicale en antidemocratische tendensen** in de samenleving kunnen leiden tot **geweld** en in hun meest extreme uitdrukking vorm tot terrorisme. De preventie²⁶ van deze tendensen is van essentieel belang voor de veiligheid (en het veiligheidsgevoel) van de burger. Er moeten verscheidene actoren met verschillende middelen en perspectieven bij betrokken worden.

Deze radicale tendensen worden verergerd of op gang gebracht door **polarisering**, een emotionele en sociale dynamiek. Polarisering wordt gedefinieerd als *“de verscherping van tegenstellingen tussen [nvdr: personen of] groepen in de samenleving die resulteert of kan resulteren in (een toename van) spanningen tussen deze [nvdr: personen of] groepen en in risico's voor de sociale veiligheid.”*²⁷ Net als een systeem van communicerende vaten kan polarisering ook gestimuleerd of gevoerd worden door entiteiten die radicale ideeën verspreiden²⁸.

Een bredere sociologische definitie van **radicalisering** is *“een proces waarbij een individu of een groep overgaat tot een gewelddadige vorm van actie die rechtstreeks samenhangt met een politiek, maatschappelijk of religieus extremistische ideologie,*

*die ingaat tegen de gevestigde orde op politiek, maatschappelijk of cultureel gebied”*²⁹. Overeenkomstig deze definitie vormen de bevordering van geweld of het gebruik ervan een gevaar voor de democratische rechtsorde en ook een belangrijke veiligheidskwestie³⁰.

Het Gewest interpreteert deze definitie van radicalisering tegen het licht van de Brusselse situatie, waarin radicalisering verschillende vormen aanneemt (extreem rechts, extreem links, religieus...). De terroristische aanslagen van maart 2016 geven immers slechts een deel weer van deze paroxistische realiteit.

Radicalisering en polarisering zijn bovendien **grensoverschrijdende** fenomenen, die de gewestelijke en zelfs de nationale werkingssfeer ver overstijgen en daarom een toegenomen coördinatie vereisen tussen de verschillende partners die actief zijn in de strijd en de preventie van deze fenomenen. Radicalisme en jihadisme vinden in het Brusselse gewest weerklank. Het gaat om een lokale uiting van een internationaal fenomeen.

²⁶ ‘Preventie’ moet hier worden begrepen in zijn lexicale betekenis en zonder onderscheid van de actoren die eraan meewerken, zijnde “het geheel van maatregelen die worden genomen om een gevaar, een risico, een kwaad te voorkomen.” <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/pr%C3%A9vention/63869>

²⁷ COT, 2008. “Polarisering en radicalisering: een integrale preventieve aanpak” onderzoek in opdracht van Algemene Directie Veiligheid en Preventie FOD Binnenlandse Zaken, januari 2011 https://www.besafe.be/sites/besafe.localhost/files/kcp/projecten/Janec/Eindrapport%20%27Polarisering%20en%20radicalisering_een%20integrale%20preventieve%20aanpak%27%20.pdf

²⁸ De Graaff, B., de Poot, C., & Kleemans, E., “Radicalisering en radicale groepen in vogelvlucht”, Tijdschrift voor Criminologie, 51(4), 336 p.

²⁹ Vrije vertaling naar Khosrokhavar, F., Radicalisation, Ed. de la maison des sciences de l’homme, november 2014, p. 7-8.

³⁰ De organieke wet houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst van 30 november 1998 definieert de begrippen ‘terrorisme’, ‘extremisme’ en ‘radicaliseringsproces’ als volgt: **Radicaliseringsproces**: een proces waarbij een individu of een groep van individuen op dusdanige wijze wordt beïnvloed dat dit individu of deze groep van individuen mentaal gevormd wordt of bereid is tot het plegen van terroristische handelingen. **Extremisme**: racistische, xenofobe, anarchistische, nationalistische, autoritaire of totalitaire opvattingen of bedoelingen, ongeacht of ze van politieke, ideologische, confessionele of filosofische aard zijn, die theoretisch of in de praktijk strijdig zijn met de beginselen van de democratie of de mensenrechten, met de goede werking van de democratische instellingen of andere grondslagen van de rechtsstaat. **Terrorisme**: het gebruik van geweld tegen personen of materiële belangen om ideologische of politieke redenen met als doel zijn doelstellingen door middel van terreur, intimidatie of bedreigingen te bereiken.

Strategie

Op het niveau van het gewestelijke grondgebied wordt een **mechanisme ontwikkeld om polarisering en radicalisering te voorkomen en te bestrijden**. De strategische doelstellingen daarvan zijn met name:

- De Brusselse gemeenten en politiezones ondersteunen op het gebied van middelen, deskundigheid, communicatie en coördinatie;
- Lokale acties optimaliseren door een integrerende en integrale aanpak, die zich dus richten op de verschillende stappen van het radicaliseringsproces, met andere woorden acties die behoren tot de vroegtijdige preventie en resocialisering;
- Het analytisch beeld van deze fenomenen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest versterken.

Om deze doelstellingen te realiseren, hebben de acties die gevoerd worden in het kader van het plan een overkoepelend karakter en vullen ze de eigen initiatieven van de machtsniveaus aan. Deze acties zijn gericht op:

- Het pragmatisme en de ontsluiting van de initiatieven ter zake teneinde te promoten³¹:
 - het gemeenschappelijk gebruik en het delen van de middelen;
 - de begeleiding van de burger.

De actie van het Gewest in het kader van het gewestelijk plan steunt voornamelijk op 5 grote pijlers:

1. De beroepsmensen en het publiek opleiden/ sensibiliseren (rechtstreeks of door de lokale actoren te ondersteunen);
2. Een netwerk bouwen van experts en sleutel-

personen (instellingen op verschillende niveaus, verenigingen);

3. De lokale actie steunen;
4. De nodige kennis en middelen ontwikkelen en ter beschikking stellen van de actoren op het terrein;
5. Het fenomeen analyseren en opvolgen.

Het Gewest wil ook positieve en inclusieve alternatieven promoten om deze fenomenen te bestrijden. Het **sociopreventief luik** zal voornamelijk worden gesteund via het **Brusselse Buurt- en Preventieplan (BBPP)** en de gewestelijke platformen. Het BBPP omvat met name de ontwikkeling van projecten om begeleiding te bieden aan de beroepsmensen en in fine de burgers die ermee geconfronteerd worden of erbij betrokken raken, waar ze zich ook bevinden in het dynamische radicaliseringsproces. Het kan dus gaan om opleidings- of sensibiliseringsprojecten (voor beroepsmensen of het grote publiek), de ontwikkeling van instrumenten voor een betere analyse of de opsporing van het fenomeen of om projecten voor de collectieve of individuele opvolging van de betrokken personen. Deze acties kunnen tot doel hebben:

1. Gerichte primaire preventie (bijvoorbeeld: het bouwen van een positieve identiteit voor een groep die mogelijk vatbaar is voor radicalisering, weerbaarheid tegen samenzweringstheorieën voor hetzelfde type doelgroep...);
2. Secundaire preventie (bijvoorbeeld: systeem voor de opsporing en opvolging van personen

die al aan het radicaliseren zijn, inzetten van sociopreventieve actoren in de zones die bekend staan als rekruteringsbodem, waarbij wordt toegezien op de deontologische dimensie eigen aan elke entiteit...);

3. Tertiaire preventie, ofwel de curatieve opvolging en resocialisering (bijvoorbeeld: opvolging en begeleiding van gevallen die al verder gevorderd zijn in het radicaliseringsproces, zoals *teruggekeerde Syriëstrijders*³²).

De coördinatie tussen deze acties en de versterking van de territoriale verankering verloopt via twee platformen.

1. Het **platform radicalisme** verenigt de gemeentelijke preventieambtenaren (of andere vertegenwoordigers die zijn aangesteld door de gemeenten) en de contactpersonen radicalisme van de politiezones en de directeur-coördinator van Brussel. De doelstellingen van dit platform zijn:
 - Een zeer gerichte opleiding bieden die is afgestemd op de behoeften van de deelnemers (bijvoorbeeld: deskundigheid op het gebied van sektarische groeperingen, geostrategische stand van zaken, propagandamiddelen, beroepsgeheim, psychosociale begeleiding aan rechtsonderhorigen...);
 - De middelen en perspectieven die beschikbaar zijn of ontwikkeld worden, voorstellen;
 - Een ruimte creëren voor de uitwisseling van goede praktijken en discussies tussen de lokale

praktijkmensen (gemeente/politie). Dat wordt de eerste kring op gewestelijk niveau die zorgt voor coördinatie en contacten tussen mensen die actief zijn in de veiligheid en de gemeente.

2. **Het verenigingsplatform** is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verenigingen die steun genieten van het Gewest. Ze komen viermaandelijks samen onder auspiciën van BPV in het kader van evaluatie-, opleidings- en coördinatieactiviteiten. De verenigingen van dit platform zijn actief op vele gebieden (individuele en/of collectieve begeleiding, ontwikkeling van instrumenten, opleidingen, adviesverlening) en hun acties beogen burgers die direct of indirect betrokken zijn bij het fenomeen radicalisering, in iedere fase van het proces. Het platform beoogt de opleiding van deelnemers, de ontwikkeling van instrumenten (met name voor de gemeentelijke actoren) en het creëren van synergie-effecten voor een betere territoriale verankering.

Het **verenigingsplatform** heeft banden met het gewestelijke platform radicalisme om twee redenen: voor de opleiding van de actoren van de verenigingen en voor het voorstellen aan de politiezones en gemeenten van de instrumenten en projecten die de verenigingen ontwikkeld hebben.

Voor de beeldvorming en de coördinatie van het veiligheidsluik wordt er een **gewestelijk radicalismecomité**³³ opgericht teneinde te komen tot een coherente strategie. Dit comité is samengesteld uit vertegenwoordigers van de veiligheidsdiensten. Het comité staat in voor:

- Het opvolgen/uitvoeren/ontwikkelen van de

strategie van BPV op het gebied van polarisering en radicalisering;

- Het bijdragen tot de beeldvorming van de fenomenen.

In deze geest wordt er een **gewestelijke cel radicalisme** opgericht met vertegenwoordigers van de gewestelijke instellingen. Deze cel heeft tot doel steun te bieden aan de andere gewestelijke besturen en diensten op het gebied van preventie en bestrijding van polarisering en radicalisering.

Externe tussenschakel en coördinatie:

Op federaal niveau neemt het Gewest via BPV deel aan de *National Task Force*, de werkgroep FTF (OCAD), de werkgroepen Preventie en Communicatie van de Unit R (FOD Binnenlandse Zaken), de strategische vergaderingen van het Kanaalplan (FOD Binnenlandse Zaken), de strategische LTF (DirCo).

Op het niveau van de gefedereerde entiteiten neemt BPV deel aan het strategische comité van het anti-radicalismenetwerk van de FWB (RAR). Er zijn ook gerichte bilaterale en multilaterale contacten met de andere gefedereerde entiteiten.

Deskundigheid en ondersteuning opzoeken:

Er vindt ook uitwisseling plaats met verscheidene *think tanks*, *policy tanks*, academici en praktijkmensen op Belgisch, Europees en wereldniveau, die deel kunnen nemen in de platformen of goede praktijken kunnen aanbevelen.

³¹ Met inachtneming van de bevoegdheden en voorrechten van de actoren.

³² Zonder rechterlijk bevel.

³³ Dit comité verenigt de federale veiligheidsdiensten (met inbegrip van de DirCo), de gerechtelijke sector en eventueel bepaalde gefedereerde diensten.

Maatregelen

De voorgestelde maatregelen breiden de gewestelijke werking uit en bieden steun aan de gewestelijke instellingen, de verenigingen, de gemeenten en de Brusselse politiezones op het gebied van resources, deskundigheid, communicatie en coördinatie over het hele spectrum (beeld en opvolging).

A. Preventie

M2.1: De **opleiding** versterken van alle eerstelijnsactoren (opleiding per beroep of intersectoraal, rond het thema radicalisering, polarisering, institutionele aanspreekpunten, goede praktijken...).

M2.2: Modules opstellen voor de **sensibilisering** van het grote publiek met oog op het voorkomen van polariserende invloeden.

M2.3: De **weerbaarheid** tegen radicale ideologieën en de **kritische geest** van de jongeren versterken door middel van steunprogramma's en aangepaste middelen.

M2.4: De **participatieve aanpak** van de preventieprojecten bevorderen om zo een sterke band met de burgers te kweken.

M2.5: De **communicatie** van de bestaande initiatieven (websites van de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten, evenementen en publicaties) ten aanzien van het grote publiek en professionele actoren bevorderen.

B. Reactie

M2.6: De **verbinding en het contact** tussen de verenigingen/actoren die instaan voor een **aangepaste opvang** van individuen of groepen individuen die betrokken zijn bij radicalisering of polarisering, **vergemakkelijken/vlotter doen verlopen**.

M2.7: De **gegevensuitwisseling** tussen sociopreventieve veiligheidsactoren vergemakkelijken met inachtneming van ieders opdrachten en voorrechten.

C. Follow-up

M2.8: Een aangepaste opvang van de bij het fenomeen betrokken personen (daders en potentiële slachtoffers) door de verschillende actoren op het Brusselse grondgebied harmoniseren, met name door het opstellen van een **gemeenschappelijk analyserooster**, dat een **adequate opvang** van de geradicaliseerde of radicaliserende individuen, in samenwerking met de bevoegde autoriteit, mogelijk maakt.

M2.9: Een **nauwgezet beeld** schetsen van de fenomenen in de Brusselse context om de lokale overheden in staat te stellen aangepaste maatregelen te nemen. Thematische analyses van deze fenomenen in hun Brusselse context ter beschikking stellen.

M2.10: **Overleg** organiseren tussen de sociale en preventieve diensten en de actoren op het terrein enerzijds en de veiligheidsdiensten anderzijds, teneinde de onderlinge kennis en communicatie te verbeteren en zo een overkoepelende visie van de fenomenen en een coördinatie van de acties te bevorderen.

M2.11: De lokale acties optimaliseren door een systeem van **coördinatie van de projecten en evaluatie** (BBPP - verenigingsnetwerk).

Drugs en verslavingen

De problematiek wordt hier besproken in de ruimste zin. Druggebruik komt voor in **alle sociale klassen en leeftijdscategorieën** en er worden verschillende stoffen gebruikt. Onder 'drugs' verstaan wij hier alle legale of illegale psychotrope stoffen waarvan het gebruik risico's kan inhouden en kan leiden tot **afhankelijkheid** van het gebruikte product. Drugs kunnen op uiteenlopende manieren gebruikt worden, soms is er sprake van occasioneel, recreatief of experimenteel gebruik, een andere keer van misbruik of schadelijke gevolgen voor de persoon en zijn omgeving. Het individuele of collectieve gebruik kan eventueel gepaard gaan met verstoring van de openbare orde of een onveiligheidsgevoel bij de bevolking.

Strategie

Dit plan wil in de eerste plaats pleiten voor een aanpak die de **volksgezondheid** bevordert. Om rekening te houden met de complementariteit van alle actoren zal het beleid ter zake vooral globaal en geïntegreerd zijn. Enerzijds spitst het beleid zich bij wege van preventieprogramma's toe op de gebruikers en de vraag en anderzijds worden het aanbod, de handel, de productie en de verkoop aangepakt.

De **preventie** vindt plaats vanuit het volgende perspectief. Het gaat erom probleemgebruik te voorkomen door middel van sensibilisering, opsporing, oriëntatie en begeleiding van individuen die risico lopen op een drugverslaving of al kampen met dit probleem, door een individuele en/of collectieve aanpak die bijdraagt aan duurzame oplossingen.

Deze aanpak van vroegtijdige interventie vereist een voortdurende globale benadering (die het betrokken individu, zijn leefomstandigheden en de betrokken stoffen omvat) die bovendien coherent en positief is (dit wil zeggen de nadruk legt op de heilzame effecten van de gedragsverandering) en waarbij gericht ingrijpen en bestraffen beschouwd worden als het laatste redmiddel.

Ten aanzien van de **gebruikers en risicopersonen** zijn de essentiële pijlers van dit luik **preventie**, vroegtijdige opsporing en interventie, **schadebeperking**, hulpverlening, **nazorg en maatschappelijke integratie**. Ze moeten op gelijkwaardige voet worden ontwikkeld binnen een kader van geïntegreerde zorgen en zorgcontinuïteit. In deze context zal bij-

zondere aandacht besteed worden aan een zogenaamde "**laagdrempelige**" aanpak. Te dien einde zal het Gewest bij de federale regering pleiten voor een wijziging van artikel 3 van de wet van 24 februari 1921³⁴ **zodat de Brusselse (gewestelijke en gemeenschaps-) actoren hun bevoegdheden inzake preventie en veiligheid kunnen uitoefenen** en er een regeling kan worden ingevoerd die afgestemd is op de hedendaagse realiteit inzake volksgezondheid en openbare rust (met name van projecten als TADAM of experimentele voorzieningen).

Concreet zal er een **zeer laagdrempelig geïntegreerd centrum** (zonder voorwaarden, anoniem, gratis dienstverlening, de klok rond geopend, specifiek op vrouwen gericht onthaal) worden gecreëerd, dat een

³⁴ "Met de straffen gesteld in artikel 2bis, en volgens het daarin gemaakte onderscheid, worden gestraft zij die, onder bezwarende titel of om niet, voor een ander het gebruik van de in artikel 2bis, § 1, genoemde stoffen gemakkelijker maken door het verschaffen daartoe van een lokaal of door enig ander middel, of tot dit gebruik aanzetten".

combinatie van dienstverlening en aanpak mogelijk maakt. Dit centrum zal zich in de nabijheid van een open drugscene bevinden, zodat de **diensten goed bereikbaar** zijn voor de zwakke druggebruiker. Het centrum moet ook open staan voor de wijk, om zo de sociale cohesie te vergroten.

Bovendien zal er toegezien worden op een **betere toegang tot huisvesting** voor druggebruikers, door aangepaste initiatieven die afgestemd zijn op de realiteit van het doelpubliek: ontwikkeling van plaatsen voor noodhuisvesting, huisvesting op middellange termijn (hiervoor denkt men aan *“Transit Home”* voor oudere gebruikers die nog actief gebruiken), *“Housing first”*, wonen onder toezicht, sociaal verhuurkantoor enz.

De prioriteiten inzake het terugdringen van de vraag zijn:³⁵

- Het **ontraden van druggebruik** en schadelijk gebruik van **alcohol**;
- Het zo lang mogelijk **uitstellen van het eerste gebruik** van drugs en/of alcohol, tot de meerderjarigheid;
- Het **beperken van de risico's** en schade van alcohol- en/of druggebruik;
- Het **aanbieden van kwaliteitsvolle zorg- en hulpverlening** aan personen met alcohol- en/of druggerelateerde problemen.

In deze optiek werd op gewestelijk niveau besloten een structuur op te richten die synergie-effecten bevordert tussen de lokale structuren die actief zijn op het gebied van verslavingspreventie.

Probleemgebruikers zullen worden doorverwezen naar de hulpverlening. Voor achtergestelde en buiten de maatschappij levende druggebruikers zal er een programma van **sociaalprofessionele herinschakeling** worden ontwikkeld samen met de openbare tewerkstellingsactoren en privépartners. Via projecten voor **tewerkstelling op dagbasis** voor druggebruikers willen we geleidelijk aan evolueren naar een werkelijke socioprofessionele inschakeling.

Een gebruiker die geen enkel ander misdrijf heeft gepleegd, zal geen gevangenisstraf moeten ondergaan. Er zal voorkeur gegeven worden aan andere soorten straffen en maatregelen. Hoewel het bezit en het gebruik van drugs bij wet verboden zijn, zullen **politie en justitie zich voornamelijk concentreren op:**

Het aanbod, de handel en de verkoop;

- **De productie op professionele schaal** van met name cannabis, synthetische drugs en nieuwe psychoactieve stoffen;
- **Het importeren en exporteren** van cocaïne en precursoren van synthetische drugs;
- **De bevoorrading** van de lokale markten.

Maatregelen

A. Preventie

M3.1: Universele, selectieve en geïndiceerde preventie versterken in verschillende levensgebieden (scholen, werkvloer en plaatsen voor vrijetijdsbesteding);

- Het **straatwerk** een tandje hoger schakelen, met inachtneming van de hoofdpodochten van de verschillende diensten;
- Door benutting van **synergie-effecten** en samenwerking tussen de preventiediensten van de 19 gemeenten, Jeugdhulp en gespecialiseerde diensten (mogelijkheid een beroep te doen op een team straathoekwerkers die werken voor een gespecialiseerde dienst);
- Door na te gaan of het **mogelijk is de opdrachten uit te breiden** (nachtarbeid en verplaatsingen buiten het grondgebied van de gemeente) door overleg tot stand te brengen;
- **Mobiele sociale begeleiders** ter beschikking stellen voor personen die kampen met sociale uitsluiting en mentale problemen;
- Een **repertorium** aanleggen van de gespecialiseerde structuren ter bevordering van de gezondheid en ter preventie van verslavingen, bestemd voor niet-gespecialiseerde diensten (met name gemeentediensten);
- De programma's voor **schadebeperking** versterken door de nadruk te leggen op participatieve projecten, in samenhang met zorgprogramma's en **gezondheidsbevordering**; In dit kader ook aandacht besteden aan de opsporing van doping (in het onderwijs, de medische sector en de sportsector).

M3.2: De opleiding ontwikkelen:

- Voor preventie- en veiligheidsactoren en Jeugdhulp: een opleidingsplan opstellen betreffende de aanpak van druggebruik en druggebruikers, om het **contact en de oriëntatie van de gebruikers** te verbeteren.

M3.3: De consumenten en met name de **jongeren** sensibiliseren:

- Door een opleidingsmodule inzake **schadebeperking** en waakzaamheid, om de strijd aan te binden met het aanbod aan psychotrope producten (met een focus op alcohol, afgestemd op de maatregelen van het alcoholplan) en cannabis en de aankoop van psychotrope producten op het internet;
- Door stappen om de gezondheid te bevorderen op de school te steunen: in dit opzicht blijkt dat de directies van de instellingen de politie slechts ter plaatse laten komen in de ergste gevallen, dat de preventieacties van de politieambtenaren in de scholen het voorwerp uitmaken van een opportuniteitsevaluatie en dat de verbinding tussen de sectoren van de verslavingspreventie, de gezondheidsbevordering en andere sectoren wordt gehandhaafd.

B. Reactie

M3.4: In het kader van het lokaal veiligheidsbeleid toezien op de wettelijk vastgelegde beperkingen van de **beschikbaarheid van alcohol voor minderjarigen** en in nachtwinkels (cf. KIV, M16, 4.3).

M3.5: De invoering van een actieplan steunen dat een snelle opsporing en **de identificatie van de cannabis-telers** op het grondgebied van het Brussels Hoofd-

stedelijk Gewest mogelijk maakt: **samenwerken** met de gemeentebesturen, vastgoedagentschappen, het Office des Propriétaires, energieleveranciers, het parket (vervolg van de daders) om een **bestuurlijke aanpak** van de georganiseerde misdaad op het gebied van cannabissteelt tot stand te brengen (cf. KIV, M11, 4.3). Zorgen voor middelen om de productieplaatsen te **ontmantelen**.

M3.6: De behoeften bepalen met betrekking tot een **aanpak van de lokale drugmarkten** waar vraag en aanbod elkaar treffen (cf. KIV M9, 4.3), met inbegrip van de middelen die nodig zijn om onderzoek te verrichten naar de verkoop via internet (darknet en betaling met virtueel geld...);

M3.7: In samenwerking met de bevoegde autoriteiten, om het risico van overdracht van virussen te **beperken** en zoveel mogelijk gebruikt **materiaal te verzamelen**:

- Injectiemateriaal financieren, overeenkomstig de behoeften die geïdentificeerd zijn door de gespecialiseerde diensten;
- De teams die werken in de reeds op het grondgebied gevestigde ruilpunten voor injectiespuiten versterken;
- Gedetineerden in de Brusselse gevangenis volledige toegang geven tot informatie, materiaal om de schade te beperken, substitutiebehandeling en psychologische begeleiding (gelijktelling van de gezondheidszorg in de gevangenis aan de vrije maatschappij).

M3.8: Op het gebied van slachtofferbegeleiding de procedures om toegang te krijgen tot dringende me-

dische hulp vereenvoudigen en harmoniseren:

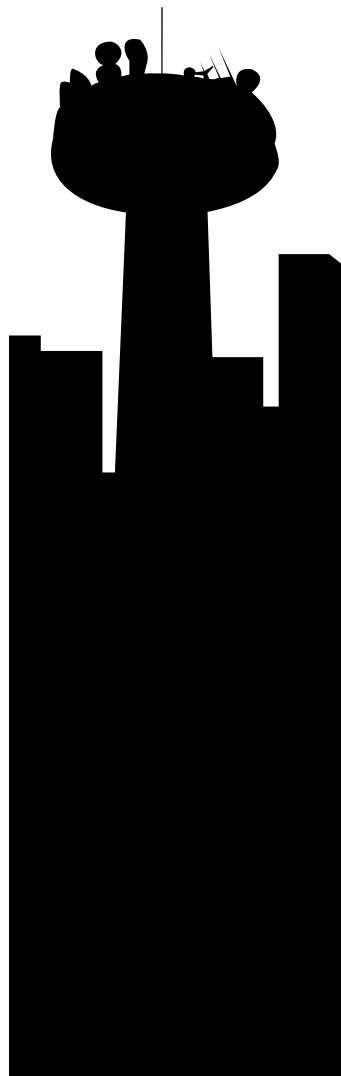
- Instellingen voor ambulante zorgverlening die bij het RIZIV geconventioneerd zijn, de opdracht geven **druggebruikers toe te laten zonder lidmaatschapsvoorwaarden**, teneinde hen (opnieuw) te kunnen opnemen in een zorgtraject en hen onder andere opnieuw aan te sluiten. Daartoe zullen deze instellingen het voorwerp uitmaken van een adequate financieringsstudie;
- De aanbevelingen van 2015 van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) met betrekking tot de toegang tot de gezondheidszorg voor **personen zonder wettig verblijf** toepassen.

M3.9: Om de volksgezondheid te verbeteren en de openbare overlast te beperken, een project zoals TADAM opzetten.

C. Follow-up

M3.10: De Brusselse **teams die onderzoek doen** naar drugs (kwantitatief en kwalitatief onderzoek) versterken en verenigen in een netwerk. Erop toezien dat het onderzoek zich richt op punten die bepaald worden rekening houdend met onder meer de behoeften van het terrein. Erop toezien dat de Brusselse behoeften meegedeeld worden aan de andere onderzoeksprogramma's en de onderzoeken gebruiken om de richting van het beleid te bepalen. Onderzoekers opnemen in de instellingen die in staan voor schadebeperking en zorgverstrekking;

M3.11: De **kennis van de producten** die in omloop zijn, vergroten door het project ter analyse van psychotrope producten te versterken.

Mensenhandel en mensensmokkel

Mensenhandel heeft voornamelijk betrekking op het economisch (horeca, bouw, huishouden) en **seksueel uitbuiten** van personen. Andere vormen van exploitatie vallen echter ook onder mensenhandel. We kunnen daarbij denken aan de **exploitatie van bedelarij**³⁶ of het **misbruiken van de kwetsbaarheid van personen** om hen ertoe aan te zetten **misdaden of delicten te plegen**, zoals personen die hier illegaal verblijven en verplicht worden om drugs te verkopen. Het laatste type mensenhandel uit de wet van 10 augustus 2005 heeft betrekking op het **verwijderen en verhandelen van organen**.

Daarnaast is er nog de problematiek van de **huisjesmelkerij**: het ter beschikking stellen van een goed door een huisjesmelker is stricto sensu geen vorm van mensenhandel maar kan in verband gebracht worden met gevallen van mensenhandel en eventueel zelfs mensensmokkel. In bepaalde gevallen kunnen de praktijken van huisjesmelkers immers wijzen op mensenhandel, bijvoorbeeld als werkgevers de arbeiders, die ze elders uitbuiten, in onwaardige omstandigheden onderbrengen in gebouwen die ze in hun bezit hebben.

Mensensmokkel moet goed onderscheiden worden van mensenhandel en heeft rechtstreeks te maken met de problematiek van de migratie. De term wordt gebruikt voor de smokkelaars die de doorgang, het binnenkomen en het illegale verblijf organiseren van niet-ingezetenen van de Europese Unie, in ruil voor soms aan-

zienlijke geldsommen, die voor de mensen die er zich aan wagen vaak een buitensporige belasting betekenen. Vanuit een context van kwetsbaarheid en crisis in het land van herkomst kan de mensensmokkel ook uitmonden in mensenhandel, indien hij gepaard gaat met bedrieglijke praktijken omtrent het werk dat beloofd werd bij aankomst in het land van bestemming: mensen die een beroep doen op een netwerk van smokkelaars moeten vaak hun schulden afbetalen door in mensonwaardige omstandigheden aan het werk te gaan in de prostitutie, in een restaurant, enz. Het gebeurt overigens ook dat migranten onderweg uitgebuit worden. Ook hier moet de gepaste aandacht gaan naar het gedeelte over de minderjarigen en in het bijzonder de niet-begeleide minderjarigen.

Eén van de grootste moeilijkheden met dit type van uitbuiting is de **opsporing** ervan. Enerzijds zijn deze vormen van exploitatie niet erg zichtbaar voor de bevolking en anderzijds is het slachtoffer zich, om psychologische en economische redenen, niet altijd bewust van de toestand van uitbuiting. De slachtoffers komen vaak terecht in een situatie van fysiek of psychisch geweld, waar ze moeilijk uit geraken. Het is in dit verband van belang te herinneren aan de toepassing van het door de omzendbrief van 26 september 2008 georganiseerde nationale mechanisme voor de doorverwijzing van de slachtoffers van mensenhandel. Dat moet resulteren in een multidisciplinaire samenwerking met het oog op de slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel (zie verder).

³⁶ Voor meer informatie over deze vorm van uitbuiting kunnen we verwijzen naar het Jaarrapport mensenhandel en mensensmokkel 2016 van Myria, dat focust op bedelaars in de handen van mensenhandelaars: <http://www.myria.be/nl/publicaties/jaarrapport-mensenhandel-en-mensensmokkel-2015-bedelaars-in-de-handen-van-mensenhandelaars>.

³⁷ Onderzoek naar mensenhandel vertrekt soms vanuit een oorspronkelijke vaststelling van huisjesmelkerij. Zie in dit verband het jaarverslag 2016 van MYRIA, p. 124, en het verslag uit 2009, pp. 96-97. (http://www.myria.be/files/MYRIA_Rapport_2016_TRAITE_NL_AS.pdf; <http://www.myria.be/files/Mensenhandel-verslag-2009.pdf>).

Wat de opsporing betreft kunnen de **eerstelijnsorganisaties** die actief zijn rond de thematiek van de prostitutie, vanwege hun werkwijze (niet-oordelend, gratis en anonieme medische dienstverlening, verdelen van preventiemateriaal...) een belangrijke rol spelen vanuit de bevoorrechte vertrouwensrelaties die ze kunnen aangaan met de mogelijke slachtoffers van mensenhandel en seksuele uitbuiting.

De **politie** komt op het toneel op het ogenblik dat het fenomeen van de mensenhandel zich al manifesteert en probeert er een einde aan te stellen en tegelijk de slachtoffers perspectieven aan te bieden. Het strafrechtelijke beleid ter zake zal voornamelijk gericht zijn op de **economische en seksuele uitbuiting**, met een bijzondere aandacht voor de uitbuiting van **minderjarigen**.

Vanuit een **juridisch** standpunt legt Col 01/15 het beleid vast inzake onderzoek en vervolging van gevallen van mensenhandel. Er bestaat voor de politie en de sociale inspectie ook een brochure met de indicatoren voor exploitatie. Heel onlangs werd in Col 20/16 het vervolgings- en onderzoeksbeleid vastgelegd met betrekking tot de uitbuiting van bedelarij. Omzendbrief Col 04/2011 betreffende de bestrijding van mensensmokkel bepaalt het strafrechtelijke beleid ter zake. Tot slot is er nog de multidisciplinaire omzendbrief van 2008 die bepaalt dat het systeem voor de **bescherming van de slachtoffers** van mensenhandel in specifieke gevallen ook kan worden toegepast op de slachtoffers van mensensmokkel.

Strategie

Het nationale actieplan 'Actieplan Strijd tegen mensenhandel 2015-2019'³⁸ en het 'Nationaal actieplan ter bestrijding van mensensmokkel 2015-2018'³⁹ werden in 2015 aangenomen. De beide actieplannen werden goedgekeurd in de Interdepartementale Coördinatiecél ter bestrijding van de mensensmokkel en de mensenhandel, waarin de deelstaten zijn opgenomen. Die actieplannen hebben de basis gelegd voor de punten die werden overgenomen in de KIV omtrent kwesties die verband houden met mensenhandel en -smokkel.

De ondertekenaars van dat plan zijn voorstander van een beleid gericht op **preventie** van alle vormen van smokkel en uitbuiting, **bescherming van slachtoffers en vervolging van de daders**.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zullen de bevoegde diensten prioriteit verlenen aan de volgende fenomenen:

- **Huisjesmelkerij;**
- **Exploitatie als huispersoneel;**
- **Exploitatie van bedelarij;**
- **Pooierschap en prostitutie.**

Het is noodzakelijk de **opsporing** van de slachtoffers te verbeteren, met name wat de meest verborgen vormen betreft. Ook zullen een nauwe **samenwerking** van de gerechtelijke en de bestuurlijke politie en een partnership met de verschillende federale, gewestelijke en lokale administraties bijdragen tot een **beter identificatie** van die gevallen van mensenhandel en exploitatie.

Geïdentificeerde slachtoffers zullen op een aangepaste manier begeleid worden, dat wil zeggen met een bijzondere, professionele aandacht en rekening houdende met de mogelijke psychologische en materiële moeilijkheden van het slachtoffer en van een dergelijk statuut. Een maximum aan actoren informeren over de mogelijkheden van het statuut zal de toepassing van de wet op de **slachtofferbescherming** efficiënter maken.

De **preventie** sluit aan bij het globale werk van **informeren van de samenleving** maar houdt zich ook bezig met de opleiding van de specifieke actoren.

³⁸ http://www.dsb-spc.be/doc/pdf/ACTIEPLAN_MH_2015_2019-NL-13072015.pdf.

³⁹ <http://www.dsb-spc.be/doc/pdf/TEH%20Plan%20action%202015-18%20NL.pdf>.

Maatregelen

A. Preventie

M4.1: In samenwerking met de gespecialiseerde organisaties een specifieke **sociale aanpak** ontwikkelen voor **bedelarij**, met name op het vlak van begeleiding van rondtrekkende families.

M4.2: Sensibiliseren en opleiden van de politiemensen in het precies en uniform registreren van de **gevallen van exploitatie van bedelarij, pooierschap, prostitutie en huisjesmelkerij** op het Brusselse grondgebied, teneinde de opsporing ervan te verbeteren:

- Door de politiemensen die in de eerste lijn tussenkomen voor elke situatie een **scenario en leidraad** (met vragen) aan te reiken met het oog op het harmoniseren van de vaststellingen en het opstellen van de processen-verbaal;
- Door aandacht te schenken aan de dossiers van **vermoedelijke uitbuiting van bedelarij** die betrekking hebben op minderjarigen: bedelarij door **minderjarigen** kan soms slechts de zichtbare kant zijn van complexere exploitatiedossiers, zoals het onder dwang laten plegen van strafbare feiten;
- Door op te treden bij fenomenen van bedelaars op gewestelijke kruispunten.

M4.3: Opleiden van de verschillende actoren:

- De sociale inspecteurs en in het bijzonder diegenen die met huisvesting bezig zijn opleiding bieden rond de **indicatoren inzake mensenhandel**;
- Voorzien in specifieke opleidingen rond mensenhandel binnen de Gewestelijke School voor Veilig-

heidsberoepen;

- Opleiden van de lokale partners rond de problematiek van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) en het uitbuiten van de kwetsbaarheid van bepaalde groepen.

B. Reactie

M4.4: Versterken van de controle in de sectoren met het hoogste risico op economische uitbuiting.

M4.5: Invoeren van een intercommunale coördinatie en harmoniseren van de aanpak van prostitutie in de openbare ruimte, rekening houdende met de lokale specificiteit.

M4.6: Ontwikkelen van een samenwerking tussen de verschillende bevoegde diensten (gemeentelijke diensten, politie, parket, wooninspectie) rond de problematiek van de huisjesmelkers.

M4.7: De bestrijding van overtredingen van het sociaal strafrecht is een doelstelling van het opsporings- en vervolgingswerk van de politiemacht. Prioritaire fenomenen zijn de bestrijding van de mensenhandel, de naleving van de bepalingen ter bescherming van de gezondheid van werknemers, het welzijn op het werk en de sociale fraude (bijvoorbeeld de niet-inning van de socialezekerheidsbijdragen, onzekere jobs voor werknemers zonder statuut of rechten maar ook het onterecht toekennen van sociale prestaties aan sociaal verzekerden):

- Nadenken over de mogelijkheid om in elke zone een team samen te stellen dat zich speciaal bezighoudt met het sociaal strafrecht, in overleg met

de arbeidsauditeur, of minstens sensibiliseren rond de thematiek. De leden van het team zouden ook dienst doen als contactpunt voor de gespecialiseerde inspectiediensten, zullen belast zijn met de organisatie van de gemeenschappelijke controles en toezien op de overdracht van de informatie naar het auditoraat;

- Versterken van de basistraining van de politiemensen, door een specifieke opleiding in sociaal strafrecht.

M4.8: Verbeteren van de **slachtofferopvang**:

- Beschikbaarheid en openingsuren van de diensten waar zowel meerderjarige als minderjarige slachtoffers terecht kunnen (opvang 24u/24);
- Inrichting van aangepaste lokalen die rekening houden met het specifieke karakter van het verhoren van slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel.

C. Follow-up

M4.9: Op gewestelijk niveau, opmaken van een beeld van het fenomeen van de mensenhandel⁴⁰, dat zal worden overgemaakt aan de bevoegde autoriteiten.

M4.10: Ontwikkelen van een gemeenschappelijke informaticatool voor de 19 gemeenten en de geïntegreerde politie. Die tool moet compatibel zijn met de reeds in de zones aanwezige databases, om zo met name het registreren en controleren van domiciliagegegevens op het grondgebied te vergemakkelijken.

Eigendomsdelicten

De eigendomsdelicten omvatten diverse vormen van **diefstal en afpersing** maar ook **beschadiging** van roerende en onroerende goederen. Het gaat om de meest voorkomende inbreuken, goed voor ruim 85 % van de door de politiediensten opgestelde pv's. Gezien de omvang is het noodzakelijk om de precieze follow-up van het **beeld** van het fenomeen te verbeteren. Zo is het bij evoluties cruciaal om de **nieuwe modi operandi of de nieuwe vormen van criminaliteit** te identificeren, door een inventarisering van de soorten diefstal, de plaatsen, de profielen van de daders en de slachtofferdoelgroepen. Daardoor zal op een gerichtere manier op de fenomenen kunnen worden gereageerd.

Bij diefstal dient een onderscheid gemaakt te worden naargelang van de **werkwijze** (gauwdiefstal, grijpdiefstal, winkeldiefstal, diefstal met list, enz.). Bij een diefstal die gepaard gaat met geweld of bedreiging is bovendien sprake van een **verzwarende omstandigheid**. Er dient dus een koppeling overwogen te worden met de 'Aantasting van de menselijke integriteit', ook al is de eerste bedoeling het verwerven van een goed en niet de agressie.

De aandacht van de bevoegde diensten zal toegespitst zijn op bepaalde **plaatsen**, zoals de horecasector, winkels waarvan er sommige een verhoogd risico opleveren (apotheken, juwelierszaken), het openbaar vervoer of toeristische trekpleisters en plaatsen die veel bezoekers lokken. De meeste feiten worden op de openbare weg gepleegd. Privéwoningen (inbraken), bedrijven en bouwterreinen zijn andere geïdentificeerde plaatsen.

Uit het specifieke **tijdsaspect** van elke type diefstal blijkt bovendien de noodzaak om

de praktijken te kennen, teneinde aangepaste preventiemaatregelen of een ontraadende zichtbaarheid en aanwezigheid te ontwikkelen of met het oog op het betrappen op heterdaad ('s avonds in de horeca, 's nachts op bouwterreinen, inbraken tussen de middag, zakkenrollers in het openbaar vervoer, tijdens de spitsuren, enz.).

De **slachtoffergerichte aanpak** brengt specifieke maatregelen met zich mee op het vlak van preventie, reactie en follow-up. Diefstallen met list⁴¹ en bepaalde vormen van diefstal met geweld (wegrukken van gouden kettingen) treffen vaak **bejaarden**, vanwege hun fysieke of mentale kwetsbaarheid. Vanwege hun kwetsbaarheid en een zeker sociaal isolement is het zinvol om een aangepaste aanpak te ontwikkelen die rekening houdt met het feit dat deze bevolkingsgroep bijvoorbeeld niet altijd toegang heeft tot de gebruikelijke communicatiemiddelen (internet, sociale netwerken). Wat de reacties betreft voorziet de wetgever al in zwaardere straffen indien het slachtoffer zich in een kwetsbare situatie bevond⁴².

Ook andere categorieën van slachtoffers vergen een specifieke aanpak. Het gaat dan vooral over **toeristen**, de favoriete slachtoffers van gauwdieven (zakkenrollers), en **kinderen** die ten prooi vallen aan racketeering, op school of op de weg van en naar school.

Er is ook van de **daders** een differentiatie mogelijk volgens leeftijd en profiel. Diefstal heeft vaak te maken met materiële onzekerheid of bij jongeren ook wel met experimenteerdrang, wat evenwel geen vergoelijking van die daden betekent. Bij andere daders is sprake van een systematische en georganiseerde aanpak van de diefstal en de zwendel in gestolen goederen. Die laatste gevallen behandelen

we als een afzonderlijke thematiek over 'georganiseerde misdaad'.

Afhankelijk van het type diefstal en de plaats, zien we onvermijdelijk ook een variatie in de **beoogde voorwerpen**. In winkels gaat het meestal over levensnoodzakelijke goederen, zoals voeding en kleding, wat wijst op een onderliggende vorm van bestaansonzekerheid of een effect van onze consumptiemaatschappij op een bepaald publiek. Op de andere plaatsen gaat het vooral om geld, portefeuilles en handtassen en technologische apparatuur (fototoestellen, computers, gsm's, enz.) of andere waardevolle voorwerpen (horloges, juwelen).

Als we het over beschadiging hebben, **vandalisme**, zijn zowel roerende als onroerende goederen het doelwit. Het gaat om auto's en stadsmeubilair in het eerste geval en voor de tweede categorie om huizen en gebouwen, met inbegrip van graffiti. Ook schoolinrichtingen worden vaak getroffen.

Strategie

Dit plan wil op een transversale manier de bewustwording promoten en maatregelen naar voor schuiven waarmee alle risico's op diefstal en vandalisme teruggedrongen worden en die de **kennis van het fenomeen vergroten**, hetzij wat de modus operandi, het daderprofiel of de meest voorkomende tijdstippen betreft waarop de feiten gepleegd worden. Op basis van die kennis zullen preventieve acties en een vlottere identificatie van de daders mogelijk worden. De strategie in antwoord op de fenomenen van diefstal met of zonder geweld en vandalisme, is gericht op de complementariteit van de verschillende stappen in interventie en preventie, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare personen en voor de risicoplaatsen en het openbaar vervoer.

De **prioriteiten**⁴³ wat betreft het terugdringen van de cijfers inzake diefstal en vandalisme zijn gericht op het beperken van de individuele en sociale impact van de feiten:

- Via een **effectieve aanpak op het lokale niveau ontradend werken**;
- Een **preventieve aanpak** ontwikkelen waarin ook de **burger** en de **privésector** een actieve rol spelen;
- Vertrekken vanuit een **dadergerichte aanpak** en daarbij inzetten op maatregelen die het crimineel proces verstoren;
- Door het organiseren van **nazorg voor de slachtoffers**;

- Door maatregelen om kinderen, ouders, toeristen en ondernemingen bewust te maken van de aanbevolen gedragswijzen.

De thematiek '*eigendomsdelicten*' behandelt de volgende misdaadfenomenen: inbraken, diefstal met list (in hoofdzaak gericht op ouderen), wagentdiefstal, diefstal met geweld (halskettingen afrukken, 'sac-jacking'), fietsendiefstal, gauwdiefstal, winkeldiefstal, graffiti, vernieling van busstopplaatsen en stadsmeubilair, heling.

⁴¹ Diefstal met list houdt in dat men zich als iemand anders voordoet of een list gebruikt om een woning binnen te komen. De misdadiger begaat daarna in de woning een diefstal of ontfutselt de bewoners een som geld die niet overeenstemt met de waarde van een bepaald goed of van de aangeboden dienstverlening (FOD Justitie).

⁴² Wet van 26 november 2011 tot wijziging en aanvulling van het Strafwetboek teneinde het misbruik van de zwakke toestand van personen strafbaar te stellen, en de strafrechtelijke bescherming van kwetsbare personen tegen mishandeling uit te breiden.

⁴³ KIV, p. 114.

Maatregelen

A. Preventie

M5.1: Een geïntegreerde aanpak ontwikkelen van **inbraken, fietsendiefstallen en heling**.

M5.2: Ontwikkelen van een **ontradende aanwezigheid en zichtbaarheid**:

- Door een optimalisering in tijd en plaats van de dekking door de betrokkenen op het terrein (gemeenschapswachten, lokale politie)⁴⁴;
- Door middelen ter beschikking te stellen voor de aanwerving van MIVB-personeel in het openbaar vervoer en op de multimodale knooppunten⁴⁵.

M5.3: Uniformiseren van de **preventiecampagne** en een homogene **communicatie** doorheen het hele Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

- Preventie van **woninginbraken** ('1 dag niet' (zie www.1dagniet.be); operatie 'rozet');
- Fietsendiefstal: De Brusselse regering heeft op 24 maart 2016 een actieplan tegen fietsendiefstal goedgekeurd. Dat plan voorziet in de samenstelling van de Brusselse taskforce 'fietsendiefstal' die tot doel heeft om, met de politiezones waar fietsendiefstal een prioriteit is, een reeks van maatregelen in te voeren, gericht op het terugdringen van het aantal diefstallen (gebruik van lokfietsen, organisatie van de werkzaamheden van de taskforce, specifieke acties invoeren in de zones waar de fietsdiefstallen zich concentreren, aanmoedigen tot het indienen van een klacht, beveiligde fietsparkeerplaatsen aanleggen, fietsen graveren ...);

- Specifieke preventiecampagnes rond '**sac-jacking**' in de gemeenten die het meeste met het fenomeen hebben af te rekenen;
- Gemeenschappelijke communicatie door de 6 politiezones over de thematiek van **doelgroeppreventie**, bijvoorbeeld senioren die het slachtoffer worden van inbraken met list; kinderen die het slachtoffer zijn van racketeering op school of onderweg van en naar de school, handelaren die af te rekenen hebben met winkeldiefstallen.

M5.4: Inzake **opleiding**:

- Evalueren en kwalitatief opwaarderen van de **basisopleiding** van de **Diefstalpreventie Adviseurs Diefstal** en in het bijzonder de eendaagse opleiding voor politiemensen: invoeren van een opleidingsonderdeel voor de Diefstalpreventie Adviseurs over contacten met de kwetsbaarste bevolkingsgroepen;
- Behouden en valoriseren van de **preventieve taken** binnen de politiediensten;
- Opleiding voor de politiemensen en het veiligheidspersoneel bij het openbaar vervoer organiseren rond het fenomeen van de gauwdieven (cf. 'trekkers'⁴⁶ bij de Politiezone Brussel-hoofdstad-Elsene);
- Doorgedreven **professionalisering** van het **politieonderzoek**, door het ontwikkelen van opsporingsmechanismen en snelle reactieprocessen (om vast te stellen dat men te maken heeft met een dringende problematiek of bedreiging), door kwaliteitsvolle input in de gegevensbanken (bv: ANG), blijvend investeren in de kwaliteit van

de eerstelijnsvaststellingen en het sporenonderzoek.

M5.5: Om mensen ertoe aan te zetten sneller te investeren in de beveiliging van hun woning:

- Vereenvoudigen van het **premiesysteem** / fiscale aftrekbaarheid voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- Werken aan een betere zichtbaarheid van de beschermingslabels voor particulieren (beschermingsnormen voor deuren, sloten, project I3⁴⁷, nieuwe domoticatechnologieën op het vlak van inbraakpreventie, enz.).

B. Reactie

M5.6: Aandacht besteden aan het stelen van **commercialiseerbaar afval** uit containerparken of op de openbare weg.

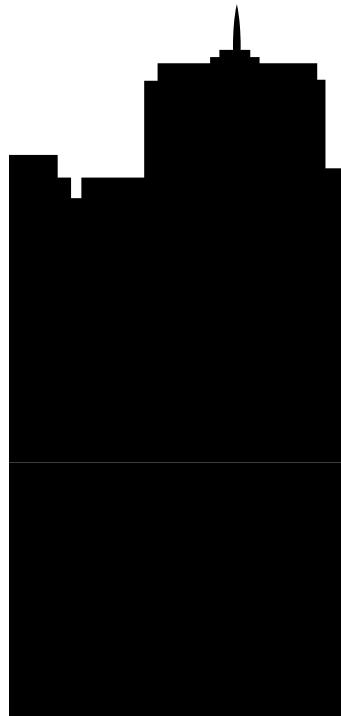
M5.7: Investeren in een gerichte administratieve aanpak, door een **versterkte controle in winkels** waar gestolen juwelen of metalen doorverkocht worden, verplicht sluiten van zaken waar regelmatig goederen geheeld worden, controle van voertuigen met het oog op hun inbeslagneming.

M5.8: Versterken van de goede praktijken op het vlak van **bijstand aan slachtoffers** (systematisch hercontacteren van slachtoffers na inbraak; gerichte preventie na een inbraakgolf).

C. Follow-up

M5.9: Een **nauwkeurige follow-up verzekeren van het beeld** van het fenomeen en, in het geval van verschuivingen, het identificeren van de nieuwe **modi operandi** of de nieuwe vormen van criminaliteit tegen goederen (identificatie van opkomende fenomenen).

M5.10: Met het oog op het verfijnen van het beeld van bepaalde criminele fenomenen, een systeem ontwikkelen voor het **indienen van een klacht via internet** (het bestaande project *Police on Web*) en eventueel verruimen van het soort gevallen dat langs deze weg gemeld kan worden. Beter informeren van de bevolking omtrent dit systeem dat een scherper beeld mogelijk moet maken van bepaalde diefstal-fenomenen.

⁴⁴ Cf. projectoproepen vanuit het Brussels Buurt- en Preventieplan 2016-2019.

⁴⁵ Beleidsnota over de uitoefening van de Brusselse gewestelijke bevoegdheden inzake preventie en veiligheid van 28 april 2016.

⁴⁶ Trekker: gauwdief. Door uitbreiding is men de naam ook gaan gebruiken voor de agenten die zich specialiseren in het fenomeen.

⁴⁷ Norm die bepaalt dat materialen minimaal drie minuten weerstand moeten bieden tegen pogingen tot inbraak.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Mobiliteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het resultaat van een veelheid aan verplaatsingswijzen (actieve weggebruikers⁴⁸, openbaar vervoer, gemotoriseerde voertuigen en de binnenscheepvaart). De evolutie ervan⁴⁹, gekoppeld aan de veiligheid⁵⁰ zet er ons toe aan na te denken over de complexiteit van de interacties tussen de verschillende gebieden, met name de verkeersveiligheid en de veiligheid van het openbaar vervoer. Inzicht in die evolutie is essentieel. Het gaat immers om de garantie dat men zich in alle veiligheid kan verplaatsen en die is nauw verbonden met de uitdagingen die op ons afkomen en met de meest fundamentele uitoefening van onze rechten en vrijheden.

De thematiek van de **verkeersveiligheid** hangt nauw samen met bevoegdheden die sinds de zesde staatshervorming geregionaliseerd zijn (inbreuken op het verkeersreglement, de verkeersregels, oprichting van een gewestelijk fonds voor verkeersveiligheid ...). Tot de prioritaire aandachtspunten op het nationale niveau⁵¹ behoren overdreven en onaangepaste snelheid, rijden onder invloed van alcohol en drugs, gordeldracht en persoonlijke beschermingsmiddelen, onoplettendheid aan het stuur, vermoeidheid, de regelgeving voor vrachtwagens en lichte vrachtwagens, de technische controle, de rijopleiding en -examens, de veiligheid van kwetsbare weggebruikers, effectieve bestraffing en de strijd tegen het multirecidivisme, aangepaste maatregelen tegen buitenlandse overtreeders en de bewustmaking van het grote publiek.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden de prioriteiten bepaald door de Staten-Generaal voor de verkeersveiligheid en het **Actieplan 2011-2020 Verkeersveiligheid (APVV)**, goedgekeurd door de Regering op 28 april 2011. Dat plan vermeldt 9 strategische doelstellingen, 48 operationele doelstellingen en 183 acties. Het situeert zich in de Europese en federale context van strijd tegen de verkeersonveiligheid en stelt zich tot doel het aantal verkeersslachtoffers tegen 2020 met 50 % te verminderen, ten opzichte van het gemiddelde uit de periode 2006-2008.

Specificiteit inzake ongevallen

Het stedelijke karakter en de beperkte omvang van het Brusselse Gewest⁵² bepalen in sterke mate de statistieken op het vlak van verkeersveiligheid, vooral omdat de toegestane snelheden er lager zijn. Het gewogen aantal ongevallen ligt er globaal lager en het aantal zware ongevallen eveneens, met slechts 5% van het totale aantal overlijdens in België. Anderzijds stellen we in het Brusselse Gewest meer kruispuntongevallen vast, gemiddeld hogere alcoholpromillages bij de positieve bestuurders en een hoger aantal overtredingen door gebruik van de gsm aan het stuur, roken en het hanteren van andere voorwerpen achter het stuur⁵³.

De **kwetsbare gebruikers** (voetgangers, fietsers, gemotoriseerde tweewielers) vragen om bijzondere aandacht, vanwege het stedelijke karakter en de toename van het gebruik van tweewielers in de stad.

Het openbaar vervoer is een essentiële factor van duurzame ontwikkeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁵⁴ met een eigen specifiek karakter⁵⁵, vanwege:

- Bepaalde vormen van criminaliteit die te maken hebben met de andere in dit ontwerpplan behandelde thematieken⁵⁶ en met het bijbehorende onveiligheidsgevoel;
- De bovenlokale organisatie van de vervoersmaatschappijen;
- De geïntegreerde organisatie van de politiediensten, partners.

De volgende cijfers geven een idee van de omvang van het openbaar vervoer in het Brusselse Gewest:

- 134,9 miljoen metroritten, 132,7 miljoen per tram en 102,6 miljoen met de bus, wat een totaal oplevert van 370,2 miljoen verplaatsingen⁵⁷ voor de MIVB;
- 94.605 bustrajecten voor TEC;
- 45 miljoen reizigers vervoerd, van en naar het Brussels Gewest, door De Lijn;
- Gemiddeld 363.375 instappende reizigers per week voor de NMBS.

Gezien het belang van het openbaar vervoer in het Brusselse Gewest schenkt dit ontwerpplan bijzondere aandacht aan het **veiliger maken van het transport** in het Brusselse Gewest **in zijn geheel**.

De haven van Brussel heeft voornamelijk af te rekenen met diefstallen van materialen op de terreinen, diefstal met inbraak in de bedrijven, achtergelaten gestolen wagens en oplichting met verzekeringen, vandalisme (tags, graffiti...), overtredingen van de milieuwetgeving ((on)opzettelijke verontreiniging)...

Net als het openbaar vervoer heeft de haven, wat de samenwerking met de geïntegreerde politie betreft, een eigen specificiteit. Meer in het bijzonder voor de bevaarbare waterlopen gaat het om de scheepvaartpolitie van de federale politie voor de interventies op het kanaal en een gerichte aanwezigheid op het water, in ondersteuning van de lokale politie, en de lokale politiezones voor de andere interventies op het terrein van de haven, op vraag van de Kapiteinsdienst (lokale politiezones Brussel-West, Zuid en Brussel-hoofdstad-Elsene).

⁴⁸ Voetgangers en fietsers.

⁴⁹ Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling, pp. 15-17 stelt onder meer "De bevoorradings- en distributieketens voor de haven in de toekomst uitgebreid moeten worden om een echt alternatief voor het wegverkeer te bieden en zo de stad te ontlasten".

⁵⁰ Zoals goedgekeurd door het Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid: 'Dit werkterrein is gewijd aan de verplaatsing van personen en goederen, voor elk type transport, zoals het openbaar vervoer of taxi's, maar eveneens aan het parkeren en het goederenvervoer, met onder meer vervoer via waterwegen. Verkeersveiligheid hoort uiteraard ook thuis binnen dit werkterrein, met individueel transport en zachte mobiliteit.', Verslag 2015, BOPV, p. 17.

⁵¹ Kadernota Integratie Veiligheid, p. 137.

⁵² Verkeersveiligheid, Verslag 2015 van het BOPV, Brussels Observatorium voor Preventie & Veiligheid, pp. 154-185.

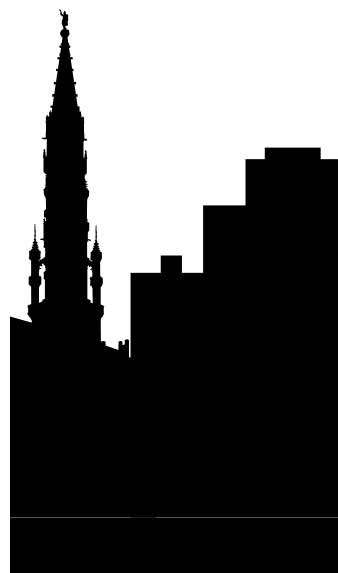
⁵³ Idem, p. 158.

⁵⁴ Crime Prevention and Communities Safety: Cities and the New Urban Agenda, 5e internationaal rapport van het Internationaal Centrum voor de Preventie van Criminaliteit (ICPC), hoofdstuk 4 – Preventing crime on urban public transport, p. 9, Montreal, 2016: "Then, safety in public transport is examined as an important issue due to its impact on the particularly rapid urban development currently underway. This aspect can make the difference between a harmonious urban expansion and a fragmented and criminogenic territory".

⁵⁵ Valuing the social impacts of public transport – Final Report, UK Department for Transport, maart 2013, p. 11 en volgende.

⁵⁶ Zoals diefstal en beschadiging van de transportinfrastructuur, milieu, crisisbeheer en veerkracht, of nog het gebruik van psychotrope substanties. Ook fysieke of verbale agressie manifesteert zich doorheen deze thematiek.

⁵⁷ Ter vergelijking: Brussels Airport registreert jaarlijks 23,5 miljoen passagiers. BRU trends 2015, p. 11 - <http://www.brusselsairport.be/fr/cf/res/pdf/corp/en/brutrends2015>.

Strategie 'Verkeersveiligheid'

Het aanbevolen integrale verkeersveiligheidsbeleid concentreert zich rond drie assen: *Engineering*, *Education* en *Enforcement*. Er wordt ook rekening gehouden met de resultaten van het ongevalsonderzoek.

Engineering heeft betrekking op het verbeteren van de uitrusting, de wegeninfrastructuur en het rijdend materieel. In een stedelijke omgeving ligt de nadruk op de risicodoelgroepen van kwetsbare gebruikers, zijnde de voetgangers en fietsers, maar ook de gemotoriseerde tweewielers. Het APVV pleit voor een tegelijk preventieve en curatieve aanpak: aanbevelingen, audits en inspecties van de verkeersveiligheid, evaluaties vóór en na inrichtingswerken aan de infrastructuur, oplossingen voor ongevalgevoelige zones...

Op het vlak van de regelgeving is een aanpassing van het reglement van de wegbeheerder aan de Brusselse context van essentieel belang. Dat zal nieuwe maatregelen moeten bevatten voor de signalisatie van de openbare weg. Dit luikje omvat ook de technologische kant van het toezicht op de weg en de technische controle.

Education is gericht op preventie, verkeersopvoeding en bewustmaking van de weggebruikers en richt zich in het bijzonder op de kwetsbare gebruikers. Levenslang leren, gerichte campagnes, informatie over de geldende regels, opleiding op maat van de Brusselse context en van het doelpubliek krijgen daarbij voorrang.

Enforcement heeft te maken met de toepassing van de regels en de controles, of ruimer bekeken, het hele systeem van strafmiddelen, politietoezicht, juridische verwerkingsprocedures en effectieve bestraffing, dat is ingevoerd met de bedoeling dat de weggebruikers zich op een veilige manier zouden gedragen, en zoals de wet- en regelgeving het willen.

Met dit drieluik zullen nooit de afgesproken doelstellingen behaald kunnen worden als er geen ondersteuning komt onder de vorm van een blijvend **engagement** van de partijen en een permanente **evaluatie**.

Voor de bevoegde diensten zijn de **prioritaire doelstellingen** gericht op:

1. Het terugdringen van de overdreven en onaangepaste snelheden;
2. Verhogen van de gordeldracht, het correcte gebruik van de beveiligingssystemen voor kinderen en de fietshelm;
3. Het rijden onder invloed van alcohol en drugs terugdringen;
4. Valoriseren en stimuleren van een voorzichtig en anticiperend gedrag in het verkeer (zoals het dragen van de gordel) en beperken van gevaarlijk en onaangepast rijgedrag (zoals door het rood rijden);
5. Beschermen van de kwetsbare weggebruikers: voetgangers, fietsers, bromfietsers en motoren;
6. Straten en wegen intrinsiek veilig maken;
7. Verbeteren van het systeem van controles en

sancties;

8. Verhogen van de kennis inzake ongevallen met lichamelijk letsel en de omstandigheden waarin ze zich voordoen, om in de Brusselse stedelijke context gerichtere en efficiëntere acties op te zetten voor meer verkeersveiligheid;
9. Verkeersveiligheid verankeren in onze cultuur en in onze politieke en administratieve structuren.

De opvolging van de verkeersslachtoffers zal bovendien plaatsvinden tegen de achtergrond van de Europese richtlijn over de slachtofferrechten. Aan **daderzijde** gaat de voorkeur naar alternatieve straffen met een pedagogische inslag of gericht op daadwerkelijke gedragswijziging en naar de strijd tegen recidive.

De transversale doelstellingen zijn dus de volgende:

- Versterken van de uitvoering van het **APVV 2011-2020**;
- Oprichten, binnen de Directie Verkeersveiligheid, in samenwerking met BPV, van een **Strategisch en Tactisch Follow-Uppanel (STFP)**⁵⁸ samengesteld uit vertegenwoordigers van de politiezones en de federale politie, eventueel aangevuld met experts die door de partners zijn afgevaardigd en met de volgende taken:
 - De prioriteiten en doestellingen voor 2017 vastleggen inzake vaststelling en onderzoek in functie van de prioriteiten bepaalt in het APVV 2011-2020;
 - De follow-up en monitoring verzekeren van het

(ontwerp van) GPVP, het APVV en meer in het bijzonder de uitvoering van de zesde staats-hervorming, tezamen met het evalueren van de resultaten van de sensibiliseringsacties en bijhorende handhavingsreacties.

- Afstemmen en plannen van de handhavingacties in functie van de prioriteiten van het gewestelijk verkeersveiligheidsbeleid (bv sensibiliseringsacties).

Meer specifiek zien de doelstellingen er als volgt uit:

- Opnemen van het **mobilitaatscentrum Mobiris** in het geïntegreerde **Communicatie- en crisiscentrum**;
- Invoeren van het Gewestelijk Verwerkingscentrum (GVC) voor verkeersinbreuken en van een toezichtscentrum voor alle camerabeelden van het grondgebied van het gewest, dat instaat voor de monitoring van de routine- en crisis-situaties in het Brusselse gewest en dat de overheden kan ondersteunen bij hun beheersopdracht op het vlak van preventie en veiligheid;
- Versterken van de evolutie van het Brusselse gewest in de richting van een **smart city**, met name door de ontwikkeling van een **ANPR-netwerk** (bijvoorbeeld in het kader van de invoering van de lage-emissiezone).

⁵⁸ Dezelfde maatregel is van toepassing voor het openbaar vervoer.

⁵⁹ Cf. doelstelling 6.1 van het Actieplan Verkeersveiligheid 2011-2020 die erop gericht is om alle actoren belast met een dossier van wegeninrichting bewust te maken van en op te leiden in verkeersveiligheid.

⁶⁰ Voor elk kruispunt en elke voorrangsweg kunnen bijkomende bijzondere doelstellingen afgesproken worden. Momenteel beschikken 11 van 19 gemeenten over een mobiliteitscontract. De lijst van te bewaken kruispunten en wegen en de dienstregelingen voor de interventies werden opgesteld, in overleg, tijdens een evaluatievergadering van de voorbije periode waarop alle betrokken partijen waren uitgenodigd, namelijk de vertegenwoordiger(s) van de gemeente, de politiezone, de MIVB en De Lijn.

⁶¹ K.B. 17 december 2001.

⁶² Bijvoorbeeld opmaken van een cartografie van de reismwegen (zie M10.4 onder thematiek 10) en doorgeven van de uitgereikte vergunningen aan de politiediensten...

⁶³ Omzendbrief GPI 58ter; Protocolakkoord tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg van 5 juni 2009 (M.B. 15 juli 2009).

⁶⁴ Deze maatregel heeft zowel betrekking op verkeersveiligheid als op mobiliteit in de brede betekenis, met inbegrip van het openbaar vervoer.

Maatregelen 'Verkeersveiligheid'

A. Preventie

M6.1: De verschillende actoren mobiliseren en synergieën ontwikkelen met het oog op:

- Het verhogen van de veiligheid in de omgeving van scholen;
- Het integreren van de dimensie verkeersveiligheid⁵⁹ in de dossiers voor **inrichting van de openbare ruimte**.

M6.2: Ontwikkelen van uiteenlopende **tools** die bijdragen tot een grotere verkeersveiligheid:

- Het plaatsen van preventieve **radars** (vast of mobiel);
- Uitbreiden van de **mobilitaatscontracten**⁶⁰ en instaan voor de rapportering aan het operationeel coördinatieplatform Mobiliteit & Verkeersveiligheid;
- Valoriseren van de '**functie verkeer**'⁶¹ binnen het politiepersoneel, in het kader van de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen.

M6.3: Het publiek sensibiliseren:

- Ononderbroken aanbieden van informatie voor het **grote publiek** over de verkeersregels (en verspreiden van tips rond verkeersveiligheid);
- Aanbieden van opleidingen op maat van het **doelpubliek** (bedrijven, leerkrachten, kinderen, ouders...) en ter beschikking stellen van didactisch materiaal.

B. Reactie

M6.4: Uitbouwen van het **ANPR-cameranetwerk**, in overleg met de lokale en federale politie en op richten van een **Gewestelijk Verwerkingscentrum (GVC) voor de inbreuken**.

M6.5: Uitbreiden van de **controleacties**:

- Voertuigcontroles (homologatie, boorddocumenten en attesten van de technische controle), transportmiddelen bij uitzonderlijk vervoer⁶² (ADR, +3,5 ton) en de rijtscholen (auto's en personeel);
- Controles op het rijden onder invloed van alcohol en drugs, overdreven snelheid, het dragen van de gordel en gsm-gebruik aan het stuur.

M6.6: Ontwikkelen van een **gemeenschappelijke aanpak** voor de verschillende overheden bij uitzonderlijke evenementen:

- bij **storm en hevige wind** een gemeenschappelijke aanpak rond het sluiten van parken en groenvoorzieningen;
- bij **zware ongevallen** rond de interventies op het terrein (beveiliging ter plaatse, impact op de mobiliteit...).

M6.7: Een **diagnose** maken van de verschillende praktijken van de politiediensten⁶³ bij het **op de hoogte brengen** van familieleden van een **overlijden** als gevolg van een ernstig ongeval of het brengen van ander slecht nieuws (door een agent, het bureau slachtofferhulp, synergieën met de politiezones buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Op basis van die diagnose moet dan ook de slachtofferbegeleiding geoptimaliseerd worden.

C. Follow-up

M6.8: Ondersteunen van het operationeel coördinatieplatform Mobiliteit & Verkeersveiligheid (parket, geïntegreerde politie, partners) op gewestelijk niveau⁶⁴.

Strategie 'Openbaar vervoer'

De rechtstreekse en voortdurende betrokkenheid van de plaatselijke en gewestelijke overheden is een kritische succesfactor bij de invoering van een coördinatie-, preventie- en veiligheidsbeleid voor het openbaar vervoer. Die coördinatie gebeurt via instrumenten die bij de zesde staatshervorming werden ingevoerd, om precies te zijn de Gewestelijke Veiligheidsraad. De planning is de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van BPV, de actoren en de coördinerende administratief directeur die de opdracht kreeg om een gewestelijk veiligheidsplan voor het openbaar vervoer⁶⁵ op te stellen.

Qua doelstellingen is dit beleid onder meer gericht op de complementariteit van de menselijke en/of technische middelen binnen de verschillende projecten die in de steigers staan, zoals cameratoezicht, invoeren van een Brussels Buurt- en Preventieplan en het inzetten van de preventiediensten in het openbaar vervoer, ter versterking van de middelen die ter beschikking worden gesteld van de gewestelijke vervoersdienst en de politiezones.

Deze actie vereist de invoering van een systeem van doorgedreven monitoring en geolokalisering⁶⁶ van de vaststellingen van de vervoersmaatschappijen en de politiediensten, ter ondersteuning van het territoriaal beheer van de overheden op het vlak van veiligheid en preventie in de buurten⁶⁷.

Rekening houdende met de diversiteit van de modellen voor het invoeren van die systemen binnen de politiezones vormen een toegenomen specialisatie op basis van een verdere coördinatie van de bestaande opleidingen en een opleidingsaanbod op maat van deze specifieke omgeving belangrijke factoren, zowel wat de effectiviteit van de maatregel betreft als op het vlak van bescherming van de interventieploegen. In het kader van het integrale en geïntegreerde veiligheidsplan in het openbaar vervoer en in het verlengde van de ingrepen die de vervoersmaatschappijen al deden in de basisopleiding van de kandidaat-politie-inspecteurs moet de vraag gesteld worden naar de inrichting van een aangepaste opleiding. Vanuit de bekommernis om steun te verlenen aan de gemeenten en politiediensten, zal de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen (GSV) een apart luik ontwikkelen rond de specifieke Brusselse problematiek van het openbaar vervoer, gericht op de opleidingen voor de stadsberoepen⁶⁸ en de coördinatie van het opleidingsaanbod ter zake.

De transversale doelstellingen zijn prioritair gericht op:

- Een beleid dat voortdurend en rechtstreeks de **lokale en regionale overheden** betreft;
- De integratie van de specificiteit van het **'Openbaar vervoer'** in het lokale preventie- en veiligheidsbeleid;

- De **toegenomen specialisatie** van het personeel van de lokale politiezones dat ingezet wordt bij de beveiliging van het openbaar vervoer en de ontwikkeling van synergieën en een gecoördineerde aanpak;
- Een **ondersteuningsaanbod aan de gemeenten en politiediensten**, door de ontwikkeling van een luik 'Openbaar vervoer' binnen de **Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen**.

⁶⁵ Zie Gewestelijke Veiligheidsraad van 18 juli 2016 en het overlegplatform TECOV van 6 oktober 2016.

⁶⁶ Zie ook het initiatief van de lokale politiezone BRUNO op het vlak van lokaliseren van inbreuken die te maken hebben met het openbaar vervoer.

⁶⁷ Internationale conferentie op 12, 13 en 14 december 2012 'Sécurité, démocratie et villes: Manifeste d'Aubervilliers et Saint-Denis', Une politique éclairée, p. 7.

⁶⁸ Meerderheidsakkoord 2014/2019, p. 61.

Maatregelen 'Openbaar vervoer'

A. Preventie

M6.9: Ontwikkelen van een **communicatieprogramma** gericht op een positief opnieuw toe-eigenen van de publieke ruimte binnen het openbaar vervoer, onder meer om het onveiligheidsgevoel te verminderen.

M6.10: Versterken van de mobilisatie van de lokale, zonale en gewestelijke overheden bij het invoeren van dispositieven die borg moeten staan voor een **aanwezigheid in het openbaar vervoer** dat tot hun bevoegdheid behoort. Met het oog op deze doelstelling zal een overleg worden gestart tussen het Gewest en de politiezones om de aanwezigheid van het politiepersoneel te coördineren. Waar nodig zullen die politiemensen aangevuld worden door personeel van het Gewest. Tot slot zal een gewestelijke reglementering uitgewerkt worden voor de omkadering van deze doelstelling, waarbij met name gratis gebruik van het openbare vervoersnet zal worden toegekend aan de ambtenaren die er dagelijks instaan voor de veiligheid of preventie, **en in naleving van hun voornaamste opdrachten** (gemeenschapswachten, politie, straathoekwerkers, enz.) **voor een bepaald grondgebied**.

M6.11: Een **kennis- en opleidingsonderdeel** 'openbaar vervoer' oprichten binnen de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen waarvoor de vereiste wettelijke overeenkomsten worden afgesloten⁶⁹ en die de volgende opdrachten meekrijgt:

- De veiligheidsteams en begeleiders in het openbaar vervoer opnemen in de opleidingstrajecten

van de veiligheidsberoepen op gewestelijk niveau, afhankelijk van de specifieke competenties (politie- en veiligheidsagent, gemeenschapswacht en begeleidingsambtenaar ...);

- Bijdragen tot de professionalisering van de praktijken, door de invoering van een opleidingsaanbod openbaar vervoer voor alle betrokken partners;
- Een inventaris opmaken en bijeenbrengen van het bestaande didactische materiaal;
- Een specifieke opleidingsmodule uitwerken voor elke vervoersmaatschappij die in Brussel actief is.

M6.12: Een geïntegreerde cultuur ontwikkelen op het vlak van de **inrichting van de publieke ruimte**, ter preventie van verschillende vormen van criminaliteit bij het openbaar vervoer, onder meer via partnerships (benchmarking is aan de gang, cf. de ervaringen in Londen met preventie);

B. Reactie

M6.13: Aanduiden van een **Referentiemagistraat** (contactpunt) voor het openbaar vervoer.

M6.14: Opvoeren van de **samenwerking** tussen de haven van Brussel en de verschillende partners op het vlak van controle.

M6.15: Versterken en integreren van de verschillende voorzieningen (het verenigingsleven, de geïntegreerde politie en de vervoersmaatschappijen) **inzake begeleiding en advies** en uitbreiden van de onthaal- en opvangcapaciteit voor daklozen die zich

op de **vervoersnetten** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevinden. Bijzondere aandacht moet daarbij gaan naar de problematiek van **multipathologie** (Psychologische stoornissen en verslavingsproblematieken).

C. Follow-up

M6.16: Verbeteren van het **imago en de informatie-uitwisseling** wat de veiligheid van het openbaar vervoer betreft, door het integreren van de verschillende vormen van gegevens en de publicatie van een multidisciplinaire follow-upfolder in het kader van het Gewestelijk Veiligheidsplan openbaar vervoer ten behoeve van de administratieve overheid en de partnerdiensten.

Milieu en overlast

Milieumisdrijven en overlast hebben betrekking op het stedelijke, fysische en sociale ecosysteem. Ze komen echter voort uit een verschillende sociale logica en schaal. Milieucriminaliteit bestaat namelijk in twee vormen. In de eerste plaats een **georganiseerde, frauduleuze criminaliteit** die winst beoogt ten nadele van het **milieu** en de **volksgezondheid**. Deze vorm van milieucriminaliteit is minder rechtstreeks zichtbaar voor de burger maar vormt wel degelijk een aantasting van de gemeenschap en wordt in het Nationale Veiligheidsplan als ernstige criminaliteit beschouwd. Vanwege haar frauduleuze dimensie is ze verbonden met het thema van de economische en financiële criminaliteit en kan ze niet te verwaarlozen vormen van oneerlijke concurrentie vertonen. In de tweede plaats de zogenaamde niet-georganiseerde vormen van milieucriminaliteit van **lokale aard**. **Overlast**, als *“factor van het stadsleven waarvan de openbare uiting leidt tot een onveiligheidsgevoel en zich vertaalt in milieubederf en een achteruitgang van het sociaal weefsel,”*⁷⁰ kadert in deze lokale dimensie op wijkniveau overeenkomstig de wet van 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties.

Tot de milieucriminaliteit behoren alle inbreuken op de wetgeving en dus meer bepaald de gewestelijke bevoegdheden. Ze omvat de vernieling, vervuiling, beschadiging en wijziging van het fysieke milieu op het vlak van lucht, water, bodem en

geluid. Ze betreft dus de biodiversiteit om haar intrinsieke waarde, maar ook het welzijn van de burger en de volksgezondheid.

Feiten die worden beschouwd als milieucriminaliteit zijn hoofdzakelijk:

- Alle vormen van schade aan het milieu verbonden aan de niet-ecologische verwerking, afvoer en mengeling van **afval, gevaarlijke producten en sluikstorten**;
- Het niet-naleven van de normen op het vlak van **lucht en lawaai**,
- Ecologische fraude die wordt gekenmerkt door **misbruik van fiscale voordelen of subsidies ter zake**;
- Het houden van **beschermde dier- en plantensoorten**;
- Aantasting van het **dierenwelzijn**;
- Het niet-respecteren van de openbare ruimte, de **beschadiging van openbaar of natuurlijk erfgoed**;
- **Stedenbouwkundige en onroerenderfgoeddelicten**.

Inbreuken op het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) vertegenwoordigen een belangrijk aandeel in de milieumisdrijven overeenkomstig de wet van 12 januari 1993 die het concept milieu uitbreidt naar **stedenbouw, erfgoed en wonen**.

⁷⁰ NCSI, p.149.

De vaakst waargenomen inbreuken in het Brussels Gewest hebben, naast **onvergunde structurele verbouwings- en inrichtingswerken aan gebouwen**, betrekking op wijzigingen van de bestemming en het gebruik van vastgoed die indruisen tegen het GBP of de laatste vergunde wettelijke bestemming, de onderverdeling van gebouwen en de inrichting van scholen en heilighdommen in ateliers, opslagplaatsen, commerciële ruimten of zelfs appartementsgebouwen.

Stedenbouwkundige en onroerendergoeddelicten kunnen verschillende milieu-problemen veroorzaken qua **geluidshinder** (clubs, dancings), **visuele vervuiling** (wijzigingen aan gebouwen die indruisen tegen de goede plaatselijke aanleg), **onveiligheid** (onstabiele van onvergunde volumes, activiteiten in ruimten die niet met de normen overeenstemmen), **onbewoonbaarheid** (woningen die niet conform zijn met zolders, kelders, bijgebouwen).

Het begaan van misdrijven wordt bevorderd door:

- Het economische belang, de maximale rentabilisering van het gebouwenbestand en het witwassen van geld in vastgoedtransacties;
- De woningnood en de demografische druk die huisjesmelkers en het aanbod van onhygiënische woningen in de hand werken;
- De duur en de complexiteit van de procedures voor het afleveren van bouwvergunningen en het beleid van het voldongen feit;

De **gemeentelijke administratieve sancties** (GAS) die tot doel hebben de overlast te verminderen, zijn voornamelijk gericht op het parkeren, netheid en bezoedeling, afval en storten, lawaai en vandalisme.

Strategie

De prioriteiten op het vlak van het terugdringen van milieucriminaliteit en overlast hebben tot doel de individuele en collectieve **impact** van deze feiten **te beperken**. De gewestregering wil de **bewustmaking** en de maatregelen om alle milieumisdrijven en overlast te verminderen transversaal promoten door te mikken op preventieve acties en het gemakkelijker te maken sancties op te leggen door middel van een doorgedreven controle van de geïdentificeerde prioriteiten. Bovendien de strafrechtelijke vervolging van milieumisdrijven, *“hebben ook de gewestelijke overheden de mogelijkheid om **bestuurlijke sancties** op te leggen, al dan niet in combinatie met een dwangsom of met een effectieve vermogensvoordeelontneming”*⁷¹. Een betere **definitie** van overlast moet toelaten te bepalen welke mechanismen voorrang krijgen in de regulering van het beoogde gedrag.

Voor het preventieel worden de maatregelen bestemd om de betrokken actoren en het grote publiek bewust te maken voortgezet en nieuwe maatregelen overwogen. De contacten en de **samenwerking met het verenigingsleven** moeten worden geïntensifieerd, met name om gemeenschappelijke antwoorden te kunnen bieden op de problemen die de aanwezigheid van zeer kwetsbare personen in de openbare ruimte met zich brengt en het kwetsbare publiek te omkaderen om het samenleven in goede banen te leiden (aanwezigheid en animatie in de groene ruimten, professioneel engagement van jongeren die uit dit publiek afkomstig zijn ...). Er zal ook aandacht uitgaan naar de **slachtoffers** van overlast en de goede aanpak van **personen die klacht indienen**.

De overwogen maatregelen zullen prioritair toezien op:

- De **verbetering van de levenskwaliteit en de leefomgeving** van de bevolking;
- De **bescherming van het milieu** in combinatie met de aanpak van **lokale en gewestelijke bestuurlijke sancties**;
- De bescherming van de **natuurlijke hulpbronnen** en de **biodiversiteit** dankzij een gewestelijke en internationale samenwerking tussen de bestuurlijke en gerechtelijke actoren;
- Het **terugdringen van milieufraude** in de ruime zin die oneerlijke concurrentie in de hand werkt;
- De **preventie van dierenmishandeling** en het houden van bedreigde diersoorten.

Maatregelen

A. Preventie

M7.1: De **zichtbare** en aangepaste **aanwezigheid** verzekeren van de verschillende openbare diensten die belast zijn met de veiligheid:

- In het bijzonder in **zones** die **prioritair** worden geacht;
- Door **avondteams** op touw te zetten om een rustig nachtleven te bevorderen door risicogedrag te voorkomen en geluidshinder te beperken.
- Door de in preventie en/of zomeranimatie gespecialiseerde **parkwachterteams** te versterken en hun preventieve en didactische rol alsook die van de **boswachters** te ontwikkelen;
- Door een gewestelijk animatieprogramma te ontwikkelen voor preventie in de **metrostations** en **parken** in samenwerking met de MIVB en Leefmilieu Brussel (LB);

M7.2: De veiligheidsdimensie opnemen in de stadsvernieuwing en -planning (bijvoorbeeld: ingebruikname en onderhoud van technische hulpmiddelen: anti-tagbekleding, toegangscontrole ...). Er loopt een studie voor de inrichting van de Europese wijk;

M7.3: De **opleiding** van preventieambtenaren, met inbegrip van de parkwachters, ontwikkelen in samenwerking met de school voor veiligheidsberoepen:

- specifieke en gecertificeerde opleidingen in milieuzaken;
- opleidingen in de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake dierenwelzijn;
- opleidingen voor controle- en preventieambtenaren en sanctionerende ambtenaren in tech-

nieken op het vlak van bemiddeling en het beheer van agressiviteit om het aantal gevallen van agressie of ongepast gedrag tegenover hen te beperken;

M7.4: Bewustmakingscampagnes organiseren:

- over recycleren en afvalbeheer;
- over dierenwelzijn.

M7.5: Gemeenschappelijke acties ontwikkelen met het gewest, de politiezones en gemeenten (bijvoorbeeld “trash”-acties op initiatief van Net Brussel: bewustmaking, reiniging en vervolgens sancties);

B. Reactie

M7.6: In het verlengde van de permanente coördinatie die wordt ingevoerd als administratieve aanpak (zie transversale doelstelling 3: De geïntegreerde veiligheidsaanpak), aansluitend bij de reeds ingevoerde processen een **coördinatie- en uitwisselingstructuur** oprichten (controleambtenaren, sanctionerende ambtenaren) inzake **administratieve milieusancities** in de ruime zin, met als doel:

- De convergenties tussen de milieuregels te versterken;
- Een punt op te richten voor contact met het parket voor alle zaken die onder de gewestelijke bevoegdheden vallen, los van de contacten met de betrokken administraties die nodig zijn voor het onderzoek van de lopende dossiers;
- Een toolbox in te voeren: inventaris van de praktijken die bestaan binnen de lokale overheden in de strijd tegen overlast;

M7.7: De **territoriale verankering** versterken van de verschillende diensten die actief zijn op lokaal en zonaal niveau: geïntegreerde veiligheidsantennes op lokaal niveau;

M7.8: Een contactpunt aanduiden bij de politie voor de verschillende ambtenaren om de problemen op het terrein te melden (contacten tussen preventie- en veiligheidsambtenaren, vaststellende en sanctionerende ambtenaren);

M7.9: Toezien op een goede **begeleiding van de slachtoffers** én de **plegers** van overlast:

- Voor de **slachtoffers**: een gepast antwoord bieden op de aangiften, klachten en vragen door informatie over overlast mee te delen;
- Voor de **plegers** van overlast:
 - De **sociale begeleiding en gezondheidszorg** van zeer kwetsbare personen die werden bestraft of veroordeeld wegens overlast versterken;
 - Aanmoedigen tot **bemiddeling** en het **opleggen** van gemeenschapsdienst voor recidivisten;

C. Follow-up

M7.10: De synergieën handhaven tussen het OBPV en het Netwerk van gemeentelijke sanctionerende ambtenaren om:

- Cijfers en analyses over GAS te produceren;
- Een beeld te vormen van overlast en inbreuken op het leefmilieu volgens een territoriale aanpak;
- De plaatsen in kaart brengen die onderhevig zijn aan sluikstorten, graffiti en lawaaihinder.

Financiële criminaliteit en cybercriminaliteit

Financiële criminaliteit behelst verschillende misdrijven: corruptie, witwassen van geld, sociale fraude en fiscale fraude. De misdrijven hebben een gemeenschappelijke sociale logica: hoewel ze in onze samenleving een grote plaats innemen en het economische evenwicht en de democratische waarden rechtstreeks bedreigen, worden ze enigszins **“onzichtbaar gemaakt”** voor de burger die onverschillig lijkt voor de miljoenen verduisterde euro's, ten opzichte van deze *“criminaliteit zonder slachtoffer”, “de staat als virtueel slachtoffer”*.

Uit een recente sociologische analyse over de misdaadelite blijkt de dubbelzinnigheid van de maatschappelijke reactie: *“hoe tastbaarder en groter de schade (des te meer als ze een persoon wordt aangedaan) hoe ernstiger. Omgekeerd worden misdrijven met een kleine impact (voornamelijk economische misdrijven) en abstracte gevolgen (fiscale fraude) als minder ernstig bestempeld”*⁷². Het passieve karakter of het gebrek aan empathie van de burger kan worden verklaard door het gebrek aan individualisering van de slachtoffers dat elke empathie verhindert⁷³, in tegenstelling tot de zaak-Dutroux, maar ook door de technische complexiteit van dit soort criminaliteit.

Corruptie is het aanvaarden of aanbieden van persoonlijke voordelen bevorderd door een openbare of privéfunctie.

Witwassen van geld is dan weer het grootste misdrijf van financiële criminaliteit, gaande van de fiscale fraudeur tot georganiseerde groepen drugsmokkelaars, en heeft tot doel ongestraft gebruik te maken van misdaadgeld.

Sociale fraude heeft als voornaamste doel sociale dumping, zwartwerk en frauduleus gebruik van de sociale zekerheid (valse RSZ-aangiften, valse loonfiches, toegang tot bankleningen, gezinshereniging enz.). Daardoor is ze vaak verbonden met mensenhandel en -smokkel, maar schaadt ze vooral de rechten van werknemers en zelfstandigen en werkt ze oneerlijke concurrentie in de hand.

Fiscale fraude vertaalt zich in het niet-nakomen van de verplichtingen inzake inkomensbelastingen of btw. Daarnaast moeten we dieper ingaan op andere types fraude.

Cybercriminaliteit wordt gedefinieerd door het misbruik van de automatisering en geautomatiseerde gegevens⁷⁴. Fraude met bankkaarten maakt daar deel van uit.

⁷² Lascoumes, P et Nagels, C., Sociologie des élites délinquantes, éd. Armand Colin, 2014, p. 63.

⁷³ Claise, M., Essai sur la criminalité financière, éd. Racine, 2015, p. 36.

⁷⁴ Zie definitie van het NVP (blz. 53): “Cybercriminaliteit of cybercrime is een misdrijf waarbij automatisering en geautomatiseerde gegevens worden misbruikt als middel, maar waarbij tevens de informaticasystemen of de erin opgeslagen gegevens het doelwit kunnen zijn.”

Strategie

De betrokken partijen bij dit plan willen transversaal werken, met name met de gespecialiseerde federale diensten, aan een grondigere kennis inzake fraude en financiële criminaliteit, alsook aan de repressie ervan. Evenwijdig daarmee blijft het nodig de bevolking bewust te maken van deze vorm van criminaliteit.

Wat fiscale fraude betreft, willen de betrokken partijen bij dit plan de samenwerking versterken tussen de belastingadministraties en de parketten, tussen de bevoegde overheden (federaal - gewestelijk) met het oog op een verscherpte controle en een coherent reactief beleid (zie KIV M44, 4.4.2).

De volgende misdrijven worden als prioritair beschouwd:

- **Fraude op de inkomensbelasting;**
- **Georganiseerde btw-fraude;**
- **Sociale fraude:** op dit domein worden meer controles voorzien en zal de repressie voornamelijk administratief zijn.

Bijzondere aandacht voor **werknemers die het slachtoffer zijn van sociale fraude** laat toe hen desgevallend te vergoeden in het kader van hun regularisatie, als aanvulling op de aanpak die wordt ontwikkeld in het deel “mensenhandel”.

Maatregelen

1. Fraude

A. Preventie

M8.1: Specifieke **opleidingen** voorzien:

- Opleiding in **financiële criminaliteit**, rekening houdend met het probleem van de vaardigheids- en kennisoverdracht van dossiers binnen de diensten (omdat financiële dossiers vaak zeer lang aanslepen). Deze opleidingen zullen ook toezien op het samenbrengen van de andere partners ter zake;
- Multidisciplinaire opleiding om de kennis en vaardigheden van de gemeente- en politiediensten te verbeteren door goede praktijken uit te wisselen over de aanpak van **vennootschappen met commercieel oogmerk die worden opgericht onder het vzw-statuut**. Een haalbaarheidsstudie uitvoeren om de uitoefening van bepaalde handelsactiviteiten onder het mom van het vzw-statuut te verbieden;

M8.2: Een meer doorgedreven **samenwerking** stimuleren, de **uitwisseling van informatie** tussen de diensten van de sociale inspectie, de politiediensten en de openbare diensten die bevoegd zijn voor fraude, bevorderen en versterken;

B. Reactie

M8.3: **Sociale dumping** bestrijden in het kader van **openbare aanbestedingen** (schoonmaaksector, bouwwerken ...) door de ter zake bevoegde administraties bewust te maken en op te leiden;

M8.4: Op het vlak van fiscale en sociale fraude, een coherente en overlegde toepassing verzekeren van het **una via-model** (keuze tussen de administratieve en de gerechtelijke weg), met respect voor de subsidiariteitsbeginselen en de principes non bis in idem, met het oog op de **optimale bestemming van de middelen** waarover de belastingadministratie, de politie en het openbaar ministerie beschikken (zie KIV M7, 4.4.2). Op het vlak van sociale fraude, bijzondere aandacht besteden aan valsheid in het sociale strafrecht (zie KIV M5, 4.4.1);

M8.5: Ten opzichte van sociale fraude **verfijnde onderzoeksmethoden**⁷⁶ toepassen, de **samenwerking** tussen de federale en internationale entiteiten versterken en ontradend alle **sancties** toepassen die de wetgeving voorziet in geval van illegale tewerkstelling van buitenlandse werknemers of de illegale uitoefening van een zelfstandige activiteit door een buitenlander (zie KIV M4, 4.4.1);

M8.6: De gewestelijke controlediensten bijstaan in het invoeren van een strengere bestuurlijke aanpak van sociale fraude zoals voorzien in onze Kadernota (zie KIV M7, 4.4.1);

M8.7: De **administratieve boetes** opgelegd aan **buitenlandse overtreeders** optimaal uitvoeren (via het *informatiesysteem interne markt* (IMI) - hoofdstuk 6 van de uitvoeringsrichtlijn) (zie KIV M6, 4.4.1);

M8.8: In de betrokken sectoren **controles**⁷⁷ uitvoeren in het kader van de arrondissementscellen zoals bepaald in het actieplan van de SIOD (bouw, transport, horeca ...) (zie KIV M3, 4.4.1)

M8.9: De **samenwerking** tussen de inspectiediensten en de lokale politie bevorderen en versterken, met name bij controles op het terrein;

C. Follow-up

M8.10: Op nationaal niveau de OCS (ondersteuningscel btw-carroussels) de nieuwe trends op de voet laten volgen en de inspectiediensten van de BBI, de parketten en de federale politie erover informeren via opleidingsessies (zie KIV M1, 4.4.2).

2. Cybercriminaliteit

A. Preventie

M8.11: De **preventie ontwikkelen** en bewustmaken van de risico's van het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT):

- Informatie ter beschikking stellen over lessen die uit cyberincidenten werden getrokken (goede praktijken);
- Voor bedrijven algemene **gedragsregels** inzake veiligheid opstellen; een gewestelijk beleid in die zin uitwerken en een **gewestelijk label** afleveren (IT-veiligheidscertificaat) aan bedrijven die zich hierop toeleggen;
- Een campagne ontwikkelen om het publiek bewust te maken van cyberveiligheid;

M8.12: De **gewestelijke preventie- en veiligheidsactoren bewustmaken**:

- Van de promotie van **verantwoord internetgebruik door jongeren** (via het federale iCoach-project⁷⁸ bijvoorbeeld).
- Van de **versterking van de gewestelijke informa-**

tica-uitrusting (bescherming van gegevens, beschikbaarheid van de infrastructuur en ontwikkeling van applicaties zoals videobescherming en tools om informatie te delen);

- Van het gebruik van **inlichtingenmethoden** die een beroep doen op open bronnen die openbaar beschikbaar zijn (Open Source Intelligence);
- Van het belang van het aanduiden van een **IT-contactpunt** bij elke gewestelijke, zonale en gemeentelijke administratie om de informatie die het Centrum voor Cybersecurity België (CCB) verspreidt, door te geven;

M8.13: Op het vlak van **opleiding**:

- Een kenniscentrum en partnerschappen met de universiteiten ontwikkelen voor bepaalde gespecialiseerde opleidingen;
- Het aanbod van opleidingen inzake cybersecurity binnen de school voor veiligheidsberoepen uitbreiden;

B. Reactie

M8.14: De opsporingscapaciteiten op het darknet versterken om de ontwikkeling van verscheidene misdaadfenomenen (drughandel, wapenhandel, preventie van en strijd tegen terrorisme en radicalisering) proactief te bestrijden en de uitwisseling van de informatie die eruit voortkomt tussen de bevoegde diensten bevorderen;

C. Follow-up

M8.15: Een **beeld** vormen van de cyberbedreigingen en -incidenten die zich voordoen in het Brusselse Gewest.

⁷⁵ Zie artikelen 230-236 van het Sociaal Strafwetboek.

⁷⁶ zie COL 07/2014 van 29 april 2014 m.b.t. de strijd tegen de sociale dumping en COL 12/2012 van 22 oktober 2012 m.b.t. het strafrechtelijk beleid op het gebied van het sociaal strafrecht.

⁷⁷ De controles ondersteunen het gewestelijke tewerkstellingsbeleid.

⁷⁸ iCoach is een cursusprogramma van Child Focus dat de FOD Binnenlandse zaken aanbiedt aan de politie en de preventiediensten van steden en gemeenten om alle personen die zich willen inzetten voor de veiligheid van minderjarigen op het internet op te leiden.

Georganiseerde misdaad en goederensmokkel

Eigendomsdelicten kunnen worden gepleegd door **al dan niet rondtrekkende georganiseerde groepen** met het oog op het **systematisch plegen van diefstal en diverse inbreuken**, met name **inbraken aan de lopende band**. Hetzelfde geldt voor wapenhandel of heling. Het betreft dus misdrijven waarbij de handelswijze en het georganiseerde karakter van de daders doorwegen in de definitie ervan.

De internationale omvang van de georganiseerde misdaad verplicht ons rekening te houden met de samenwerking van politiediensten en gerechtelijke diensten over de Belgische landgrenzen heen om in het bijzonder een ontradend beleid te voeren op het vlak van eigendomsdelicten, door de nadruk te leggen op woninginbraken gepleegd door dadergroepen en de identificatie van de wapens die worden gebruikt om dergelijke feiten te plegen.

Onder een al dan niet rondtrekkende georganiseerde groep verstaat dit plan, net als het Nationaal Veiligheidsplan een **vereniging van misdadigers** die systematisch woninginbraken, of inbraken in bedrijven en handelszaken, waaronder ramkraken, ladingdiefstallen, metaaldiefstallen of diefstal van werf(voer)tuigen pleegt en waarvan de leden een buitenlandse **dadergroep** of een sedentaire dadergroep in

België uitmaken, opereren of aangestuurd worden vanuit het buitenland, of vanuit de grote agglomeraties in België, en die een **belangrijk aantal feiten** op een groot gedeelte van het grondgebied plegen, en waarbij mogelijks gebruik wordt gemaakt van minderjarigen⁷⁹.

Onder **illegale wapentrafië** wordt verstaan *“het vervaardigen, wijzigen, herstellen, te koop aanbieden, verkopen, overdragen, vervoeren, opslaan, voorhanden hebben, dragen, ter beschikking stellen, doorvoeren, invoeren en uitvoeren van vuurwapens, hun hulpstukken, onderdelen, en munitie, evenals de ontplofbare en voor deflagratie vatbare stoffen en mengsels en de daarmee geladen tuigen. De regelgeving inzake de internationale wapenhandel is in essentie een gewestelijke bevoegdheid.”*⁸⁰.

⁷⁹ NVP, p. 61.

⁸⁰ KIV, p. 119.

Strategie

De ondertekenaars van dit plan willen transversaal de bewustmaking bevorderen en de maatregelen om alle risico's met betrekking tot diefstal en heling, in het bijzonder van vuurwapens en die georganiseerd en systematisch van aard zijn, te verminderen. Een betere beeldvorming van het fenomeen laat doelgerichte preventieacties toe bij de slachtoffers en repressie door de daders en hun netwerken te identificeren. De aanpak van rondtrekkende daders moet beter bekend zijn en nauwe banden onderhouden met hun landen van herkomst wanneer het buitenlanders betreft.

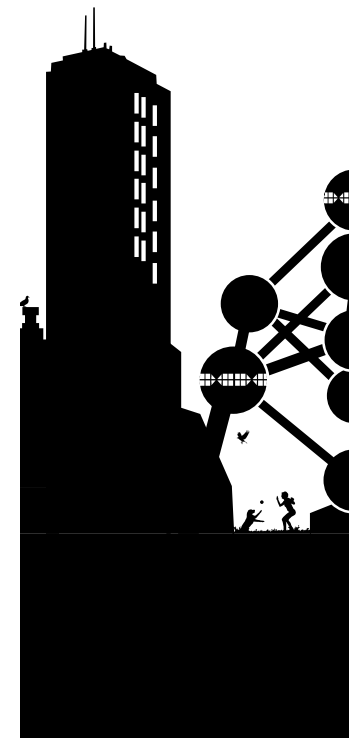
De goede praktijken ten gunste van de slachtoffers worden gehandhaafd en veroordeelde daders worden ook beter opgevolgd. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar minderjarigen die ertoe werden aangezet om misdrijven te plegen. Zij zijn namelijk zowel daders als slachtoffers van een vorm van uitbuiting in het kader van de mensenhandel.

De plegers van illegale handel in wapens, voertuigen of drugs, maar ook rondtrekkende bendes, hebben lokalen nodig om hun materiaal op te slaan. Deze zijn vandaag moeilijk te lokaliseren. Om dit op te lossen vertalen de **buitgerichte aanpak**⁸¹ alsook de bestuurlijke aanpak van de federale strategie zich op gewestelijk niveau in een bijzondere aandacht voor de **heling** en de detectie van de opslagplaatsen voor gestolen goederen of illegale wapens, in het bijzonder door aandacht te besteden **aan verhuurde garageboxen**. De opsporing van misdaadorganisaties kan ook online gebeuren, zoals met name geïm-

plementeerd in het Actieplan Darknet (DJSOC en federaal parket).

De verbetering van de **inbraakpreventie** in woningen of bedrijven vraagt om de samenwerking tussen de burgers, de vakorganisaties en de privébewakings- en beveiligingsbedrijven.

De **registratie** van illegaal gehouden **vuurwapens** en de signalisatie van verlies of diefstal moeten garant staan voor een opvolging van het fenomeen en toelaten de risico's op het terrein te evalueren. De toename van de **controles** moet gepaard gaan met een strenger **vervolgingsbeleid**. Internationale samenwerking is hier onontbeerlijk aangezien de Europese regelgeving ter zake niet is eengemaakt en nog te gemakkelijk toelaat illegaal vuurwapens te kopen.

Maatregelen

A. Preventie

M9.1: Wat **heling** betreft, de actoren bewustmaken van het gemak waarmee de bewaringsfiches in de aankoop- en/of verkooppunten en kleinhandelszaken van huishoud- of informaticamateriaal, goud ... kunnen worden vervalst;

M9.2: Prioritair belang toekennen aan **valse documenten** in de aanpak van alle domeinen van de georganiseerde misdaad door de gewestelijke en gemeentebesturen bewust te maken op dit vlak via opleidings-/sensibiliseringscampagnes;

M9.3: Zorgen voor een optimale informatie en sensibilisering van **eigenaren van vuurwapens** betreffende de meldingsplicht voor ontvreemding van een geregistreerd vuurwapen door diefstal of verlies (zie KIV M3, 4.7.2);

M9.4: De **wapenhandelaars** sensibiliseren om personen die laders of munitie in grote hoeveelheden kopen te identificeren.

M9.5: Een betere **uitwisseling van informatie** en een beter strategisch overleg tussen alle administratieve en gerechtelijke diensten organiseren in het nieuwe interfederale overlegcomité ter bestrijding van de illegale wapenproductie en -handel, overeenkomstig de reeds doorgevoerde regionalisering van de internationale wapenhandel (zie KIV M5, 4.7.2);

M9.6: Via de school voor veiligheidsberoepen doorgedreven **opleidingen** ontwikkelen inzake **opspo-**

ringstechnieken (internet en darknet) en een personeelsbeleid ontwikkelen om deze experts te binden en zo de uitvoering en de kennisoverdracht veilig te stellen;

B. Reactie

M9.7: Bijzondere aandacht besteden aan **de commercialisering en het gebruik van precursoren voor explosieven**⁸² en hun eventuele verband met het bezit van frauduleuze goederen nagaan;

M9.8: Een efficiënte **opsporings-** en vervolgingstool ter beschikking stellen voor het transport van en de handel in illegale wapens via het **internet** (darknet, deepweb ...) en verspreiding van rapporten en informatie aan de bevoegde partnerdiensten;

M9.9: De georganiseerde misdaad ontraden door wetten op te stellen opdat een gemeenschappelijk beleid van **onmiddellijke inning** kan worden toegepast (via aanslagbiljetten, de inbeslagname van goederen zoals voertuigen, gebouwen ...);

C. Follow-up

M9.10: Een beter **beeld vormen van de werkwijzen van rondtrekkende bendes** die inbraken of andere vormen van criminaliteit plegen;

M9.11: Een beter **beeld vormen van de wapenhandel** en de inbeslagname van illegale vuurwapens, op het vlak van de registratie en expertise (zie KIV M1, 4.7.2).

⁸² Zie de nieuwe wet van 15 juli 2016.

Crisisbeheer en veerkracht

Het Brussels Gewest wil in zijn veiligheidsbeleid het concept van veerkracht ontwikkelen als grondbeginsel om een inclusieve en open samenleving te handhaven die geworteld is in de rijkdom en de dynamiek van haar diversiteit. Hoewel de term veerkracht in zeer veel domeinen wordt gebruikt, kunnen we in dit kader de volgende definitie weerhouden:

“Het vermogen van individuen, gemeenschappen, organisaties of landen die zijn blootgesteld aan rampen en crisissen en onderliggende kwetsbaarheidsfactoren om:

- *Te anticiperen op,*
- *De impact te verminderen van,*
- *Het hoofd te bieden aan*
- *En zich te herstellen van de effecten van tegenslag zonder het ontwikkelingspotentieel op lange termijn in het gedrang te brengen”⁸³.*

Het vermogen, scharnierconcept van deze optiek, is *“is functie van een geheel van menselijke, psychologische, sociale, financiële, materiële, natuurlijke of politieke middelen. Elk individu of elke gemeenschap beschikt over een zeker kapitaal van middelen. Het doel om de veerkracht te versterken, bestaat erin dit kapitaal te ontwikkelen om zo het vermogen om tegenslag te boven te komen te optimaliseren”⁸⁴.*

De deelnemende partijen in dit plan verbinden zich ertoe het kapitaal aan middelen van ons Gewest in zijn geheel ten opzichte van noodsituaties⁸⁵ te versterken door weldoordachte acties die zowel op globaal als op lokaal niveau in complementariteit doordacht zijn om de voorwaarden van het samenleven en de continuïteit van het sociale, culturele en economische leven te bevorderen.

⁸³ Internationale federatie van de Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen, “The Road to Resilience”, het reflectiedocument van de Internationale Federatie over veerkracht – juni 2012, http://www.ifrc.org/Page-Files/96178/1224500-Road%20to%20resilience_Fr_Web.pdf

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ “elke gebeurtenis die schadelijke gevolgen voor het maatschappelijk leven veroorzaakt of veroorzaken kan, zoals een ernstige verstoring van de openbare veiligheid, een ernstige bedreiging ten opzichte van het leven of de gezondheid van personen en/of ten opzichte van belangrijke materiële belangen, en waarbij de coördinatie van de disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of om de schadelijke gevolgen te beperken;” KB van 16 februari 2006 betreffende de nood- en interventieplannen (BS. 15/03/2006), art. 6 §2.

Strategie

Crisisbeheer is een algemeen concept waarbij een veelheid aan actoren betrokken zijn, zowel verantwoordelijken op politieke, strategische of operationele vlak als bewoners of bezoekers van ons Gewest zijn. De eerste begunstigde van de reactie op tegenslag, de burger, is er tevens een hoofdfactor van. Door te weten hoe hij moet reageren naargelang van het type situatie, door gepast gedrag te vertonen, draagt immers iedereen bij tot de beperking van de gevolgen van een incident en versterkt hij het vertrouwen in het eigen kunnen.

De ontwikkelde maatregelen omvatten de technologische en burgerlijke evoluties op lange termijn en houden steeds als fundamentele dimensie als achtergrond het anticiperen van en de voorbereiding op zowel geplande gebeurtenissen als op onverwachte incidenten.

In dat kader verloopt de actie langs verschillende prioritaire assen.

De **opleiding** wordt versterkt om te kunnen steunen op een gemeenschappelijke kennisbasis en de uitwisseling van goede praktijken en gedeelde ervaringen te bevorderen door de School voor veiligheidsberoepen in te richten. Er zal bijzondere aandacht uitgaan naar de organisatie van oefeningen waaraan een brede waaier aan betrokken actoren deelneemt. Ook het opleidingsaanbod voor de burger moet worden ingericht naargelang de specifieke doelgroepen en zoveel mogelijk mensen aanspreken.

Communicatie vergt een doelgerichte en aangepaste aanpak waarbij de burgermaatschappij en de burger als actoren én als partners worden betrokken.

De **samenwerking** tussen de gemeenschappen, justitie en alle institutionele actoren wordt versterkt, zodat slachtoffers, betrokkenen en personen van de hulpdiensten zich tot **één enkele contactpersoon** kunnen richten voor ondersteuning in wat zij ondernemen.

De betrokken partijen bij dit plan verbinden zich ertoe de oprichting van een gewestelijk **Communicatie- en crisiscentrum**, ten gunste van alle bevoegde autoriteiten en in het respect van de bevoegdheden die hen toegewezen zijn, te ondersteunen.

Al deze maatregelen samen dragen bij tot een algemene doelstelling om de middelen, de weerstand en de flexibiliteit van ons Gewest te verhogen om in staat te zijn om het hoofd te bieden aan uitzonderlijke gebeurtenissen.

Maatregelen

A. Preventie

M10.1: Een **Gewestelijk Communicatie- en crisiscentrum** in het leven roepen en dit opnemen in een geïntegreerd videoplatform;

M10.2: Een **kadermethode** ontwikkelen voor **crisisbeheer** en een **informaticatool** voor de **voorbereiding** en het **beheer van evenementen**, oefeningen, opleidingen en uitwisselingen tussen de verschillende disciplines;

M10.3: Een algemene aanpak ontwikkelen op gewestelijk niveau voor de bescherming en de **beveiliging van openbare gebouwen**;

M10.4: De wegen voor **uitzonderlijk vervoer** en het vervoer van gevaarlijke producten oplijsten en in kaart brengen, deze kaart meedelen aan de bevoegde autoriteiten, een inspectieplan opstellen op basis van een evaluatie van de risico's verbonden aan de stromen van gevaarlijke producten;

M10.5: Wat de **opleiding van de actoren** betreft:

- De continue mono- en multidisciplinaire **opleiding** van de hulp- en interventiediensten ondersteunen (School voor veiligheidsberoepen);
- Regelmatige **mono- en multidisciplinaire oefeningen organiseren** die toelaten een grote groep actoren in het crisisbeheer op te leiden (met name op politievak, oefeningen tussen leerlingen en aspiranten op basis van

reële scenario's), om de algemene operationele cultuur te versterken (met deelname van de gemeentelijke verantwoordelijken voor de planning van de hulpdiensten);

- De **beheersing van de hulpmiddelen** die nodig zijn voor het crisisbeheer verbeteren (Astrid-radio, digitaal platform "Incident & Crisis - Management System" (ICMS));
- Algemene opleidingen in crisiscommunicatie inrichten (type "mediatraining");

M10.6: Op het vlak van **sensibilisering**:

- De **doelpublieken identificeren** tot wie specifieke informatie moet worden gericht, zowel op het vlak van voorafgaande informatie als in noodgevallen;
- De **informatie aan de bevolking versterken** over de risico's en de noodplanning;
- Het publiek sensibiliseren over de verscherpte aanwezigheid van controle- en preventieambtenaren op het terrein om het veiligheidsgevoel te verhogen en conflicten en misdrijven te voorkomen;
- Een communicatiecampagne op touw zetten rond het **oplossen van crisissen** met het oog op een grotere **veerkracht**;

M10.7: Op het vlak van **opleiding van de burgers**:

- De organisatie van een **EHBO**-opleiding voor de Brusselaars voortzetten en opvoeren;
- Een opleiding organiseren over **aangepaste reacties en eerste nuttige handelingen** in geval van noodsituaties;
- Een **EHBO-luik** toevoegen aan de verplichte opleiding voor het behalen van een **rijbewijs**.

B. Reactie

M10.8: Drones ter beschikking stellen van de preventie- en noodwerkers in het Brussels Gewest;

M10.9: De **overvloed** aan beschikbare **alarm- en communicatiemiddelen** in noodgevallen verhogen;

M10.10: **Slachtoffers**, betrokkenen of personen van de interventiediensten toegang verschaffen tot volledige en verstaanbare **informatie** over hun **mogelijkheden op het vlak van hulp en begeleiding**;

M10.11: De **samenwerking** tussen de gemeenschappen, justitie en alle institutionele actoren bevorderen, zodat slachtoffers, betrokkenen en personen van de hulpdiensten zich tot **één enkele contactpersoon** kunnen wenden voor ondersteuning in wat zij ondernemen.

M10.12: De **psychosociale en psychologische begeleiding** op korte en lange termijn van slachtoffers, betrokkenen en personen van de interventiediensten ondersteunen en hun middelen aanbieden om zich uit te drukken en te herstellen (rouwregisters, herdenkingsevenementen ...);

C. Follow-up

M10.13: Een **technologische controlegroep** in het leven roepen die bestaat uit specialisten en de opdracht heeft om technische en technologische innovaties te identificeren die een meerwaarde kunnen bieden op het vlak van crisisbeheer en veerkracht;

M10.14: Een taskforce oprichten om een **volledige en exhaustieve studie** uit te voeren naar de invoering van nieuwe technologieën met betrekking tot **CBRNE⁸⁶-risico's** en de beschermingsuitrusting en -inrichting en de verhoging van de veiligheid;

M10.15: Een **dynamisch platform voor de uitwisseling van kennis**, de feedback van ervaringen en goede praktijken in België en het buitenland inrichten.

⁸⁶ Chemisch, biologisch, radiologisch, nucleair, explosief.

Bijlagen

Lijst afkortingen

ADR	Accord for Dangerous goods by Road: Europese overeenkomst betreffende het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (landen van continentaal Europa, met inbegrip van de Russische Federatie)
ANG	Algemene Nationale Gegevensbank van de federale politie
ANPR	Automatic Number Plate Recognition
APVV	Actieplan Verkeersveiligheid
BBI	Bijzondere Belastinginspectie
BBPP	Brussels Buurt- en Preventieplan
BHG	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
BOPV	Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid
BPV	Brussel Preventie en Veiligheid
BTW	Belasting op de toegevoegde waarde
BWRO	Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening
CBRNE	Chemisch, biologisch, radiologisch, nucleair, explosief
CCB	Centrum voor Cybersecurity België
CIBG	Centrum voor informatie voor het Brusselse Gewest
COL	Omzendbrief van het College van Procureurs-Generaal
DJSOC	Directie voor de strijd tegen zware en georganiseerde misdaad binnen de federale politie
FTF	Foreign Terrorist Fighter
FWB	Fédération Wallonie-Bruxelles
GAS	Gemeentelijke Administratieve Sanctie
GPDO	Gewestelijk Plan Duurzame Ontwikkeling
GVPP	Globaal Veiligheids- en Preventieplan
GSV	Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen

GVC	Gewestelijk Verwerkingscentrum voor verkeersovertredingen
GVR	Gewestelijke Veiligheidsraad
I(C)T	Information (and communication) technologies
ICM	Internationaal Centrum voor Misdaadpreventie
ICMS	Incident and Crisis Management System
IFG	Interfamiliaal geweld
IGVM	Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
IMI	Informatie van de interne markt
KCE	Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg
KIV	Kadernota Integrale Veiligheid
LB	Leefmilieu Brussel
LISA	Local Integrated Security Antenna
LTF	Local Task Force
MH	Mensenhandel
MIVB	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel
NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdeling
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
NVP	Nationaal Veiligheidsplan
OCAD	Orgaan voor de Coördinatie en Analyse van de Dreiging
OCS	Ondersteuningscel (btw-fraude)
RAR	Antiradicaliseringsnetwerk van de Federatie Wallonië-Brussel
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst

STFP	Strategisch en Tactisch Follow-Uppanel
TEC	Openbare vervoersmaatschappij in het Waalse Gewest
TECOV	Transports en commun – Openbaar Vervoer
VGv	Vrouwelijke genitale verminking
VPV	Vereenvoudigd proces-verbaal
WG	Werkgroep
ZVP	Zonale veiligheidsplannen

Overzicht van de maatregelen genomen in het kader van het Globaal Plan voor Veiligheid en Preventie

	Maatregelen	Institutionele partners en verenigingen
1. Aantasting van de menselijke integriteit		
Preventie	M1.1: :In het kader van de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen en in samenwerking met de partners, de mogelijkheid bestuderen om opleidingen of sensibiliserings ten behoeve van de verschillende preventie- en veiligheidsactoren (basis- of voortgezette opleidingen) en justitie in te voeren, te verbeteren of zo nodig uit te breiden, met bijzondere aandacht voor: - Antidiscriminatiewetgeving en het samenleven; - Het onthaal en het optekenen van de getuigenis van het slachtoffer, met name als het gaat om seksueel geweld ; - Zedenfeiten ; - Echtelijk en intrafamiliaal geweld ; - Kindermishandeling (met name genitale verminking van vrouwen - VGV) ; - Gedwongen huwelijken, belaging in de openbare ruimte (straat, openbaar vervoer), seksisme;	Gemeenten, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten (GSV, GIP, GSOB...), verenigingen
	M1.2: In het geval van cyberhaat de webhosts of moderators van websites sensibiliseren voor haatboodschappen;	Parket, geïntegreerde politie, webhosts
Reactie	M1.3: In het kader van de prioriteiten van het vervolgingsbeleid, prioritair aandacht besteden aan zaken die samenhangen met echtelijk of intrafamiliaal geweld;	Parket
	M1.4: In het geval van echtelijke conflicten of het vermoeden daarvan, het slachtoffer zijn woonplaats laten behouden, zodat zijn rechten behouden blijven (om schrapping van ambtswege te voorkomen);	Gemeenten, PZ
	M1.5: Het onderzoeks- en vervolgingsbeleid inzake discriminatie en haatmisdaden een tandje hoger schakelen: - Het invoeren van netwerken op lokaal niveau tussen de politie en het parket en actoren van het maatschappelijk middenveld die partners kunnen zijn in de omgang met probleemsituaties, met inachtneming van hun voorrechten en opdrachten; - Overleg plegen op gewestelijk niveau om de sterke punten, de moeilijkheden en de mogelijke oplossingen op te sporen;	Gemeenten, parket, PZ, Unia, verenigingen
	M1.6: Uitwerken van en meewerken aan een project van <i>mystery shopping</i> (valse kandidaten) in het kader van discriminatie bij de aanwerving in samenwerking met het gewestelijke bestuur voor tewerkstelling, en eveneens inzake discriminatie bij toegang tot het wonen. Dit instrument zal uitsluitend worden ingezet bij ondernemingen waartegen al meermaals een klacht is ingediend en waarvoor een reëel vermoeden van de discriminatie bestaat;	De tewerkstellings- en opleidingssector, Unia, IGVM
	M1.7: Ophet gebied van de slachtofferbegeleiding sensibiliseren en bewustmaken voor het belang van het onthalen, opvangen, steunen, informeren en beschermen van de slachtoffers en de noodzaak alle klachten op te tekenen : - Voor de politieambtenaren : · erop letten rekening te houden met de slachtoffers, met name in het geval van een vereenvoudigd proces-verbaal (VPV), aangezien het slachtoffer in dat geval niet verhoord wordt; · de slachtoffers door de <i>ad-hoc</i> diensten informeren over de maatregelen die genomen worden om hen te beschermen (uithuisplaatsing); · als de dader bij de politie wordt geroepen, beseffen dat het slachtoffer mogelijk af te rekenen zal krijgen met vergelding en dus zich er vooraf van vergewissen dat het slachtoffer in veiligheid is of kan worden gebracht; - De slachtoffers aanmoedigen om een klacht in te dienen en de beroepsmensen sensibiliseren om daartoe bij te dragen;	Sectoren gezondheidszorg en slachtofferhulp, opleidingsinstituten, verenigingen

	- De getuigen van agressie of intimidatie, met name van seksistische aard, sensibiliseren voor de rol die ze kunnen spelen door het slachtoffer te steunen en gerust te stellen en ook aan te moedigen om klacht in te dienen;	PZ, verenigingen
	M1.8: Op het gebied van echtelijk en intrafamiliaal geweld bijdragen tot en zich vergewissen van: - Coördinatie van de diensten in de periode die volgt op de klachtneerlegging door het slachtoffer; - De introductie van een alarmdienst bij de sociale partners, vanaf de informatieverstrekking tot de uitvoering van concrete oplossingen ten dienste van gezinnen; - Een voldoende aanbod aan opvangplaatsen en aangepaste begeleiding (luisteren, steunen, therapie enz.) voor de slachtoffers of getuigen met bijzondere aandacht voor de kinderen; - De systematische opstelling van een eerstelijnsinformatiebrochure;	Gemeenschappen, gemeenten, parket, PZ, verenigingen
	M1.9: Op het gebied van daderbegeleiding in samenwerking met de bevoegde autoriteiten de invoering bevorderen van bijstand en ondersteuning bij herinschakeling in het arbeidsproces tijdens de overgangsperiode tussen het ontslag uit de gevangenis en de terugkeer naar het maatschappelijk leven en met name het aanvangen van een opleiding;	FOD Justitie, gemeenschappen, gemeenten, verenigingen
Follow-up	M1.10: De statistische gegevens inzake echtelijk en intrafamiliaal geweld verbeteren (cf. M1 NC 4.6.1): - Naar geslacht uitgesplitste statistieken over het fenomeen opstellen; - Op basis van de nieuwe registratierichtlijnen een nieuw statistisch rapport opstellen over de geregistreerde gevallen van partnergeweld; - Een specifieke analyse maken van de evolutie van het aantal klachten dat door de politiediensten wordt geregistreerd;	FOD Justitie, parket, College van Procureurs-Generaal, geïntegreerde politie, verenigingen
	M1.11: Een studie doen naar recidive in het kader van de versnelde procedure, waarbij een stand van zaken wordt opgemaakt om het fenomeen adequaat te bestrijden.	FOD Justitie, parket
2. Polarisering en radicalisering		
Preventie	M2.1: De opleiding versterken van alle eerstelijnsactoren (opleiding per beroep of intersectoraal, rond het thema radicalisering, polarisering, institutionele aanspreekpunten, goede praktijken...);	Gewestelijke organismen, gemeenschappen, gemeenten, opleidingsinstituten (GSOB, GIP)
	M2.2: Modules opstellen voor de sensibilisering van het grote publiek met oog op het voorkomen van polariserende invloeden;	Gewestelijke organismen, gemeenten, verenigingen
	M2.3: De weerbaarheid tegen radicale ideologieën en de kritische geest van de jongeren versterken door middel van steunprogramma's en aangepaste middelen;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M2.4: De participatieve aanpak van de preventieprojecten bevorderen om zo een sterke band met de burgers te kweken;	Gemeenschappen, gemeenten, verenigingen
	M2.5: De communicatie van de bestaande initiatieven (websites van de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten, evenementen en publicaties) ten aanzien van het grote publiek en professionele actoren bevorderen;	Overheidsdiensten van de federale overheid, gewesten en gemeenschappen, gemeenten en verenigingen
Reactie	M2.6: De verbinding en het contact tussen de verenigingen/actoren die instaan voor een aangepaste opvang van individuen of groepen individuen die betrokken zijn bij radicalisering of polarisering, vergemakkelijken/vlotter doen verlopen ;	Organismes régionaux, communes, ZP, associations
	M2.7: De gegevensuitwisseling tussen sociopreventieve veiligheidsactoren vergemakkelijken met inachtneming van ieders opdrachten en voorrechten;	Communes, ZP, associations
Follow-up	M2.8: Een aangepaste opvang van de bij het fenomeen betrokken personen (daders en potentiële slachtoffers) door de verschillende actoren op het Brusselse grondgebied harmoniseren, met name door het opstellen van een gemeenschappelijk analyserooster , dat een adequate opvang van de geradicaliseerde of radicaliserende individuen, in samenwerking met de bevoegde autoriteit, mogelijk maakt;	Federale overheidsdiensten, gemeenschappen, gemeenten, parket, geïntegreerde politie, verenigingen
	M2.9: Een nauwgezet beeld schetsen van de fenomenen in de Brusselse context om de lokale overheden in staat te stellen aangepaste maatregelen te nemen. Thematische analyses van deze fenomenen in hun Brusselse context ter beschikking stellen;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, parket, geïntegreerde politie

	M2.10: Overleg organiseren tussen de sociale en preventieve diensten en de actoren op het terrein enerzijds en de veiligheidsdiensten anderzijds, teneinde de onderlinge kennis en communicatie te verbeteren en zo een overkoepelende visie van de fenomenen en een coördinatie van de acties te bevorderen;	Federale overheidsdiensten, gemeenten, parket, geïntegreerde politie, verenigingen
	M2.11: De lokale acties optimaliseren door een systeem van coördinatie van de projecten en evaluatie (BBPP -verenigingsnetwerk).	Gemeenten, verenigingen
3. Drugs en verslavingen		
Preventie	M3.1: Universele, selectieve en geïndiceerde preventie versterken in verschillende levensgebieden (scholen, werkvloer en plaatsen voor vrijetijdsbesteding):	Federale en gewestelijke overheidsdiensten, gemeenschappen, gemeenten en verenigingen
	- Het straatwerk een tandje hoger schakelen, met inachtneming van de hoofdopdrachten van de verschillende diensten : · Door benutting van synergie-effecten en samenwerking tussen de preventiediensten van de 19 gemeenten, Jeugdhulp en gespecialiseerde diensten (mogelijkheid een beroep te doen op een team straathoekwerkers die werken voor een gespecialiseerde dienst); · Door na te gaan of het mogelijk is de opdrachten uit te breiden (nachtarbeidverplaatsingen buiten het grondgebied van de gemeente) door overleg tot stand te brengen;	Gemeenschappen, gemeenten, verenigingen
	- Mobiele sociale begeleiders ter beschikking stellen voor personen die kampen met sociale uitsluiting en mentale problemen;	Verenigingen
	- Een repertorium aanleggen van de gespecialiseerde structuren ter bevordering van de gezondheid en ter preventie van verslavingen, bestemd voor niet-gespecialiseerde diensten (met name gemeentediensten);	Verenigingen
	De programma's voor schadebeperking versterken door de nadruk te leggen op participatieve projecten, in samenhang met zorgprogramma's en gezondheidsbevordering ; In dit kader ook aandacht besteden aan de opsporing van doping (in het onderwijs, de medische sector en de sportsector);	Gemeenschappen, gemeenten, verenigingen
	M3.2: De opleiding ontwikkelen: - Voor preventie- en veiligheidsactoren en Jeugdhulp: een opleidingsplan opstellen betreffende de aanpak van druggebruik en druggebruikers, om het contact en de oriëntatie van de gebruikers te verbeteren;	Gemeenschappen, gemeenten, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M3.3: De consumenten en met name de jongeren sensibiliseren : - Door een opleidingsmodule inzake schadebeperking en waakzaamheid , om de strijd aan te binden met het aanbod aan psychotrope producten (met een focus op alcohol, afgestemd op de maatregelen van het alcoholplan) en cannabis en de aankoop van psychotrope producten op het internet;	Verenigingen
	- door stappen om de gezondheid te bevorderen op de school te steunen : in dit opzicht blijkt dat de directies van de instellingen de politie slechts ter plaatse laten komen in de ergste gevallen, dat de preventieacties van de politieambtenaren in de scholen het voorwerp uitmaken van een opportuniteitsevaluatie en dat de verbinding tussen de sectoren van de verslavingspreventie, de gezondheidsbevordering en andere sectoren wordt gehandhaafd;	Gemeenschappen, gemeenten, verenigingen
Reactie	M3.4: In het kader van het lokaalveiligheidsbeleidtoezien op de wettelijk vastgelegde beperkingen van de beschikbaarheid van alcohol voor minderjarigen en in nachtwinkels (cf. KIV, M16, 4.3);	PZ
	M3.5: De invoering van een actieplan steunen dat een snelle opsporing en de identificatie van de cannabistellers op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mogelijk maakt: samenwerken met de gemeentebesturen, vastgoedagentschappen, het Office des Propriétaires, energieleveranciers, het parket (vervolgving van de daders) om een bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad op het gebied van cannabisteelt tot stand te brengen (cf. KIV, M11, 4.3). Zorgen voor middelen om de productieplaatsen te ontmantelen ;	Gemeenten, parket, geïntegreerde politie, verenigingen die eigenaars vertegenwoordigen en energieleveranciers

	M3.6: De behoeften bepalen met betrekking tot een aanpak van de lokale drugsmarkten waar vraag en aanbod elkaar treffen (cf.KIVM9, 4.3), met inbegrip van de middelen die nodig zijn om onderzoek te verrichten naar de verkoop via internet(darknet en betaling met virtueel geld...);	Geïntegreerde politie
	M3.7: In samenwerking met de bevoegde autoriteiten, om het risico van overdracht van virussen te beperken en zoveel mogelijk gebruikt materiaal te verzamelen : - Injectiemateriaal financieren, overeenkomstig de behoeften die geïdentificeerd zijn door de gespecialiseerde diensten; - De teams die werken in de reeds op het grondgebied gevestigde ruilpunten voor injectiespuiten versterken; - Gedetineerden in de Brusselse gevangenissen volledige toegang geven tot informatie, materiaal om de schade te beperken, substitutiebehandeling en psychologische begeleiding (gelijkstelling van de gezondheidszorg in de gevangenis aan de vrije maatschappij);	Federale overheidsdiensten, verenigingen
	M3.8: Op het gebied van slachtofferbegeleiding de procedures om toegang te krijgen tot dringende medische hulp vereenvoudigen en harmoniseren: - Instellingen voor ambulantezorgverlening die bij het RIZIV geconventioneerd zijn, de opdracht geven druggebruikers toe te laten zonder lidmaatschapsvoorwaarden , teneinde hen (opnieuw) te kunnen opnemen in een zorgtraject en hen onder andere opnieuw aan te sluiten. Daartoe zullen deze instellingen het voorwerp uitmaken van een adequate financieringsstudie; - De aanbevelingen van 2015 van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) met betrekking tot de toegang tot de gezondheidszorg voor personen zonder wettig verblijf toepassen ;	Federale overheidsdiensten, gemeenschappen, verenigingen
	M3.9: Om de volksgezondheid te verbeteren en de openbare overlast te beperken, een project zoals TADAM opzetten;	Verenigingen
Follow-up	M3.10: De Brusselse teams die onderzoek doen naar drugs (kwantitatief en kwalitatief onderzoek) versterken en verenigen in een netwerk. Erop toezien dat het onderzoek zich richt op punten die bepaald worden rekening houdend met onder meer de behoeften van het terrein. Erop toezien dat de Brusselse behoeften meegedeeld worden aan de andere onderzoeksprogramma's en de onderzoeken gebruiken om de richting van het beleid te bepalen. Onderzoekers opnemen in de instellingen die instaan voor schadebeperking en zorgverstrekking;	Onderzoeksinstituten
	M3.11: De kennis van de producten die in omloop zijn, vergroten door het project ter analyse van psychotrope producten te versterken.	Verenigingen
4. Mensenhandel en mensensmokkel		
Preventie	M4.1: In samenwerking met de gespecialiseerde organisaties een specifieke sociale aanpak ontwikkelen voor bedelarij , met name op het vlak van begeleiding van rondtrekkende families;	Gemeenten, verenigingen
	M4.2: Sensibiliseren en opleiden van de politiemensen in het precies en uniform registreren van de gevallen van exploitatie van bedelarij, pooierschap, prostitutie en huisjesmelkerij op het Brusselse grondgebied, teneinde de opsporing ervan te verbeteren: - Door de politiemensen die in de eerste lijn tussenkomen voor elke situatie een scenario en leidraad (met vragen) aan te reiken met het oog op het harmoniseren van de vaststellingen en het opstellen van de processen-verbaal; - Door aandacht te schenken aan de dossiers van vermoedelijke uitbuiting van bedelarij die betrekking hebben op minderjarigen: bedelarij door minderjarigen kan soms slechts de zichtbare kant zijn van complexere exploitatiedossiers, zoals het onder dwang laten plegen van strafbare feiten;	Gewestelijke organismen, gemeenschappen, auditoraat, parket, geïntegreerde politie
	- Door op te treden bij fenomenen van bedelaars op gewestelijke kruispunten. M4.3: Opleiden van de verschillende actoren: - De sociale inspecteurs en in het bijzonder diegenen die met huisvesting bezig zijn opleiding bieden rond de indicatoren inzake mensenhandel ; - Voorzien in specifieke opleidingen rond mensenhandel binnen de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen; - Opleiden van de lokale partners rond de problematiek van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) en het uitbuiten van de kwetsbaarheid van bepaalde groepen;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten

Reactie	M4.4: Versterken van de controle in de sectoren met het hoogste risico op economische uitbuiting;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, auditoraat
	M4.5: Invoeren van een intercommunale coördinatie en harmoniseren van de aanpak van prostitutie in de openbare ruimte, rekening houdende met de lokale specificiteit;	Gemeenten, parket, geïntegreerde politie
	M4.6: Ontwikkelen van een samenwerking tussen de verschillende bevoegde diensten (gemeentelijkdiensten, politie, parket, wooninspectie) rond de problematiek van de huisjesmelkers;	Gewestelijke organismen, gemeenten, parket, geïntegreerde politie
	M4.7: De bestrijding van overtredingen van het sociaal strafrecht is een doelstelling van het opsporings- en vervolgingswerk van de politiemacht. Prioritaire fenomenen zijn de bestrijding van de mensenhandel, de naleving van de bepalingen ter bescherming van de gezondheid van werknemers, het welzijn op het werk en de sociale fraude (bijvoorbeeld: de niet-inning van de sociale-zekerheidsbijdragen, onzekere jobs voor werknemers zonder statuut of rechten maar ook het onterecht toekennen van sociale prestaties aan sociaal verzekerden): - Nadenken over de mogelijkheid om in elke zone een team samen te stellen dat zich speciaal bezighoudt met het sociaal strafrecht, in overleg met de arbeidsauditeur, of minstens sensibiliseren rond de thematiek. De leden van het team zouden ook dienst doen als contactpunt voor de gespecialiseerde inspectiediensten, zullen belast zijn met de organisatie van de gemeenschappelijke controles en toezien op de overdracht van de informatie naar het auditoraat;	Auditoraat, geïntegreerde politie
	- Versterken van de basistraining van de politiemensen, door een specifieke opleiding in sociaal strafrecht;	Opleidingsinstituten
	M4.8: Verbeteren van de slachtofferopvang : - Beschikbaarheid en openingsuren van de diensten waar zowel meerderjarige als minderjarige slachtoffers terecht kunnen (opvang 24u/24); - Inrichting van aangepaste lokalen die rekening houden met het specifieke karakter van het verhoren van slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel;	Gemeenschappen, gemeenten, geïntegreerde politie
Follow-up	M4.9: Op gewestelijk niveau, opmaken van een beeld van het fenomeen van de mensenhandel, dat zal worden overgemaakt aan de bevoegde autoriteiten;	FOD Justitie, parket
	M4.10: Ontwikkelen van een gemeenschappelijke informaticatool voor de 19 gemeenten en de geïntegreerde politie. Die tool moet compatibel zijn met de reeds in de zones aanwezige databases, om zo met name het registreren en controleren van domiciliegegevens op het grondgebied te vergemakkelijken.	CIBG, gemeenten, geïntegreerde politie
5. Eigendomsdelicten		
Preventie	M5.1: Een geïntegreerde aanpak ontwikkelen van inbraken, fietsendiefstallen en heling ;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M5.2: Ontwikkelen van een ontradende aanwezigheid en zichtbaarheid : - Door een optimalisering in tijd en plaats van de dekking door de betrokkenen op het terrein (gemeenschapswachten, lokale politie);	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	- Door middelen ter beschikking te stellen voor de aanwerving van MIVB-personeel in het openbaar vervoer en op de multimodale knooppunten;	Gewestelijke organismen

	M5.3: Uniformiseren van de preventiecampagne en een homogene communicatie doorheen het hele Brussels Hoofdstedelijk Gewest: - Preventie van woninginbraken ('1 dag niet' (zie www.1dagniet.be); operatie 'rozet'); - Fietsendiefstal: De Brusselse regering heeft op 24 maart 2016 een actieplan tegen fietsendiefstal goedgekeurd. Dat plan voorziet in de samenstelling van de Brusselse taskforce 'fietsendiefstal' die tot doel heeft om, met de politiezones waar fietsendiefstal een prioriteit is, een reeks van maatregelen in te voeren, gericht op het terugdringen van het aantal diefstallen (gebruik van lokfietsen, organisatie van de werkzaamheden van de taskforce, specifieke acties invoeren in de zones waar de fietsdiefstallen zich concentreren, aanmoedigen tot het indienen van een klacht, beveiligde fietsparkeerplaatsen aanleggen, fietsen graveren ...); - Specifieke preventiecampagnes rond 'sac-jacking' in de gemeenten die het meeste met het fenomeen hebben af te rekenen; - Gemeenschappelijke communicatie door de 6 politiezones over de thematiek van doelgroeppreventie, b.v. senioren die het slachtoffer worden van inbraken met list; kinderen die het slachtoffer zijn van racketeering op school of onderweg van en naar de school; handelaren die af te rekenen hebben met winkeldiefstallen;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie, verenigingen
	M5.4: Inzake opleiding: - Evalueren en kwalitatief opwaarderen van de basisopleiding van de Diefstalpreventie Adviseurs Diefstal en in het bijzonder de ééndaagse opleiding voor politiemensen: invoeren van een opleidingsonderdeel voor de DiefstalpreventieAdviseurs over contacten met de kwetsbaarste bevolkingsgroepen; - Behouden en valoriseren van de preventieve taken binnen de politiediensten; - Opleiding voor de politiemensen en het veiligheidspersoneel bij het openbaar vervoer organiseren rond het fenomeen van de gauwdieven (cf. "trekkers" bij de Politiezone Brussel-hoofdstad-Elsene); - Doorgedreven professionalisering van het politieonderzoek, door het ontwikkelen van snelle opsporingsmechanismen en reactieprocessen (om vast te stellen dat men te maken heeft met een dringende problematiek of bedreiging), door kwaliteitsvolle input in de gegevensbanken (bv: ANG), blijvend investeren in de kwaliteit van de eerstelijnsvaststellingen en het sporenonderzoek;	Geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M5.5: Om mensen ertoe aan te zetten sneller te investeren in de beveiliging van hun woning: - Vereenvoudigen van het premiesysteem / fiscale aftrekbaarheid voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; - Werken aan een betere zichtbaarheid van de beschermingslabels voor particulieren (beschermingsnormen voor deuren, sloten, project I3, nieuwe domoticatechnologieën op het vlak van inbraakpreventie, enz.);	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, PZ
Reactie	M5.6: Aandacht besteden aan het stelen van commercialiseerbaar afval uit containerparken of op de openbare weg;	Gewestelijke organismen, gemeenten, PZ
	M5.7: Investeren in een gerichte administratieve aanpak, door een versterkte controle in winkels waar gestolen juwelen of metalen doorverkocht worden, verplicht sluiten van zaken waar regelmatig goederen geheeld worden, controle van voertuigen met het oog op hun inbeslagneming;	Gemeenten, geïntegreerde politie
	M5.8: Versterken van de goede praktijken op het vlak van bijstand aan slachtoffers (systematisch hercontacteren van slachtoffers na inbraak; gerichte preventie na een inbraakgolf);	Gemeenschappen, gemeenten, PZ
Follow-up	M5.9: Een nauwkeurige follow-up verzekeren van het beeld van het fenomeen en, in het geval van verschuivingen, het identificeren van de nieuwe modi operandi of de nieuwe vormen van criminaliteit tegen goederen (identificatie van opkomende fenomenen);	Gemeenten, geïntegreerde politie
	M5.10: Met het oog op het verfijnen van het beeld van bepaalde criminele fenomenen, een systeem ontwikkelen voor het indienen van een klacht via internet (het bestaande Police on Web) en eventueel verruimen van het soort gevallen dat langs deze weg gemeld kan worden. Beter informeren van de bevolking omtrent dit systeem dat een scherper beeld mogelijk moet maken van bepaalde diefstalphenomenen.	Federale overheidsdiensten, gemeenten, parket, geïntegreerde politie

6. Mobiliteit en verkeersveiligheid		
Verkeersveiligheid		
Preventie	M6.1: De verschillende actoren mobiliseren en synergieën ontwikkelen met het oog op: - Het verhogen van de veiligheid in de omgeving van scholen ; - Het integreren van de dimensie verkeersveiligheid in de dossiers voor de inrichting van de openbare ruimte ;	Federale overheidsdiensten, gemeenten, geïntegreerde politie, verenigingen
	M6.2: Ontwikkelen van uiteenlopende tools die bijdragen tot een grotere verkeersveiligheid: - Het plaatsen van preventieve radars (vast of mobiel); - Uitbreiden van de mobilitéitscontracten en instaan voor de rapportering aan het operationeel coördinatieplatform Mobiliteit & Verkeersveiligheid;	Federale overheidsdiensten, gemeenten, geïntegreerde politie, verenigingen
	- Valoriseren van de 'functie verkeer' binnen het politiepersoneel, in het kader van de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen;	Opleidingsinstituten
	M6.3: Het publiek sensibiliseren: - Ononderbroken aanbieden van informatie voor het grote publiek over de verkeersregels (en verspreiden van tips rond verkeersveiligheid); - Aanbieden van opleidingen op maat van het doelpubliek (bedrijven, leerkrachten, kinderen, ouders...) en terbeschikking stellen van didactisch materiaal;	Gewestelijke organismen, gemeenten, opleiding-instituten, verenigingen
Reactie	M6.4: Uitbouwen van het ANPR-cameranetwerk, in overleg met de lokale en federale politie en oprichten van een Gewestelijk Verwerkingscentrum (GVC) voor de inbreuken.	Gewestelijke organismen, parket, geïntegreerde politie
	M6.5: Uitbreiden van de controleacties: - Voertuigcontroles (homologatie, boorddocumenten en attesten van de technische controle), transportmiddelen bij uitzonderlijk vervoer (ADR, +3,5 ton) en de rijtscholen (auto's en personeel); - Controles op het rijden onder invloed van alcohol en drugs, overdreven snelheid, het dragen van de gordelen gsm-gebruik aan het stuur;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, parket, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M6.6: Ontwikkelen van een gemeenschappelijke aanpak voor de verschillende overheden bij uitzonderlijke evenementen: - Bij storm en hevige wind : een gemeenschappelijke aanpak rond het sluiten van parken en groenvoorzieningen; - Bij zware ongevallen : rond de interventies op het terrein (beveiliging ter plaatse, impact op de mobiliteit...).	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M6.7: Een diagnose maken van de verschillende praktijken van de politiediensten bij het op de hoogte brengen van familieleden van een overlijden als gevolg van een ernstig ongeval of het brengen van ander slecht nieuws (door een agent, het bureau slachtofferhulp, synergieën met de politiezones buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Op basis van die diagnose moet dan ook de slachtofferbegeleiding geoptimaliseerd worden;	Gemeenschappen, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten, verenigingen
Follow-up	M6.8: Ondersteunen van het operationeel coördinatieplatform Mobiliteit & Verkeersveiligheid (parket, geïntegreerde politie, partners) op gewestelijk niveau.	Gewestelijke organismen, parket, geïntegreerde politie en verenigingen
Openbaar vervoer		
Preventie	M6.9: Ontwikkelen van een communicatieprogramma gericht op een positief opnieuw toe-eigenen van de publieke ruimte binnen het openbaar vervoer, onder meer om het onveiligheidsgevoel te verminderen;	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie, verenigingen

	M6.10 : Versterken van de mobilisatie van de lokale, zonale en gewestelijke overheden bij het invoeren van dispositieven die borg moeten staan voor een aanwezigheid in het openbaar vervoer dat tot hun bevoegdheid behoort. Met het oog op deze doelstelling zal een overleg worden gestart tussen het Gewest en de politiezones om de aanwezigheid van het politiepersoneel te coördineren. Waar nodig zullen die politiemensen aangevuld worden door personeel van het Gewest. Tot slot zal een gewestelijke reglementering uitgewerkt worden voor de omkadering van deze doelstelling, waarbij met name gratis gebruik van het openbare vervoersnet zal worden toegekend aan de ambtenaren die er dagelijks instaan voor de veiligheid of preventie, en in naleving van hun voornaamste opdrachten (gemeenschapswachten, politie, straathoekwerkers, enz.) voor een bepaald grondgebied;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M6.11: Een kennis- en opleidingsonderdeel ‘openbaar vervoer’ oprichten binnen de Gewestelijke School voor Veiligheidsberoepen waarvoor de vereiste wettelijke overeenkomsten worden afgesloten en die de volgende opdrachten meekrijgt: - De veiligheidsteams en begeleiders in het openbaar vervoer opnemen in de opleidingstrajecten van de veiligheidsberoepen op gewestelijk niveau, afhankelijk van de specifieke competenties (politie- en veiligheidsagent, gemeenschapswacht en begeleidingsambtenaar...); - Bijdragen tot de professionalisering van de praktijken, door de invoering van een opleidingsaanbod “openbaar vervoer” voor alle betrokken partners; - Een inventaris opmaken en bijeenbrengen van het bestaande didactische materiaal; - Een specifieke opleidingsmodule uitwerken voor elke vervoersmaatschappij die in Brussel actief is;	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M6.12: Een geïntegreerde cultuur ontwikkelen op het vlak van de inrichting van de publieke ruimte, ter preventie van verschillende vormen van criminaliteit bij het openbaar vervoer, onder meer via partnerships (<i>benchmarking</i> is aande gang,cf. de ervaringen in Londen met preventie);	Gewestelijke organismen, gemeenten
Reactie	M6.13: Aanduiden van een Referentiemagistraat (contactpunt) voor het openbaar vervoer.	Parket
	M6.14: Opvoeren van de samenwerking tussen de haven van Brussel en de verschillende partners op het vlak van controle;	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
	M6.15: Versterken en integreren van de verschillende voorzieningen (het verenigingsleven, de geïntegreerde politie en de vervoersmaatschappijen) inzake begeleiding en advies en uitbreiden van de onthaal- en opvangcapaciteit voor daklozen die zich op de vervoersnetten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevinden. Bijzondere aandacht moet daarbij gaan naar de problematiek van multipathologie (psychologische stoornissen, verslaving);	Gewestelijke organismen, gemeenschappen, verenigingen
Follow-up	M6.16: Verbeteren van het imago en de informatie-uitwisseling wat de veiligheid van het openbaar vervoer betreft, door het integreren van de verschillende vormen van gegevens en de publicatie van een multidisciplinaire follow-upfolder in het kader van het Gewestelijk Veiligheidsplan openbaar vervoer ten behoeve van de administratieve overheid en de partnerdiensten.	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
7. Milieu en overlast		
Preventie	M7.1: De zichtbare en aangepaste aanwezigheid verzekeren van de verschillende openbare diensten die belast zijn met de veiligheid: - In het bijzonder in zones die prioritair worden geacht - Door avondteams op touw te zetten om een rustig nachtleven te bevorderen door risicogedrag te voorkomen en geluidshinder te beperken; - Door de in preventie en/of zomeranimatie gespecialiseerde parkwachterteams te versterken en hun preventieve en didactische rol alsook die van de boswachters te ontwikkelen; - Door een gewestelijk animatieprogramma te ontwikkelen voor preventie in de metrostations en parken in samenwerking met de MIVB en Leefmilieu Brussel (LB);	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M7.2 : De veiligheidsdimensie opnemen in de stadsvernieuwing en -planning (bijvoorbeeld: ingebruikname en onderhoud van technische hulpmiddelen: anti-tagbekleding, toegangscontrole...). Er loopt een studie voor de inrichting van de Europese wijk;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie

	M7.3: De opleiding van preventieambtenaren, met inbegrip van de parkwachters, ontwikkelen in samenwerking met de school voor veiligheidsberoepen: - Specifieke en gecertificeerde opleidingen in milieuzaken; - Opleidingen in de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake dierenwelzijn; - Opleidingen voor controle- en preventieambtenaren en sanctionerende ambtenaren in technieken op het vlak van bemiddeling en het beheer van agressiviteit om het aantal gevallen van agressie of ongepast gedrag tegenover hen te beperken;	Opleidingsinstituten
	M7.4: Bewustmakingscampagnes organiseren - Over recycleren en afvalbeheer; - Over dierenwelzijn;	Gewestelijke organismen, gemeenten, opleidingsinstituten, verenigingen
	M7.5: Gemeenschappelijke acties ontwikkelen met het Gewest, de politiezones en gemeenten (bijvoorbeeld: “trash”-acties op initiatief van Net Brussel: bewustmaking, reiniging en vervolgens sancties);	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
Reactie	M7.6: In het verlengde van de permanente coördinatie die wordt ingevoerd als administratieve aanpak (zie transversale doelstelling 3: De geïntegreerde veiligheidsaanpak), aansluitend bij de reeds ingevoerde processen een coördinatie- en uitwisselingstructuur oprichten (controleambtenaren, sanctionerende ambtenaren) inzake administratieve milieusancties in de ruime zin, met als doel: - De convergenties tussen de milieuregels te versterken; - Een punt op te richten voor contact met het parket voor alle zaken die onder de gewestelijke bevoegdheden vallen, los van de contacten met de betrokken administraties die nodig zijn voor het onderzoek van de lopende dossiers; - Een toolbox in te voeren: inventaris van de praktijken die bestaan binnen de lokale overheden in de strijd tegen overlast;	Gewestelijke organismen, gemeenten, parket, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M7.7: De territoriale verankering versterken van de verschillende diensten die actief zijn op lokaal en zonaal niveau: geïntegreerde veiligheidsantennes op lokaal niveau;	Gewestelijke organismen, gemeenten, PZ
	M7.8: Een contactpunt aanduiden bij de politie voor de verschillende ambtenaren om de problemen op het terrein te melden (contacten tussen preventie- en veiligheidsambtenaren, vaststellende en sanctionerende ambtenaren);	Gemeenten, geïntegreerde politie
	M7.9: Toezien op een goede begeleiding van de slachtoffers én de plegers van overlast: Voor de slachtoffers : een gepast antwoord bieden op de aangiften, klachten en vragen door informatie over overlast mee te delen; Voor de plegers van overlast: · De sociale begeleiding en gezondheidszorg van zeer kwetsbare personen die werden bestraft of veroordeeld wegens overlast versterken; · Aanmoedigen tot bemiddeling en het opleggen van gemeenschapsdienst voor recidivisten;	Gewestelijke organismen, gemeenschappen, gemeenten, parket, PZ
Follow-up	M7.10 : De synergieën handhaven tussen het OBPV en het Netwerk van gemeentelijke sanctionerende ambtenaren om: - Cijfers en analyses over GAS te produceren; - Een beeld te vormen van overlast en inbreuken op het leefmilieu volgens een territoriale aanpak; - De plaatsen in kaart te brengen die onderhevig zijn aan sluikstorten, graffiti en lawaaihinder.	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie

8. Financiële criminaliteit en cybercriminaliteit		
Fraude		
Preventie	M8.1: Specifieke opleidingen voorzien: - Opleiding in financiële criminaliteit, rekening houdend met het probleem van de vaardigheids- en kennisoverdracht van dossiers binnen de diensten (omdat financiële dossiers vaak zeer lang aanslepen). Deze opleidingen zullen ook toezien op het samenbrengen van de andere partners ter zake; - Multidisciplinaire opleiding om de kennis en vaardigheden van de gemeente- en politiediensten te verbeteren door goede praktijken uit te wisselen over de aanpak van vennootschappen met commercieel oogmerk die worden opgericht onder het vzwstatuut. Een haalbaarheidsstudie uitvoeren om de uitoefening van bepaalde handelsactiviteiten onder het mom van het vzw-statuuut te verbieden;	Gemeenten, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M8.2: Een meer doorgedreven samenwerking stimuleren, de uitwisseling van informatie tussen de diensten van de sociale inspectie, de politiediensten en de openbare diensten die bevoegd zijn voor fraude, bevorderen en versterken;	Gewestelijke organismen, auditoraat, parket
Reactie	M8.3: Sociale dumping bestrijden in het kader van openbare aanbestedingen (schoonmaaksector, bouwerven ...) door de ter zake bevoegde administraties bewust te maken en op te leiden;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M8.4: Op het vlak van fiscale en sociale fraude, een coherente en overlegde toepassing verzekeren van het una via- model (keuze tussen de administratieve en de gerechtelijke weg), met respect voor de subsidiariteitsbeginselen en de principes non bis in idem, met het oog op de optimale bestemming van de middelen waarover de belastingadministratie, de politie en het openbaar ministerie beschikken (zie KIV M7, 4.4.2). Op het vlak van sociale fraude, bijzondere aandacht besteden aan valsheid in het sociale strafrecht (zie KIV M5, 4.4.1);	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, openbaar ministerie, geïntegreerde politie
	M8.5: Ten opzichte van sociale fraude verfijnde onderzoeksmethoden toepassen, de samenwerking tussen de federale en internationale entiteiten versterken en ontradend alle sancties toepassen die de wetgeving voorziet in geval van illegale tewerkstelling van buitenlandse werknemers of de illegale uitoefening van een zelfstandige activiteit door een buitenlander (zie KIV M4, 4.4.1);	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, openbaar ministerie, parket
	M8.6: De gewestelijke controlediensten bijstaan in het invoeren van een strengere bestuurlijke aanpak van sociale fraude zoals voorzien in onze Kadernota (zie KIV M7, 4.4.1);	Gewestelijke organismen
	M8.7: De administratieve boetes opgelegd aan buitenlandse overtreders optimaal uitvoeren (via het informatiesysteem interne markt (IMI) - hoofdstuk 6 van de uitvoeringsrichtlijn) (zie KIV M6, 4.4.1);	Federale overheidsdiensten, openbaar ministerie, geïntegreerde politie
	M8.8: In de betrokken sectoren controles uitvoeren in het kader van de arrondissementscellen zoals bepaald in het actieplan van de SIOD (bouw, transport, horeca ...) (zie KIV M3, 4.4.1);	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
	M8.9: De samenwerking tussen de inspectiediensten en de lokale politie bevorderen en versterken, met name bij controles op het terrein;	Gewestelijke organismen, auditoraat, parket, geïntegreerde politie
Follow-up	M8.10: Op nationaal niveau de OCS (ondersteuningscel btw-carroussels) de nieuwe trends op de voet laten volgen en de inspectiediensten van de BBI, de parketten en de federale politie erover informeren via opleidingssessies (zie KIV M1, 4.4.2).	Gewestelijke organismen, auditoraat, parket, geïntegreerde politie

Cybercriminaliteit		
Preventie	M8.11: De preventie ontwikkelen en bewustmaken van de risico's van het gebruik van informatie- en communicatietechnologie (ICT): - Informatie ter beschikking stellen over lessen die uit cyberincidenten werden getrokken (goede praktijken); - Voor bedrijven algemene gedragsregels inzake veiligheid opstellen; een gewestelijk beleid in die zin uitwerken en een gewestelijk label afleveren (IT-veiligheidscertificaat) aan bedrijven die zich hierop toelagen; - Een campagne ontwikkelen om het publiek bewust te maken van cyberveiligheid;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten
	M8.12: De gewestelijke preventie- en veiligheidsactoren bewustmaken: - Van de promotie van verantwoord internetgebruik door jongeren (via het federale iCoach-project bijvoorbeeld); - Van de versterking van de gewestelijke informatica-uitrusting (bescherming van gegevens, beschikbaarheid van de infrastructuur en ontwikkeling van applicaties zoals videobescherming en tools om informatie te delen); - Van het gebruik van inlichtingenmethoden die een beroep doen op open bronnen die openbaar beschikbaar zijn (<i>Open Source Intelligence</i>); - Van het belang van het aanduiden van een IT-contactpunt bij elke gewestelijke, zonale en gemeentelijke administratie om de informatie die het Centrum voor Cybersecurity België (CCB) verspreidt, door te geven;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, geïntegreerde politie, gemeenten
	M8.13: Op het vlak van opleiding: - Een kenniscentrum en partnerschappen met de universiteiten ontwikkelen voor bepaalde gespecialiseerde opleidingen; - Het aanbod van opleidingen inzake cybersecurity binnen de school voor veiligheidsberoepen uitbreiden;	Opleidingsinstituten en de academische wereld
Reactie	M8.14: De opsporingscapaciteiten op het <i>darknet</i> versterken om de ontwikkeling van verscheidene misdaadfenomenen (drughandel, wapenhandel, preventie van en strijd tegen terrorisme en radicalisering) proactief te bestrijden en de uitwisseling van de informatie die eruit voortkomt tussen de bevoegde diensten bevorderen;	Geïntegreerde politie
Follow-up	M8.15: Een beeld vormen van de cyberbedreigingen en -incidenten die zich voordoen in het Brussels Gewest.	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
9. Georganiseerde misdaad en goederensmokkel		
Preventie	M9.1: Wat heling betreft, de actoren bewustmaken van het gemak waarmee de bewaringsfiches in de aankoop- en/of verkooppunten en kleinhandelszaken van huishoud- of informaticamateriaal, goud ... kunnen worden vervalst... ;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M9.2: Prioritair belang toekennen aan valse documenten in de aanpak van alle domeinen van de georganiseerde misdaad door de gewestelijke en gemeentebesturen bewust te maken op dit vlak via opleidings-/sensibiliseringscampagnes;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M9.3: Zorgen voor een optimale informatie en sensibilisering van eigenaren van vuurwapens betreffende de meldingsplicht voor ontvreemding van een geregistreerd vuurwapen door diefstal of verlies (zie KIV M3, 4.7.2);	Gewestelijke organismen, parket, geïntegreerde politie
	M9.4: De wapenhandelaars sensibiliseren om personen die laders of munitie in grote hoeveelheden kopen te identificeren;	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
	M9.5: Een betere uitwisseling van informatie en een beter strategisch overleg tussen alle administratieve en gerechtelijke diensten organiseren in het nieuwe interfederale overlegcomité ter bestrijding van de illegale wapenproductie en -handel, overeenkomstig de reeds doorgevoerde regionalisering van de internationale wapenhandel (zie KIV M5, 4.7.2);	Gewestelijke organismen, parket, geïntegreerde politie
	M9.6: Via de school voor veiligheidsberoepen doorgedreven opleidingen ontwikkelen inzake opsporingstechnieken (internet en darknet) en een personeelsbeleid ontwikkelen om deze experts te binden en zo de uitvoering en de kennisoverdracht veilig te stellen;	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie, opleidingsinstituten

Reactie	M9.7: Bijzondere aandacht besteden aan de commercialisering en het gebruik van precursoren voor explosieven en hun eventuele verband met het bezit van frauduleuze goederen nagaan;	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
	M9.8: Een efficiënte opsporings- en vervolgingstool ter beschikking stellen voor het transport van en de handel in illegale wapens via het internet (darknet, deepweb ...) en verspreiding van rapporten en informatie aan de bevoegde partnerdiensten;	Geïntegreerde politie
	M9.9: De georganiseerde misdaad ontraden door wetten op te stellen op dat een gemeenschappelijk beleid van onmiddellijke inning kan worden toegepast (via aanslagbiljetten, de inbeslagname van goederen zoals voertuigen, gebouwen ...);	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
Follow-up	M9.10: Een beter beeld vormen van de werkwijzen van rondtrekkende bendes die inbraken of andere vormen van criminaliteit plegen;	Gemeenten, geïntegreerde politie
	M9.11: Een beter beeld vormen van de wapenhandel en de inbeslagname van illegale vuurwapens, op het vlak van de registratie en expertise (cf. KIV M1, 4.7.2).	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
10. Crisisbeheer en veerkracht		
Preventie	M10.1: Een Gewestelijk Communicatie- en Crisiscentrum in het leven roepen en dit opnemen in een geïntegreerd videoplatform;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M10.2: Een kadermethode ontwikkelen voor crisisbeheer en een informaticatool voor de voorbereiding en het beheer van evenementen , oefeningen, opleidingen en uitwisselingen tussen de verschillende disciplines;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten
	M10.3: Een algemene aanpak ontwikkelen op gewestelijk niveau voor de bescherming en de beveiliging van openbare gebouwen ;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten
	M10.4: De wegen voor uitzonderlijk vervoer en het vervoer van gevaarlijke producten oplijsten en in kaart brengen, deze kaart meedelen aan de bevoegde autoriteiten, een inspectieplan opstellen op basis van een evaluatie van de risico's verbonden aan de stromen van gevaarlijke producten;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M10.5: Wat de opleiding van de actoren betreft: - De continue mono- en multidisciplinaire opleiding van de hulp- en interventiediensten ondersteunen (School voor veiligheidsberoepen) - Regelmatige mono- en multidisciplinaire oefeningen organiseren die toelaten een grote groep actoren in het crisisbeheer op te leiden (met name op politievak, oefeningen tussen leerlingen en aspiranten op basis van reële scenario's), om de algemene operationele cultuur te versterken (met deelname van de gemeentelijke verantwoordelijken voor de planning van de hulpdiensten); - De beheersing van de hulpmiddelen die nodig zijn voor het crisisbeheer verbeteren (Astrid-radio, digitaalplatform " <i>Incident & Crisis Management System</i> " (ICMS)); - Algemene opleidingen in crisiscommunicatie inrichten (type "mediatraining");	Opleidingsinstituten
	M10.6: Op het vlak van sensibilisering : - De doelpublieken identificeren tot wie specifieke informatie moet worden gericht, zowel op het vlak van voorafgaande informatie als in noodgevallen; - De informatie aan de bevolking versterken over de risico's en de noodplanning; - Het publieksensibiliseren over de verscherpte aanwezigheid van controle- en preventieambtenaren op het terrein om het veiligheidsgevoel te verhogen en conflicten en misdrijven te voorkomen; - Een communicatiecampagne op touw zetten rond het oplossen van crisissen met het oog op een grotere veerkracht ;	Gewestelijke organismen, gemeenten, opleidingsinstituten

	M10.7: Op het vlak van opleiding van de burgers : - De organisatie van een EHBO-opleiding voor de Brusselaars voortzetten en opvoeren; - Een opleiding organiseren over aangepaste reacties en eerste nuttige handelingen in geval van noodsituaties; - Een EHBO-luik toevoegen aan de verplichte opleiding voor het behalen van een rijbewijs ;	Gewestelijke organismen, opleidingsinstituten, verenigingen
Reactie	M10.8: Drones ter beschikking stellen van de preventie- en noodwerkers in het Brussels Gewest;	Gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie
	M10.9: De overvloed aan beschikbare alarm- en communicatiemiddelen in noodgevallen verhogen;	Gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
	M10.10: Slachtoffers , betrokkenen of personen van de interventiediensten toegang verschaffen tot volledige en verstaanbare informatie over hun mogelijkheden op het vlak van hulp en begeleiding ;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, parket, geïntegreerde politie
	M10.11: De samenwerking tussen de gemeenschappen, justitie en alle institutionele actoren bevorderen, zodat slachtoffers, betrokkenen personen van de hulpdiensten zich tot één enkele contactpersoon kunnen wenden voor ondersteuning in wat zij ondernemen.	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenschappen, gemeenten, parket, geïntegreerde politie
	M10.12: De psychosociale en psychologische begeleiding op korte en lange termijn van slachtoffers, betrokkenen personen van de interventiediensten ondersteunen en hun middelen aanbieden om zich uit te drukken en te herstellen (rouwregisters, herdenkingsevenementen...);	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, parket
Follow-up	M10.13: Een technologische controlegroep in het leven roepen die bestaat uit specialisten en de opdracht heeft om technische en technologische innovaties te identificeren die een meerwaarde kunnen bieden op het vlak van crisisbeheer en veerkracht;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
	M10.14: Een taskforce oprichten om een volledige en exhaustieve studie uit te voeren naar de invoering van nieuwe technologieën met betrekking tot CBRNE -risico's en de beschermingsuitrusting en -inrichting en de verhoging van de veiligheid;	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, geïntegreerde politie
	M10.15: Een dynamisch platform voor de uitwisseling van kennis , de feedback van ervaringen en goede praktijken in België en het buitenland inrichten.	Federale overheidsdiensten, gewestelijke organismen, gemeenten, geïntegreerde politie

Contact
BPV
Tel: +32 (0) 507.99.11
info@bpv.brussels
de Lignestraat, 40 - 1000 Bruxelles
Meer informatie over het GVPP: www.veiligheid.brussels

Verantwoordelijke uitgever
Jamil ARAOUD, Directeur-generaal
de Lignestraat, 40
B -1000 Brussel
info@bpv.brussels

D/2017/14.168/2
© BPV 2017 Alle rechten voorbehouden
Deze publicatie is gedrukt op FSC®-papier,
met afbreekbare bio-inkten.

bps-bpv
.brussels

Bruxelles Prévention & Sécurité
Brussel Preventie & Veiligheid